

Inhoudsopgave gebundelde zienswijzen, reacties en adviezen

Zienswijzen

Nr.	Naam	Datum zienswijze
1.	Inwoners	10 mei 2022
2.	Dudok Wonen	10 mei 2022
3.	Inwoner	10 mei 2022
4.	Cumela, brancheorganisatie voor groen, grond en infra	18 mei 2022
5.	Agrariërs Noordpolder	24 mei 2022
6.	Energiecoöperatie WattNu	25 mei 2022
7.	Buurtvereniging RemCom	25 mei 2022
8.	Waterschap	25 mei 2022
9.	ProRail	27 mei 2022
10.	Dorpsraad Muiderberg	28 mei 2022
11.	Buurtcommissie Nieuwbouw Gooise Warande	30 mei 2022
12.	Historische Kring Stad Muiden	30 mei 2022
13.	Nederlandse Tuinenstichting	30 mei 2022
14.	Stichting Naardereng	30 mei 2022
15.	Vrienden van 't Gooi	30 mei 2022
16.	Inwoner	30 mei 2022
17.	Stichting Mooi Tuindorp Keverdijk	31 mei 2022
18.	KNSF	31 mei 2022
19.	Natuurmonumenten	31 mei 2022
20.	Vereniging Buurtplatform Rembrandtpark en Componistenkwartier	31 mei 2022
21.	Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug	31 mei 2022
22.	Stichting Limieten en Valkeveen	31 mei 2022
23.	Goois Natuurreservaat	31 mei 2022
24.	Klankbordgroep Schiphol / A1	1 juni 2022
25.	Inwoner	1 juni 2022
26.	Netwerk Stichting tussen Vecht en Eem	1 juni 2022
27.	Seniorenraad	1 juni 2022
28.	Veiligheidsregio Gooi- en Vechtstreek	1 juni 2022
29.	LTO Noord	14 juni 2022
30.	Inwoner	14 juni 2022
31.	Inwoner	29 juni 2022

Reacties en adviezen

1.	Omgevingsdienst Flevoland & Gooi- en Vechtstreek (advies)	28 juni 2022
----	---	--------------

Ambtshalve reacties

1.	Provincie Noord Holland (reactie)	31 mei 2022
2.	PWN (reactie)	31 mei 2022

Zienswijze 1.

Ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Indiener zienswijze

Naam:	
Adres:	
Plaats:	Muiderberg
Namens:	Dorpsraad

Zienswijze

1. Bereikbaarheid muider/muiderberg met OV verbeteren Er verdwijnen buslijnen (lijn 210)/spitsbus vanwege te weinig gebruik. Rijmt niet met uitgangspunt. Openbaar vervoer op maat.
2. Woonvisie muiderberg 30% sociaal ontbreekt.
3. projectenlijst 'samenhang haven / gooiemeer / jachthaven' is niet meer actueel.
4. projectenlijst 'traject A26' → moet A27 of A6 zijn.
5. Weinig over Schiphol en terugbrengen luchtverkeer
6. Tiny houses ontbreken
7. Hoe stelt de gemeente zich op t.ov plannen amsterdam om alle polders vol te bouwen?

Ondertekening

--

2. symmetrical

Zienswijze 2.

Ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Indiener zienswijze

Naam:	
Adres:	
Plaats:	Milken
Namens:	Dudok Wonen

Zienswijze

- 1: Zorg niet alleen voor OV-verbindingen op MRA-niveau, maar geef ook aandacht aan OV binnen de bestaande kernen.
- 2: Co-creer nieuwe/alternatieve mobiliteit naast de "standaard" OV/auto/fietsinfra
- 3: Overweeg een parkeerfonds om alternatief vervoer ~~te~~ (alternatief voor de auto) te stimuleren en te behouden
- 4: Stimuleer vooral MKB in de wijken
↳ geef meer woonruimte
↳ uitbreiding
- 5: Pagina 12 van Deel B: wie wie is "iedereen"? Breng doelgroepen en verschillende bestaande mensen in beeld en neem hen mee in uw plannen. Geef invulling aan de "Inclusieve Wijk / Stads"
- 6: zie verdichting als een kans om betaalbare woningen te ontwikkelen
- 7: ~~Wat is de bedoeling?~~ Definieer wat behoudt uw rd in het leven van uw maatschappelijke doelen

Ondertekening

--

2 squares.

Zienswijze 3.

Ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Indiener zienswijze

Naam:	
Adres:	
Plaats:	Bussum
Namens:	bewoner

Zienswijze

Het valt me op dat in de hele visie, incl. de onderliggende stukken, ~~groot~~ het accent ligt op de mobiliteit naar Amsterdam.

Olaachs en het effect van H'sam is minstens zo belangrijk qua economie is olaachs ook minder volatiel.

De samen (of anders) verhoudingen gaan al jaren achteruit. 2 daerom pleit ik er voor is echt niet uitnodigend.

Hoe nu zindelijk op met het adagium "bouwen voor starters". Ik kom in ~~de~~ Gooise Meren wonen op de kleine kinderen leeftijd.

Ondertekening

--

4. James C. Smith

Zienswijze 4.

19 mei 2022 / 000019

Cumela Nederland

Burgemeester en Wethouders van
Gemeente Gooise Meren

T (033) 247 49 00
E info@cumela.nl
I www.cumela.nl

KvK 40477842
BTW NL0026.10.590.B01

Nijkerk, 18 mei 2022

Betreft : **Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren**

Per aangetekende post
Per post

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

De afgelopen periode is het ontwerp van de Omgevingsvisie Gooise Meren opgesteld. Dit ontwerp doorloopt een zienswijze- en overlegprocedure voor de periode van zes weken, tot en met 1 juni 2022.

Namens de cumelabedrijven (leden) van Cumela Nederland die in de gemeente Gooise Meren zijn gevestigd danwel werkzaam zijn, wordt een zienswijze ingediend in relatie tot de Omgevingsvisie. In deze zienswijze worden na de motivatie als belanghebbende, de activiteiten van de cumelasector en diens maatschappelijke uitdagingen nader toegelicht. Tot slot wordt ingegaan op enkele inhoudelijke thema's.

Belanghebbende

Cumela Nederland is de brancheorganisatie van de ondernemers die met mensen en materieel als specialisten in de groen-, grond- en infrasector werken. Dat doen zij als dienstverlener voor belangrijke opdrachtgevers als agrariërs, gemeenten, waterschappen, provincies, Rijkswaterstaat, bedrijven en natuurschappen. De werkzaamheden van cumelabedrijven bestaan onder andere uit (agrarisch) loonwerk, grondwerkzaamheden, cultuurtechnische werkzaamheden, mestaanwending, infrastructurele projecten, be- en verwerking van meststoffen, compostering en onderhoud van (openbare) groenvoorzieningen, natuurgebieden en oppervlaktewater.

Eén van de kerntaken van Cumela Nederland is het behartigen van de belangen van de bedrijven in deze sector in de breedste zin van het woord. Namens en lid die in de gemeente Gooise Meren is gevestigd alsmede de leden die werkzaam zijn in de gemeente wordt deze zienswijze ingediend.

Binnen de gemeente Gooise Meren is dit bedrijf in het buitengebied en/of landelijk gebied van uw gemeente gevestigd. Dit bedrijf en andere Cumelabedrijven bieden een stabiele werkgelegenheid en dragen bij aan een sterk markteconomisch aandeel van het landelijk gebied. Deze ondernemingen 'bewerken' op enigerlei wijze, als cumelabedrijf in de vorm van verhuur of (onder)aanneming, op basis

van inschatting 80 - 85% van de gronden (landbouw, watergangen, natuur, infrastructuur, groen-blauwe sector, stedelijk gebied etc.) binnen de gemeente.

Cumela Nederland kan derhalve worden aangemerkt als belanghebbende. Om de belangen van en omgevingswaarden voor deze bedrijven in het buitengebied te beschermen is deze zienswijze ingediend.

Maatschappelijke uitdagingen en verantwoordelijkheden van de cumelasector

De cumelasector speelt met haar dienstverlening een belangrijke rol bij veel maatschappelijke uitdagingen in het algemeen alsmede bij 'uitdagingen' welke u als gemeente ook grotendeels benoemd in onderhavige visie, waarvan de meeste direct of indirect een positieve bijdrage leveren aan:

- De verbetering van lucht- en water- en bodemkwaliteit;
- De verbetering van waterveiligheid;
- Ecologisch verantwoord beheer van de groene ruimte;
- Bestendigen van duurzame landbouw en voedselproductie;
- Het creëren van korte circulaire stromen waarbij minder afval ontstaat;
- Het verbeteren van de verkeersveiligheid;
- Het versnellen van de energietransitie;
- Het versterken van het landschap en natuur;
- Het behouden en versterken van werkgelegenheid en participatie in plattelandsgemeenten.

Hoe dragen cumelabedrijven bij aan het oplossen van maatschappelijke uitdagingen en wat hebben ze daarvoor nodig

Cumelabedrijven dragen bij aan deze maatschappelijke opgaven vanuit hun technologische kennis, hun natuurlijke drang om te innoveren en hun mentaliteit om altijd hard te willen werken en probleemoplossend bezig te zijn. Hieronder zijn de belangrijkste pijlers voor cumelabedrijven weergegeven.

1. Vakbekwaam en goed opgeleid personeel

De basis voor ieder cumelabedrijf is gemotiveerd, goed opgeleid en getraind personeel. Maatschappelijke ontwikkelingen verlangen een steeds bredere en diepere vakkennis van de ondernemer en diens medewerkers. Ze moeten niet alleen kunnen uitleggen wat ze doen, maar ook waarom ze dit doen. Ondernemers doen dit door hun vakkrachten voortdurend op te leiden, te trainen en bij te scholen. Naast persoonlijke opleidingen en trainingen maakt ook procescertificering op bedrijfsniveau hier onderdeel van uit. Bovendien hebben cumelabedrijven door hun jarenlange ervaring zeer nuttige regio-specifieke gebiedskennis waardoor zij hun werkzaamheden effectief en rendabel realiseren.

Kennis van cumelabedrijven door opleiding of certificering bestaat o.a. uit:

- Veiligheid
- Keuring en onderhoud machines
- Green Deal 'Het nieuwe draaien' (efficiënt & zuinig machines bedienen)
- Bodemkunde
- Bemesting & teelt (precisielandbouw)
- (Water-)bodemverbetering
- Voedselveiligheid

2. Innovatief machinepark & dito werkwijze

Naast vakbekwame mensen is het moderne machinepark de tweede belangrijke pijler voor een cumela-ondernemer. Cumela-ondernemers onderhouden hun machines zorgvuldig, maken optimaal gebruik van technologische mogelijkheden en innovaties en staan regelmatig zelf aan de wieg van nieuwe ontwikkelingen. Oplossingen die zij voor de maatschappelijke uitdagingen bedenken zijn zeer uiteenlopend en divers.

Concrete voorbeelden zijn:

- Precisielandbouw met gebruik van
 - o GPS-technologie
 - o Drone-technologie
 - o Drukwisselsystemen / lage bandendruk
- Natuurbeheer met gebruik van bovengenoemde systemen
- Gebruik van een jong machinepark, vervanging iedere 6 – 10 jaar
- Uitrusting nieuwe machines met
 - o Roetfilter en scr.-katalysator
 - o Hybride technologie
 - o Retrofit nabehandelingssystemen
 - o Gebruik schonere biobrandstoffen
- Ontwikkeling en aanschaf van emissievrije aandrijvingen
 - o Elektrisch
 - o Waterstof
 - o Mierenzuur

3. Moderne bedrijfslocaties, lokaal in het landelijk werkgebied

Cumela-ondernemers onderzoeken bij bestaande en nieuwe bedrijfslocaties steeds de mogelijkheden om de impact op de omgeving te minimaliseren en hun bedrijfsprocessen optimaal in te richten. Keuzes op het gebied van bovengenoemde maatschappelijke doelen worden weloverwogen gemaakt.

Cumelasector: De bedrijven in de cumelasector zijn uniek in hun soort. De sector bestaat uit circa 3.000 bedrijven met een gemiddelde bedrijfsomvang van circa 15 FTE per bedrijf. De gemiddelde bedrijfsoppervlakte bedraagt ongeveer 1,25 hectare. Uit onderzoek van het CBS blijkt dat de cumelasector de grootste werkgever is voor personeel in (en uit) het landelijk gebied met een totale jaarlijkse bruto omzet van vier miljard euro. Circa 90% - 95% van de bedrijven in de cumelasector zijn gevestigd in het buitengebied.

Definitie cumelabedrijf: bedrijf dat geheel of in overwegende mate gericht is op het leveren van goederen en diensten in het landelijk gebied, aan agrarische bedrijven, niet-agrarische bedrijven en overheden, waaronder begrepen dienstverlening ten behoeve van landbouw, grondverzet, groenbeheer, natuur, bosbouw, cultuurtechniek en infra, waarbij gebruik wordt gemaakt van (landbouw-)voertuigen, motorrijtuigen met beperkte snelheid, werktuigen (graafmachines / shovels) en transportmaterieel, met inbegrip van een strategische werkvoorraad aan hulp-, bouw-, grond- of reststoffen (circulariteit).

Bij cumelabedrijven c.q. loonbedrijven heeft er de laatste jaren inherent aan de ontwikkelingen van het buitengebied in brede zin, een herverdeling van werkvelden plaatsgevonden. Niet enkel de agrariërs zijn beheerder van het buitengebied of opdrachtgever voor het uitvoeren van werken. De feitelijke activiteiten en de aard van de cumelabedrijven op de bedrijfslocatie, zijn de afgelopen jaren beperkt gewijzigd. De ruimte van het bedrijfsterrein van een cumelabedrijf wordt hoofdzakelijk gebruikt voor:

- Stalling van landbouwmachines, motorrijtuigen met beperkte snelheid, werktuigen en overige hulpmiddelen.
- Onderhoud en reparatie aan eigen materieel.
- Ruimte t.b.v. een strategische werkvoorraad van grond- en circulaire stoffen, welke primair vrijkomen bij eigen werkzaamheden en weer lokaal toegepast kunnen worden (hoofdzakelijk groen en grond).
- Voldoende ranggeerruimte om veilig te kunnen werken.

Tot slot is de beschikbaarheid van een bedrijfswoning essentieel in de organisatie van de cumelabedrijven. Door de platte organisatie is een korte lijn tussen directie en uitvoering zowel bedrijfsmatig als economisch van groot belang.

Cumelabedrijven zijn hoofdzakelijk actief in het buitengebied. Het is derhalve essentieel dat deze bedrijven centraal in het werkgebied zijn gelegen met de bedrijfslocatie. Het is van groot belang dat deze positie van deze specifieke bedrijfstak in én voor het landelijk gebied (in brede zin) erkend wordt en behouden blijft, zodat deze bedrijven met inachtneming van de omgevingswaarden de bijdrage kunnen blijven leveren (continuïteit) voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie gemeente Gooise Meren

Middels deze zienswijze verzoeken wij u, om het bestaansrecht van onze (lid-)bedrijven – in het buitengebied – te erkennen en om qua omgevingswaarden inpassing te geven aan de opgaven en ontwikkelingen welke voor de bedrijven relevant zijn inzake de fysieke leefomgeving. Dit geldt in relatie tot de vigerende vestigingslocatie alsmede aangaande de uitvoering van werken i.c. 'de plicht' die onze bedrijven hebben om invulling te geven aan de omgevingswaarden, beheer en behoud van de openbare ruimte in brede zin alsmede op het gebied van lokale circulaire economie en duurzaamheid. Wij vragen u dan ook om mogelijkheden te creëren om bestaande bedrijfslocaties te kunnen ontwikkelen alsook te kunnen uitbreiden, alsmede nieuwvestiging in het buitengebied mogelijk te maken om uitvoering te kunnen geven aan de in de omgevingsvisie vermelde ambities.

Aangaande de ambitie in de visie vervullen de cumelabedrijven reeds een belangrijke rol voor het landelijk gebied in relatie tot aanleg, behouden en versterken van natuur, landschap, economie en passend hergebruik van vrijkomende agrarische bebouwing.

Gezien de omvang van de activiteiten, deels agrarisch maar ook aanverwant niet-agrarisch, het materieel en materiaal dat wordt toegepast en de ligging ten aanzien van de opdrachtgevers (veelal in het buitengebied) is de ligging van de bedrijfslocaties van cumelabedrijven in het buitengebied essentieel. In de visie wordt ruimte gegeven aan de landbouw om zich duurzaam te transformeren. Dit kan en gaat niet zonder de inbreng en participatie van de cumelabedrijven. Zij zorgen voor een groot deel van het agrarische beheer en productie van de landbouwgronden. Daarnaast dragen de bedrijven zorg voor de aanleg, het onderhoud en het beheer van de overige gronden binnen de gemeente.

Een belangrijk kenmerk hierbij is, zoals reeds genoemd, de vestigingsplaats van de cumelabedrijven in het buitengebied. Dit typeert deze bedrijfstak, alsmede de concurrentiepositie in de sector.

Door cumelabedrijven niet naar een industrieterrein te verplaatsen worden mogelijke hinderlijke situaties voorkomen. Ontsluitingswegen nabij een industrieterrein zijn niet altijd op de machines berekend en het werk is veelal in het buitengebied. Zo worden onnodige verkeersbewegingen voorkomen (hetgeen bijdraagt aan de ambitie in de visie inzake 'goede toegankelijkheid en veiligheid').

Vanuit Cumela Nederland nemen wij (tevens) onze verantwoordelijkheid aangaande landbouwverkeer, milieueffecten, natuur, biodiversiteit, energie en duurzaamheid alsmede circulariteit (circulaire economie).

Deze thema's zien wij ook reeds terug in uw visie. Aangaande deze onderwerpen kan de cumelasector een belangrijke bijdrage leveren in uw gemeente. De transitie naar een circulaire economie zal voor alle economische sectoren een omschakeling in productie- en logistieke processen betekenen. Uitdagingen hierbij zijn onder meer:

- de optimalisatie van de inzet van energie en grondstoffen;
- ketensamenwerking en het sluiten van kringlopen;
- zoeken naar andere productieprocessen en verdienmodellen.

Het hoogwaardig hergebruik van afval- en reststromen staat volop in de belangstelling. In september 2016 heeft het Kabinet het Rijksbrede programma Nederland circulair in 2050 gepresenteerd. Hierin zet zij het perspectief op een circulaire economie uiteen: een economie waarin onder meer biotische grondstoffen efficiënt worden ingezet en optimaal worden hergebruikt. Ook beleidsambities met betrekking tot de biobased economy leiden tot een herwaardering van (met name organische) reststromen, namelijk als grondstof voor hoogwaardige biobased producten.

Als organisatie en de afzonderlijke bedrijven zijn wij reeds doende met genoemde 'transitie'. Voormelde ontwikkelingen zijn voor opdrachtgevers en cumelabedrijven reeds aanleiding om 'anders' te 'kijken' naar de reststromen die zij produceren, bijvoorbeeld groenafvalstromen die vrijkomen bij het beheer van groenstroken en wegbermen of grond die beschikbaar komt als gevolg van vershraling van natuurgebieden. Niet langer zien zij deze stromen als 'waardeloos afval', maar veel meer als potentiële grondstoffen voor nuttige toepassingen.

Voor het uitvoering geven van een circulaire economie is voldoende (buiten)opslag noodzakelijk.

Resumé

Zonder uitputtend te zijn herkennen wij ons als organisatie (namens onze leden) reeds in grote mate in de voorliggende visie. Desalniettemin zijn er ook diverse thema's c.q. aspecten, zoals voormeld, welke specifiek en in belangrijke mate voor deze 'unieke' bedrijven bijzondere aandacht behoeven en redelijkerwijs erkend dan wel betrokken dienen te worden in de visie (en bij de verdere uitwerking van instrumenten in het kader van de Omgevingswet).

In de visie komt de uitnodiging om het met elkaar te doen nadrukkelijk tot uiting. Als organisatie gaan wij graag op deze uitnodiging in. Ten eerste via deze reactie / zienswijze, maar ook op andere wijze willen / kunnen wij participeren bij de verdere uitwerking van de ambities.

Gewijzigd vaststellen

Verzocht wordt deze zienswijze gegrond te verklaren en conform de beleidslijn van de Omgevingswet, waarbij de gedachte gericht is op 'Ja, mits.....', de ontwerp-omgevingsvisie gemeente Gooise Meren op grond van de genoemde aspecten gewijzigd vast te stellen i.c. de genoemde aspecten in deze visie c.q. bestemmingsplan (later: omgevingsplan) te betrekken.

Verzocht wordt om samen met ons als belangrijke sector in het buitengebied te kijken naar reële mogelijkheden om het buitengebied / grondgebied van de gemeente Gooise Meren veiliger, mooier en beter te maken. Wij verzoeken u derhalve om met inachtneming van onderhavige zienswijze deze belangen en gevolgen te heroverwegen.

Indien nadere informatie of een toelichting gewenst is, dan zijn wij uiteraard meer dan bereid om daaraan te voldoen. U en uw medewerkers zijn van harte welkom om bij enkele van onze cumelabedrijven een beter inzicht te krijgen in de uitdagingen en verantwoordelijkheden die onze leden elke dag weer aangaan en thema's gerelateerd aan het buitengebied zoals ruimtegebruik, duurzaamheid, verkeersveiligheid, de kringloop economie en afstanden tot gevoelige objecten te bespreken.

Voor (inhoudelijke) vragen, toelichting e.d. wordt verzocht u te wenden tot ondergetekenden, de heer

Met vriendelijke groet,

Juridisch adviseurs Omgevingsrecht

Cumela Nederland is een handelsnaam van de Vereniging Cultuurtechnische werken en Grondverzet, Meststofondistributie en Toonwerken in de Agrarische sector in Nederland. Statutair gevestigd aan de Nijverheidsstraat 13 in Nijkerk en ingeschreven in het Handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 40477842.

Aan Burgemeester en wethouders van gemeente Gooise Meren

via email:

Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren namens de agrariërs in de Noordpolder (Muiden/Muiderberg)

Muiden, 14 juni 2022

L.S.

Hierbij sturen de actieve agrariërs in de Noordpolder te Muiden/ Muiderberg hun reactie en aanbevelingen op de Omgevingsvisie van de Gemeente Gooise Meren van maart 2022. Zij beheren (veelal in eigendom) ruim 90% van de Noordpolder, totaal ongeveer 350 ha.

De agrariërs in de Noordpolder dragen graag bij aan de implementatie van de omgevingsvisie en zijn daarin ambitieus: De Noordpolder is de groene parel van de gemeente Gooise meren. Een polder waarin open weidelandschap en duurzaam agrarisch gebruik voorop staan en de agrariërs voorop lopen.

In deze reactie geven de agrariërs hun zienswijze weer op de omgevingsvisie van maart 2022. Voorop staat dat zij samenwerking zoeken met de Gemeente Gooise Meren om plannen en ideeën te realiseren op een manier die recht doet aan alle partijen en bestaande bestemmingsplannen. Waarin we gezamenlijk werken aan een gebiedsgerichte aanpak in de Noordpolder. De reactie bestaat uit tekstuele suggesties en overkoepelende aanbevelingen per thema in DEEL C.

De ideeën en plannen willen de agrariërs en overige bewoners graag op korte termijn verkennen met de gemeente en andere stakeholders. Stakeholders zijn onder andere Gemeente Gooise Meren, het Waterschap (Waternet), TBO's (zoals Staatsbosbeheer), provincie, Rijkswaterstaat, banken en de overige grondeigenaren/ bewoners in de Noordpolder. We nodigen de gemeente en stakeholders graag op korte termijn uit om dit verder uit te werken in een dialoogsessie.

In de bijlagen vindt u aanvullende individuele visie van een aantal agrarische bedrijven en deze maken deel uit van deze zienswijze op de Omgevingsvisie. Voor vragen, opmerkingen en het vervolg, kunt u contact opnemen met:

Wij kijken uit naar uw antwoord!

Mede namens:

Firma Meester/Oudhof

Firma Van Dijk

Boederij De Muiderhof

Maatschap Nell

Terbeek Melkvee

Maatschap Hofland

Veehouderij Van Diest VOF

Maatschap Sonneveld Volkering

en

Stadsraad Muiden

Met vriendelijke groet,

Tekstueel:

DEEL A:

- Pag. 14
Parels: Benoem naast natuur- en erfgoed parels ook het open weidelandschap. Aangezien dit ook onderdeel is van de Hollandse Waterlinie en de Stelling van Amsterdam. Om de openheid te bewaren en te bewaken.
- Om meer gestalte te geven aan de erfgoedparel denken we ook aan het herstel van een boerenerf op het Hofland middenin de Noordpolder. Hier staan nog de oude fundamenteën omringd door een rij bomen met beschermde status. De wens bestaat om dit weer zoveel mogelijk in ere te herstellen. Niet voor niets hebben ook een aantal boerderijen langs de Noordpolderweg de status van monument en liggen o.a. in het schootsveld van het Muiderslot
- Pag. 20/29 (Zie ook DEEL C 17.2)
Bodemdaling: De Noordpolder bestaat uit drie verschillende soorten bodemsamenstellingen: veen (circa 30%), klei en zand. Er is dus in de Noordpolder maar heel weinig sprake van bodemdaling en met de huidige inklinking nog decennia te gebruiken als landbouwgrond.
- pag. 21
Duurzame energie: Op veel boerderijen liggen al zonnepanelen, en een aantal boeren willen wel graag verkennen of de mogelijkheid bestaat om kleine windmolens (max. 20 meter hoog) te plaatsen direct bij de boerderij en daarbij landschapsvervuiling te voorkomen. Zo kunnen we zomers duurzame energie opwekken met zonnepanelen en in de winter met kleine windmolens. We zouden aanvullend ook graag de mogelijkheid willen verkennen om een biogasinstallatie te realiseren in de Noordpolder.

DEEL B:

- pag. 17 (10.2.5.)
Gewasbestrijdingsmiddelen: Er vindt in de Noordpolder al een minimum aan gebruik van gewasbeschermingsmiddelen plaats (<100 milliliter per hectare per jaar). Gebruik naar 0 kan, maar voorwaarde is dat de gemeente en TBO's ook aan onkruidbestrijding moeten doen: mechanisch en het gebruiken van beter zaaigoed (bijvoorbeeld geen distels en ridderzuring meer).
Natuurlijk en hoger waterpeil: Natuurlijk en hoger waterpeil is in de Noordpolder onmogelijk zonder alles onder water te zetten. Als er niet gemalen wordt, staat de Noordpolder blank.
Mest: Geen toevoeging van mest staat haaks op kringlooplandbouw. Een kringloop is juist het vee gras laten eten en de mest terugbrengen om het gras te laten groeien, anders is het uitputting van vruchtbare grond.
Weidevogels: De Noordpolder is in zijn geheel al een Weidevogelgebied en er wordt door de agrariërs volop aan weidevogelbeheer gedaan (vogelnestbescherming, later maaien, vos- en kraaienbeheer etc.) in nauwe samenwerking met de Agrarische Natuurvereniging en wildbeheerders.

DEEL C:

- pag. 13 (13.4)
Wandelroute 'De oude stoomtramroute': Deze route loopt op deze kaart over de Noordpolderkade. Oorspronkelijk liep deze route aan de andere kant van de Naardertrekvaart. De Noordpolderkade is onverhard en grenst rechtstreeks aan landbouwpercelen en erven. Extra wandelaars zou op deze plaats (de Noordpolderkade) grote overlast veroorzaken voor broedende weidevogels en vee (neospora besmetting van hondenpoep en honden die achter schapen/lammeren aangaan) en middels extra afval op de aangrenzende percelen wat mogelijk in het voer terecht komt tijdens het maaien (Als er blik in de maag van een koe komt, sterft deze onmiddellijk). Deze beoogde wandelroute past niet bij de duurzaamheidsambitie van de gemeente en brengt schade aan de duurzame landbouw in de Noordpolder. De agrariërs die de Noordpolderkade beheren geeft het bovendien een onveilig gevoel als er 24 uur per dag/ 7 dagen in de week onbeheerd mensen over hun erf lopen.
- Pag. 33 (17.2)
Inzet op extensieve recreatie: De Noordpolderweg en de Dijkweg worden nu door de gebruikers in de polder al als overvol ervaren met fietsers (wielrenners, e-bikes en bakfietsen), wandelaars en in de weekenden ook met motoren en auto's. Daarnaast wordt het uiteraard ook gebruikt door agrarisch verkeer. Met 9 volledig operationele agrarische bedrijven in de Noordpolder wordt de weg ook gebruikt door agrarische voertuigen, leveranciers etc. (bijvoorbeeld melk- en voer bedrijven). Het is een smalle weg met aan beide zijden zwakke bermen en de weg is hier niet op berekend. Het gaat dan ook regelmatig mis en lopen fietsers en wandelaars letsel op door toedoen van de ander.
- Pag. 34
Behoud van open weidelandschap: De Noordpolder is reeds een weidevogelgebied en er vindt intensief weidevogelbeheer plaats door de agrariërs in nauwe samenwerking met onder andere de Agrarische Natuurvereniging (Collectief Noord-Holland Zuid). Voor het behoud van open weidelandschap is het bovendien noodzakelijk dat het agrarisch gebruik blijft. De Noordpolder is door de agrariërs die maaien en weiden een open weidelandschap. Als er door vernatting niet meer geweid en gemaaid kan worden is er een grote kans dat er op die plek struiken en bomen groeien die daarmee het open weidelandschap verzwakken. Er is reeds een tijdelijk plas-dras gebied gerealiseerd.
Energieopwekking: Er liggen al veel zonnepanelen op daken van de agrarische opstallen. Een aantal wil graag de mogelijkheid onderzoeken van kleine windmolens en een biogasinstallatie. Een punt van zorg is dat de capaciteit van de transformator in de Noordpolder te klein is om de energie van de zonnepanelen te verwerken.

AANBEVELINGEN ARTIKEL 17 (DEEL C)

Extensieve recreatie:

De agrariërs willen de Noordpolder graag verder ontwikkelen naar een duurzaam recreatief gebruik van de polder: op klein schaalniveau, met respect voor de natuur en ingevuld door de agrariërs zelf. Tenslotte zijn zij voor meer dan 95% eigenaar en gebruiker van de Noordpolder.

Aanbevelingen:

- Handhaven bestemmingsverkeer Noordpolderweg en Dijkweg (motoren en auto's). De doorgaande route door de Noordpolder is te smal om ander verkeer dan bestemmingsverkeer toe te laten. Dit geeft te vaak teveel onveilige situaties. Extra borden aan begin Noordpolderweg bij Muiden en aan het eind van de Dijkweg in Muiderberg zou al helpen met daarbij een bord: 'Er word gehandhaafd'
- Wijzigen maximum snelheid buiten bebouwde kom naar 30 km per uur voor Noordpolderweg en Dijkweg in verband met grote toename van recreatiedruk van fietsers en wandelaars en de te smalle wegen. Mogelijke oplossing: verplaatsen bord 'einde gemeente Muiden' naar einde Dijkweg/ grens Muiderberg.
- De grote toename van wandelaars en fietsers vereist ook beter beheer van de fietsers' en stroomlijning van het aanbod. Het verbeteren van het wandelpad over de dijk tussen Muiden en Muiderberg wordt ondersteund, maar handhaving van verbod op loslopende honden is (ook nu al!) noodzakelijk gezien de overlast die zij veroorzaken voor loslopend vee, weidevogels en ringslangen.
- Geen nieuw wandelpad over de Noordpolderkade. Mogelijke oplossing: Kan verplaatst worden naar de Zuidpolderweg
- Er is een bestaande evenementenorganisatie van de agrarische ondernemers in de Noordpolder die al regelmatig evenementen organiseert zoals 'Tour de Boer'. Daarnaast zijn er diverse agrariërs die natuureducatie aanbieden aan scholen, kinderfeestjes etc. De agrarische ondernemers ondersteunen de ambitie om de extensieve recreatie te vergroten in de Noordpolder, maar dan wel kleinschalig, in eigen beheer en onder eigen regie. Op dit moment onderzoeken de agrariërs de mogelijkheden van het aanbieden van kleinschalige overnachtingsmogelijkheden, kleinschalige horeca en kanoën om in te spelen op de huidige behoeftes en de recreanten meer te informeren, te faciliteren (oplaadpunten voor elektrische fietsen) en te stroomlijnen. Camperplekken worden bij voorkeur uitgesloten vanwege bovengenoemde noodzaak tot terugdringen van motorisch verkeer op de te smalle wegen (m.u.v. de Googweg)
- Om meer gestalte te geven aan de erfgoedparel denken we ook aan het herstel van een boerenerf op het Hofland middenin de Noordpolder. Hier staan nog de oude fundamenteen omringd door een rij bomen met beschermde status. De wens bestaat om dit weer zoveel mogelijk in ere te herstellen.
- We zijn aan het nadenken om op beperkte schaal waterrecreatie aan te bieden op de kruising Noordpolderweg/ Dijkweg bij de dijkopgang

Tegengaan bodemdaling

Aanbevelingen:

- Het versterken van de biodiversiteit door aanleg van bloemrijke bermen langs de Noordpolderweg en Dijkweg, de dijken en oevers. Dat betekent dat de gemeente dus langs de wegen (en dijken) in goed overleg met de agrariërs nieuw bloemrijk zaaigoed moet zaaien. Hiermee wordt ook het huidige kleine gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verder verminderd. Het ziet er bovendien ook aantrekkelijker uit dan het huidige grove onkruidgras.
- Reductie CO₂ uitstoot moet worden onderzocht. Vernatting is niet de oplossing gezien het beperkte veengebied in de Noordpolder (30%). De agrariërs willen samen met de gemeente de mogelijkheid van een biogasinstallatie onderzoeken.

Behoud open weidelandschap

Aanbevelingen:

- De Noordpolder is in zijn geheel een weidevogelgebied en er wordt door de agrariërs volop aan weidevogelbeheer gedaan (vogelnestbescherming, later maaien, vos- en kraaienbeheer etc.) in nauwe samenwerking met de Agrarische Natuurvereniging. Er is tijdelijk ook al 2 hectare plas-dras gebied. Bredere sloten en het onder water zetten van weides is onwenselijk. De Noordpolder heeft dus reeds weidevogelgebied gerealiseerd en artikel 17.2 (DEEL C) dient hierop te worden aangepast.

Natuurinclusieve kringlooplandbouw

Aanbevelingen:

- Geen mest is niet mogelijk in een kringlooplandbouw (zie eerdere opmerkingen). Onderzocht moet worden of vermindering van kunstmest mogelijk is en onderzocht moet worden of een biogasinstallatie in de Noordpolder mogelijk is ten behoeve van CO₂ reductie. Vernatting ten behoeve van CO₂ reductie is geen oplossing in de Noordpolder gezien de kleine hoeveelheid veengrond.
- Energieopwekking: Er liggen al veel zonnepanelen op daken van de agrarische opstallen. Een aantal wil graag de mogelijkheid onderzoeken van kleine windmolens (max. 20 meter hoog) en een biogasinstallatie. Een punt van zorg is dat de capaciteit van de transformator in de Noordpolder te klein is om de energie van de zonnepanelen te verwerken.

2022.6.13 Zienswijze ontwerp omgevingsvisie maart 2022 Gooise Meren

Aan: Burgemeester en Wethouders van Gooise Meren

Per email indienen 14.6.2022:

Afzender:

Ter inleiding;

Wij hebben een melkveebedrijf met pensionstalling aan de Googweg te Muiderberg. We hebben ongeveer 60 ha grasland in gebruik, binnen gemeente Gooise Meren, voor het beweiden met de melkkoeien en het jongvee. En ook om gras te winnen voor de wintervoorraad wanneer er geen gras groeit en de weilanden te nat zijn om te beweiden of te bewerken.

Met ons zijn er nog ongeveer 20 tot 25 grotere en kleinere veehouderijbedrijven binnen Gooise Meren die de open weilanden beheren. Naast de grasproductie wordt er ingezet op weidevogelbescherming en ecologisch versterking van slootkanten en erven. Dit gebeurt in samenwerking met Agrarisch Natuurbeheer Collectief Noord Holland Zuid, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. En met Provincie Noord Holland.

De openheid van het weidelandschap is een kernkwaliteit van het gebied. Dit is o.a. vastgelegd in De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

In het kader van programma "De Groene Uitweg". Is er benoemd dat de driedeling van de landschappen het landschap binnen Gooise Meren zo bijzonder aantrekkelijk maakt. De driedeling valt uiteen in: **A de natte natuurgebieden** (Naardermeer), **B de drogere bos en heide zone**. (Meent, en heide.) **En C de open weidelandschappen**, o.a. in de nabijheid van de Vecht. (Noord en Zuid Polder, BOBM-polder enz.)

De door het Bestuur van Gooise Meren opgestelde ontwerp omgevingsvisie, geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen:

Deel A

Pag. 14 Schijf van 5

U benoemt "Erfgoed parels verder behouden en versterken".

Het open weidelandschap in Gooise Meren is onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, en de Stelling van Amsterdam. Dit geeft ook aan dat het noodzakelijk is de openheid te bewaren en bewaken. Onze tekst suggestie: "Natuur, Open Weidelandschap en Erfgoedparels verder versterken".

Pag. 20 6.5 Antwoord op belangrijke vraagstukken. 4 Hoe gaan we bodemdaling tegen?

Het is goed hierbij op te merken dat er binnen Gooise Meren wel veenweide is, maar ook een aanzienlijk deel klei en zandgronden. (Onze inschatting ongeveer 40 % veengrond) Het is dus onjuist om de veenweide problematiek op al het weidelandschap van Gooise Meren te projecteren. Daarnaast is de veenweide problematiek het beleidsterrein van rijksoverheid en Waterschap.

Wanneer Gooise Meren hier dus wezenlijk iets mee wil doen zal het bestuur duidelijk moeten maken hoeveel menskracht en hoeveel budget er voor vrij gemaakt gaat worden.

Zie ook opmerking bij onderdeel: Verwerking aanbevelingen plan MER. Op pag. 10 van bijlage 2. "Geef in de omgevingsvisie duidelijk aan dat de gemeente bij de bodemdalingsproblematiek slechts een kleine rol kan spelen, gezien haar taak en eigendommen."

Verdroging: De wegzijging vanuit Utrechtse Heuvelrug/ Gooise Stuwwal vindt met name plaats door onderliggende zandlagen richting Horstermeer polder in Nederhorst den Berg, en richting Zuidelijk Flevoland. Het opzetten van water in polders in Gooise Meren om die verdroging tegen te gaan is minder dan een druppel op een gloeiende plaat. Vergelijk ook: Noord Polder tussen Muiden en Muiderberg ligt op 1.12 Meter onder NAP. Zuidelijk Flevoland op 3.65 Meter onder NAP. Gooise Heuvelrug NAP + 16 Meter

Pag. 21 6.7 duurzame energie. Naast zonnepanelen kunnen kleine windmolens een wezenlijke bijdrage leveren aan de energie transitie. De kleine windmolens geven juist dan stroom wanneer de zonnepanelen minder productie hebben. In najaar, winter en voorjaar. De kleine windmolens geven nauwelijks impact op het landschap gezien de max hoogte (20 M.), de uitstraling met houten wieken, en doordat ze aan de rand van de erven geplaatst kunnen worden.

Deel B

Pag 17 10.2.5

Is taalkundig onduidelijke paragraaf. Voedsel voorziening in balans. Is dat voor de inwoners van Gooise Meren? Of de landbouwproductie in balans met omgeving?

"Toekomst geen gewasbestrijdingsmiddelen"?! Gaat dit om gewas beschermingsmiddelen? Is EU en landelijke wetgeving. Als Gooise Meren daar iets mee wil, zal er budget en menskracht voor gereiseerd moeten worden.

Een natuurlijk en hoger waterpeil?! Peilbesluiten zijn aan het Waterschap. Bij hoog waterpeil ontstaat moerasbos. Hoe verhoudt zich dat tot open weidelandschap en weidevogels? En tot de open schootsvelden van Naarden en bij het Muiderslot?

"Geen toevoeging van mest". Mestwetgeving is verantwoordelijkheid landelijke overheid en EU.

Bemesting is onontbeerlijk om een rendabel veehouderij bedrijf te laten draaien. Het geproduceerde gras is noodzakelijk om het vee te voederen. Opnieuw hoeveel menskracht en budget gaat Gooise Meren vrijmaken voor dit dossier?

Weidevogelbescherming is al jaren gaande. Maar kan wellicht nog versterkt worden. De veehouders gaan daar graag met Gemmente Gooise Meren over in gesprek.

Pag 17 Veenoxidatie.

Zie opmerking eerder over wegzijging vanaf Utrechtse Heuvelrug. Waterpeil in Polders in Gooise Meren opzetten heeft geen of nauwelijks effect op verdroging in de hoger gelegen zandruggen.

Pag 19 Robuust Erfgoed.

De Stelling van Amsterdam, en de Nieuwe Hollandse Waterlinie blijven zichtbaar in open weidelandschap. Evenals de Schootsvelden van Naarden en bij Muiderslot. Agrarisch beheer is daarvoor onontbeerlijk.

Deel C Natuurgebieden

16.1 "We creëren een samenhangend netwerk van natuurgebieden en vergroten het netwerk van Natura 2000 gebieden. En we verbinden deze met elkaar dmv van nieuwe faunapassages". Het Nationaal Natuur Netwerk is beleidsveld rijksoverheid en provincie. Natura 2000 is beleidsveld rijksoverheid en EU. Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten?

16.2 Verhogen natuurwaarden. Op welke schaal is hiervoor de ambitie. "we herstellen de watergangen". Welke watergangen worden hier bedoeld? En op welke manier worden ze hersteld? En hoeveel budget en menskracht wordt hiervoor vrijgemaakt?

"Vernatten Polders". "draagt bij aan waterberging". Om water te bergen moet je het peil verlagen. Dan krijg je meer ruimte om water op te vangen bij piek buien. Weidevogels zitten niet in een moeras. Wel in agrarisch beheerd open polderlandschap met diverse maai en graas regime's. Zie ook initiatief van fam ter Beek in Noord Polder.

Deel C 17 pag 33 Agrarisch Buitengebied. Slechts beperkt gedeelte van de polders is veengebied. "omvorming naar recreatie en natuur". Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten. Op welke wijze gaat Gooise Meren de gronden verwerven? "Belangrijk om keuzes te maken met draagvlak bij eigenaren en gebruikers" !!!!

Camperplaatsen. Gezien de groeiende vraag naar camperplaatsen zouden wij met de gemeente een plek willen zoeken op onze gronden die geschikt is om een camperplaats te realiseren. We snappen de bedrijven aan de dijkweg en de Noordpolderweg die niet meer verkeer willen op de smalle wegen. Maar wij hebben locaties aan twee baanswegen met goede ontsluiting waar wellicht iets mogelijk is.

Pag 34 "Behoud open weidelandschap". De beste garantie hiervoor is om het beheer bij de veehouders te laten. Deze zijn veelal eigenaar of gebruiker. Deze zijn zich bewust van de landschappelijke waarde en doen nu al volop aan weidevogel en slootkant beheer. Het vernatten van polders zal leiden naar een moeras bos net zoals in de bufferzone rond de naardermeer. De openheid zal verdwijnen en ecologisch is er nauwelijks winst.

Deel D Uitvoering

Pag 6 participatie: laagdrempelig en iedereen betrekken. LTO is niet uitgenodigd. De inbreng die LTO op de avonden heeft geleverd is genegeerd. LTO vertegenwoordigd de leden. Dit zijn de agrarische ondernemers die voor eigen rekening en risico het open weidelandschap beheren en bewerken. Dit doen we om een inkomen te verwerven, en om het open weidelandschap in stand te houden.

2.3 Uitvoering geven aan de omgevingsvisie.

Pag 17 projecten tabel. "Beschermen weidevogels." Bij gebied staat nu: (beschermde) natuurgebieden. Weidevogels (de naam zegt het al). Vindt U in open weidelandschappen.

Nadrukkelijk in samenhang met veehouderij en agrarisch natuurbeheer. Er zijn hiervoor provinciale en rijks regelingen. Er wordt door de veehouders in Gooise Meren al veel gedaan aan weidevogel bescherming. In samenwerking met provincie Noord Holland. En met Collectief Agrarisch Natuurbeheer Noord Holland Zuid. In de beschermde natuurgebieden vindt U nauwelijks weidevogels.

Pag 17 projectentabel. "Ingrijpen in watersysteem" Is beleidsveld waterschap. De relatie tussen verdroging Utrechtse Heuvelrug en watersysteem in Gooise Meren is minimaal. Zie ook eerdere opmerking over hoogteligging en vernatting.

Pag 18 "Tegengaan droogte". Gaat Gooise Meren het weer beïnvloeden?

Bodemdaling en Veenoxidatie. Beleidsvelden rijksoverheid en waterschap. Hoeveel budget en menskracht gaat Gooise Meren hiervoor reserveren?

Tot Slot.

Wij zijn ons bewust van de diverse vraagstukken in het landelijk gebied. Wij zijn ook ondernemers die een financieel gezonde bedrijfsvoering nastreven. Wanneer Gooise Meren ambities heeft binnen de gemeente, waar wij aan bij kunnen dragen, zijn wij altijd bereid om daarover in gesprek te gaan.

Veehouderij van Diest VOF

BIJLAGEN

Individuele zienswijze toegezonden door

Veehouderij van Diest VOF

2022.6.13 Zienswijze ontwerp omgevingsvisie maart 2022 Gooise Meren

Aan: Burgemeester en Wethouders van Gooise Meren

Per email indienen 14.6.2022:

Afzender:

Ter inleiding;

Wij hebben een melkveebedrijf met pensionstalling aan de Googweg te Muiderberg. We hebben ongeveer 60 ha grasland in gebruik, binnen gemeente Gooise Meren, voor het beweiden met de melkkoeien en het jongvee. En ook om gras te winnen voor de wintervoorraad wanneer er geen gras groeit en de weilanden te nat zijn om te beweiden of te bewerken.

Met ons zijn er nog ongeveer 20 tot 25 grotere en kleinere veehouderijbedrijven binnen Gooise Meren die de open weilanden beheren. Naast de grasproductie wordt er ingezet op weidevogelbescherming en ecologisch versterking van slootkanten en erven. Dit gebeurt in samenwerking met Agrarisch Natuurbeheer Collectief Noord Holland Zuid, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. En met Provincie Noord Holland.

De openheid van het weidelandschap is een kernkwaliteit van het gebied. Dit is o.a. vastgelegd in De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

In het kader van programma "De Groene Uitweg". Is er benoemd dat de driedeling van de landschappen het landschap binnen Gooise Meren zo bijzonder aantrekkelijk maakt. De driedeling valt uiteen in: **A de natte natuurgebieden** (Naardermeer), **B de drogere bos en heide zone**. (Meent, en heide.) **En C de open weidelandschappen**, o.a. in de nabijheid van de Vecht. (Noord en Zuid Polder, BOBM-polder enz.)

De door het Bestuur van Gooise Meren opgestelde ontwerp omgevingsvisie, geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen:

Deel A

Pag. 14 Schijf van 5

U benoemt "Erfgoed parels verder behouden en versterken".

Het open weidelandschap in Gooise Meren is onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, en de Stelling van Amsterdam. Dit geeft ook aan dat het noodzakelijk is de openheid te bewaren en bewaken. Onze tekst suggestie: "Natuur, Open Weidelandschap en Erfgoedparels verder versterken".

Pag. 20 6.5 Antwoord op belangrijke vraagstukken. 4 Hoe gaan we bodemdaling tegen?

Het is goed hierbij op te merken dat er binnen Gooise Meren wel veenweide is, maar ook een aanzienlijk deel klei en zandgronden. (Onze inschatting ongeveer 40 % veengrond) Het is dus onjuist om de veenweide problematiek op al het weidelandschap van Gooise Meren te projecteren. Daarnaast is de veenweide problematiek het beleidsterrein van rijksoverheid en Waterschap. Wanneer Gooise Meren hier dus wezenlijk iets mee wil doen zal het bestuur duidelijk moeten maken hoeveel menskracht en hoeveel budget er voor vrij gemaakt gaat worden.

Zie ook opmerking bij onderdeel: Verwerking aanbevelingen plan MER. Op pag. 10 van bijlage 2. "Geef in de omgevingsvisie duidelijk aan dat de gemeente bij de bodemdalingsproblematiek slechts een kleine rol kan spelen, gezien haar taak en eigendommen."

Verdroging: De wegzijging vanuit Utrechtse Heuvelrug/ Gooise Stuwwal vindt met name plaats door onderliggende zandlagen richting Horstermeer polder in Nederhorst den Berg, en richting Zuidelijk Flevoland. Het opzetten van water in polders in Gooise Meren om die verdroging tegen te gaan is minder dan een druppel op een gloeiende plaat. Vergelijk ook: Noord Polder tussen Muiden en Muiderberg ligt op 1.12 Meter onder NAP. Zuidelijk Flevoland op 3.65 Meter onder NAP. Gooise Heuvelrug NAP + 16 Meter

Pag. 21 6.7 duurzame energie. Naast zonnepanelen kunnen kleine windmolens een wezenlijke bijdrage leveren aan de energie transitie. De kleine windmolens geven juist dan stroom wanneer de zonnepanelen minder productie hebben. In najaar, winter en voorjaar. De kleine windmolens geven nauwelijks impact op het landschap gezien de max hoogte (20 M.), de uitstraling met houten wieken, en doordat ze aan de rand van de erven geplaatst kunnen worden.

Deel B

Pag 17 10.2.5

Is taalkundig onduidelijke paragraaf. Voedsel voorziening in balans. Is dat voor de inwoners van Gooise Meren? Of de landbouwproductie in balans met omgeving?

"Toekomst geen gewasbestrijdingsmiddelen"?! Gaat dit om gewas beschermingsmiddelen? Is EU en landelijke wetgeving. Als Gooise Meren daar iets mee wil, zal er budget en menskracht voor gereiseerd moeten worden.

Een natuurlijk en hoger waterpeil?! Peilbesluiten zijn aan het Waterschap. Bij hoog waterpeil ontstaat moerasbos. Hoe verhoudt zich dat tot open weidelandschap en weidevogels? En tot de open schootsvelden van Naarden en bij het Muiderslot?

"Geen toevoeging van mest". Mestwetgeving is verantwoordelijkheid landelijke overheid en EU.

Bemesting is onontbeerlijk om een rendabel veehouderij bedrijf te laten draaien. Het geproduceerde gras is noodzakelijk om het vee te voederen. Opnieuw hoeveel menskracht en budget gaat Gooise Meren vrijmaken voor dit dossier?

Weidevogelbescherming is al jaren gaande. Maar kan wellicht nog versterkt worden. De veehouders gaan daar graag met Gemmente Gooise Meren over in gesprek.

Pag 17 Veenoxidatie.

Zie opmerking eerder over wegzijging vanaf Utrechtse Heuvelrug. Waterpeil in Polders in Gooise Meren opzetten heeft geen of nauwelijks effect op verdroging in de hoger gelegen zandruggen.

Pag 19 Robuust Erfgoed.

De Stelling van Amsterdam, en de Nieuwe Hollandse Waterlinie blijven zichtbaar in open weidelandschap. Evenals de Schootsvelden van Naarden en bij Muiderslot. Agrarisch beheer is daarvoor onontbeerlijk.

Deel C Natuurgebieden

16.1 "We creëren een samenhangend netwerk van natuurgebieden en vergroten het netwerk van Natura 2000 gebieden. En we verbinden deze met elkaar dmv van nieuwe faunapassages". Het Nationaal Natuur Netwerk is beleidsveld rijksoverheid en provincie. Natura 2000 is beleidsveld rijksoverheid en EU. Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten?

16.2 Verhogen natuurwaarden. Op welke schaal is hiervoor de ambitie. "we herstellen de watergangen". Welke watergangen worden hier bedoeld? En op welke manier worden ze hersteld? En hoeveel budget en menskracht wordt hiervoor vrijgemaakt?

"Vernatten Polders". "draagt bij aan waterberging". Om water te bergen moet je het peil verlagen. Dan krijg je meer ruimte om water op te vangen bij piek buien. Weidevogels zitten niet in een moeras. Wel in agrarisch beheerd open polderlandschap met diverse maai en graas regime's. Zie ook initiatief van fam ter Beek in Noord Polder.

Deel C 17 pag 33 Agrarisch Buitengebied. Slechts beperkt gedeelte van de polders is veengebied. "omvorming naar recreatie en natuur". Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten. Op welke wijze gaat Gooise Meren de gronden verwerven? "Belangrijk om keuzes te maken met draagvlak bij eigenaren en gebruikers" !!!!

Camperplaatsen. Gezien de groeiende vraag naar camperplaatsen zouden wij met de gemeente een plek willen zoeken op onze gronden die geschikt is om een camperplaats te realiseren. We snappen de bedrijven aan de dijkweg en de Noordpolderweg die niet meer verkeer willen op de smalle wegen. Maar wij hebben locatis aan twee baanswegen met goede ontsluiting waar wellicht iets mogelijk is.

Pag 34 "Behoud open weidelandschap". De beste garantie hiervoor is om het beheer bij de veehouders te laten. Deze zijn veelal eigenaar of gebruiker. Deze zijn zich bewust van de landschappelijke waarde en doen nu al volop aan weidevogel en slootkant beheer. Het vernatten van polders zal leiden naar een moeras bos net zoals in de bufferzone rond de naardermeer. De openheid zal verdwijnen en ecologisch is er nauwelijks winst.

Deel D Uitvoering

Pag 6 participatie: laagdrempelig en iedereen betrekken. LTO is niet uitgenodigd. De inbreng die LTO op de avonden heeft geleverd is genegeerd. LTO vertegenwoordigd de leden. Dit zijn de agrarische ondernemers die voor eigen rekening en risico het open weidelandschap beheren en bewerken. Dit doen we om een inkomen te verwerven, en om het open weidelandschap in stand te houden.

2.3 Uitvoering geven aan de omgevingsvisie.

Pag 17 projecten tabel. "Beschermen weidevogels." Bij gebied staat nu: (beschermd) natuurgebieden. Weidevogels (de naam zegt het al). Vindt U in open weidelandschappen. Nadrukkelijk in samenhang met veehouderij en agrarisch natuurbeheer. Er zijn hiervoor provinciale en rijks regelingen. Er wordt door de veehouders in Gooise Meren al veel gedaan aan weidevogel bescherming. In samenwerking met provincie Noord Holland. En met Collectief Agrarisch Natuurbeheer Noord Holland Zuid. In de beschermde natuurgebieden vindt U nauwelijks weidevogels.

Pag 17 projectentabel. "Ingrijpen in watersysteem" Is beleidsveld waterschap. De relatie tussen verdroging Utrechtse Heuvelrug en watersysteem in Gooise Meren is minimaal. Zie ook eerdere opmerking over hoogteligging en vernatting.

Pag 18 "Tegengaan droogte". Gaat Gooise Meren het weer beïnvloeden?

Bodemdaling en Veenoxidatie. Beleidsvelden rijksoverheid en waterschap. Hoeveel budget en menskracht gaat Gooise Meren hiervoor reserveren?

Tot Slot.

Wij zijn ons bewust van de diverse vraagstukken in het landelijk gebied. Wij zijn ook ondernemers die een financieel gezonde bedrijfsvoering nastreven. Wanneer Gooise Meren ambities heeft binnen de gemeente, waar wij aan bij kunnen dragen, zijn wij altijd bereid om daarover in gesprek te gaan.

Individuele zienswijze toegezonden door

Maatschap Sonneveld Volkering

Noordpolderkade 4

1399 VV Muiderberg

We zijn blij om te lezen in jullie visie dat jullie het belang inzien van de productie voldoende, duurzaam en gezond voedsel. Dat is precies waar wij mee bezig zijn, dit doen we dan ook met veel zorg voor de dieren en de natuur op ons bedrijf. In de Noordpolder leveren alle Friesland Campina boeren melk volgens de richtlijnen van ón the way to Planet Proof' van de stichting Milieukeur. Dit komt goed uit, want veel punten die als belangrijk worden aangegeven in de omgevingsvisie daar lopen we al in voorop. Denk bijvoorbeeld aan:

Energie, klimaat en milieu:

- Minimaal 50% van het veevoer komt van het eigen bedrijf.
- Beperken van verliezen in de kringloop, we hebben inzicht in de mineralen en meststoffen die we bijvoorbeeld in de vorm van voer aanvoeren op het bedrijf, ook weten we wat er geproduceerd wordt en wat we oogsten, zo hebben we inzicht in de kringloop op ons bedrijf en kunnen we zien waar er eventuele verliezen plaatsvinden. Heel belangrijk in de kringloop is dat je niet alleen oogst van het land (gras wat gemaaid of gegeten wordt door de koeien) maar ook er weer wat terug brengt in de vorm van (kunst)mest, dit is belangrijk voor het bodemleven, en de gezondheid en daarmee de opbrengst van het gras. Het kan dus absoluut niet gezond zijn om landbouw zonder mest te gaan bedrijven, dan ontstaat er een zeer ongezonde situatie en komen er scheuren in het fundament van het melkveebedrijf, want geen gezond grasgewas op een uitgeputte bodem geeft slechte kwaliteit voer en daarmee gezondheidsproblemen bij de koeien.
- Gebruik van groene energie óf beter nog deze zelf opwekken. Nu heeft al het grootste deel van de veehouders zonnepanelen op het dak. Op ons eigen bedrijf zijn we zelfvoorzienend. Wat op dit punt mist in de omgevingsvisie is ruimte voor kleine windmolens. Wanneer deze in de buurt van de agrarische gebouwen staan vallen ze geheel niet op in het landschap, maar dragen ze wel in grote mate bij aan de gewenste energie transitie.
- Uitstoot van broeikasgassen en stikstof beperken, onze stal is voorzien van een stal met een vloer die minder stikstof uitstoot, ook door weidegang van de koeien is er minder stikstof uitstoot.
- Binnen het Planet proof keurmerk mogen gewasbeschermingsmiddelen maar beperkt ingezet worden, maar vroegtijdig ingrijpen is bij sommige onkruiden van belang, het is dus zeker niet wenselijk om een algeheel verbod op gewasbeschermingsmiddelen te verkondigen, de onkruiddruk zal daardoor stijgen, de opbrengst dalen en het landschap verommelen. Er zijn wel meer jaren dat er geen gewasbeschermingsmiddelen gebruikt worden dan wel, om even aan te geven dat er echt niet veel gebruikt wordt.
- Deze veehouders uit deze polder zijn al bezig in een werkgroep over de bodemdaling, dit treft overigens maar een klein deel van de polder en in geringe mate. Maar we zijn ons aan het verdiepen in eventuele maatregelen.

Biodiversiteit en Landschap

- We beheren kruidenrijk grasland, doen aan weidevogelbeheer en ecologisch slootschonen.
- Onze erven bieden veel broedplaatsen aan een verscheidenheid aan vogels, denk aan boerenzwaluw, huiszwaluw, oeverzwaluw, koolmezen, mussen, spreeuwen, merels, uilen etc.
- Er leven veel vleermuizen rond de boerderij
- We hebben ringslanghopen aangelegd
- Dit kunnen we nog uitbreiden met meer bloemenranden en beplanting rond het erf, zodat er nog meer insecten en vlinders ons weten te vinden.
- Een aantal jaren geleden zijn er al sloten verbreed, het is dus niet nodig om dit nog eens te doen.
- Belangrijk voor de omgevingsvisie: de agrariërs uit de Noordpolder onderhouden deze polder en zorgen voor de weidse blik waar dagelijks ontzettend veel mensen van genieten op hun 'rondje Noordpolder', dit rondje is prachtig, maar verdere aanleg van wandelroutes door de weilanden van polder zal voor te veel overlast, vervuiling en verstoring zorgen tenzij er een afrastering wordt geplaatst. De vraag is of dit wenselijk is, er zijn goede alternatieven en de kosten van het onderhoud en de verrommeling van het landschap wegen niet op tegen de voordelen hiervan.

Welzijn

- Alle melkkoeien in deze polder staan minimaal 120 per jaar, 6 uur per dag in de wei, een prachtig gezicht en ook belangrijk voor de biodiversiteit in de wei. De mestflatten trekken insecten aan, waar vervolgens weer vogels op af komen.
- De koeien worden door onze goede zorgen ouder dan gemiddeld in Nederland
- Ook bij de kalfjes is er een optimale verzorging om ziekte en sterfte te voorkomen, want ook het gebruik van medicijnen en sterfte is geregistreerd.
- Er is volledige bewegingsvrijheid voor de koe en in de stal minimaal 1 ligplaats per dier
- Er zijn koeborstels die de huid verzorgen.

Zoals te lezen valt zijn we op veel punten al voorop in de omgevingsvisie en zijn er ook nog veel ontwikkelingen mogelijk. Wat van groot belang om deze prachtige polder zo te houden is dat de agrarische bedrijven op een gezonde manier hun vak kunnen blijven beoefenen en niet vanuit de gemeente al allerlei beperkingen opgelegd krijgen waar vooraf de consequenties niet duidelijk van zijn. Zelfs in deze polder zijn er grote verschillen door andere grondsoorten, veen, klei en zand, Maar ook door de ligging. Sommige delen zijn meer in trek bij de weidevogels, andere delen zijn geschikt voor bloemenranden of het inzaaien met klaver er zijn boomgaarden geschikt voor bijen en bij andere bedrijven zijn er kansen op het gebied van recreatie. Om dit tot een succes te maken is er maatwerk nodig. Want alleen met gezonde bedrijven kom je vooruit, daar liggen mogelijkheden om aanpassingen en investeringen te doen. Het is dus van groot belang om met elkaar de noordpolder, 'de groene parel' van Gooise Meren te laten bloeien en zorgen dat daar veel mensen van kunnen genieten van deze mooie bedrijven.

Individuele zienswijze toegezonden door**Terbeek Melkvee****Dijkweg 3****1398 PG Muiden****Betreft:** Zienswijze ontwerp omgevingsvisie Gooise Meren van Familie ter Beek.

Muiden, 14 juni 2022

Geacht College van Burgemeester en Wethouders,

Hierbij willen wij onze zienswijze indienen op het ontwerp omgevingsvisie van de gemeente Gooise Meren. Wij wonen en exploiteren een gangbaar melkveebedrijf aan de Dijkweg in Muiden en bewerken 40ha grasland in de Noordpolder Beosten Muiden.

Doordat wij in het buitengebied wonen en werken hebben wij ons in onze zienswijze daar ook toe beperkt. De opmerkingen zijn puntsgewijze aanvullingen op het ontwerp en zullen daardoor wellicht vaker dan eens worden vermeld.

Deel A 7.6

Geen vernatting van agrarisch gebied. Er kan beter gezocht worden naar technische mogelijkheden om bodemdaling tegen te gaan en een dynamisch peilbeheer behoort ook tot de mogelijkheden.

Deel B 10.2.4

Graag zouden wij zien dat buiten stedelijk groen veel beter onderhouden wordt. Het maaibeheer en onderhoud van de Oude IJsselmeerdijk en de wegbermen is voor verbetering vatbaar en hierdoor is de staat van het 'groen' erbarmelijk. Het lijkt ons heel goed om voor dit onderhoud lokale boeren in te zetten die het werk gaan doen en eventueel het bermmaaisel op eigen erf composteren.

Deel B 10.2.5

Hier wordt gesproken over gewasbestrijdingsmiddelen maar het zijn gewasBESCHERMINGSmiddelen. Gebruik van deze middelen moet gewoon mogelijk zijn volgens Nederlandse wetgeving en normen binnen agrarisch gebied.

Hetzelfde geldt voor de aanwending van mest en kunstmest, dit moet gewoon mogelijk zijn zoals dit in Nederlandse en Europese wetgeving is vast gelegd. Stimuleren van ander landbouw methodes is prima maar niet dwingend opgelegd.

Weidevogels zijn juist gebaat bij het gebruik van dierlijke mest.

Deel B 10.2.6

Hierbij weer geen inzet van vernatting van agrarisch gebied maar ontwikkelen van duurzame alternatieven zoals bijvoorbeeld onderwaterdrainage en dynamisch peilbeheer.

Deel B 10.2.8

Graag zouden wij terughoudendheid zien bij het stimuleren en ontwikkelen van waterrecreatie in het IJmeer en langs de oevers hiervan. De bewoners ondervinden hiervan veel parkeeroverlast en de natuur ondervindt er ook de nodige schade en vervuiling van terwijl het economisch effect voor de gemeente minimaal is.

Deel C 16.2

Graag geen extra aanleg van nieuwe natuur, veel beter is het inzetten op bestaande natuur en agrarisch natuurbeheer. Als wij het document lezen hebben wij twijfel of de makers en de gemeente wel goed op de hoogte zijn van de mogelijkheden en initiatieven die er al zijn. Daar zouden wij graag over in gesprek gaan met de gemeente.

Deel 17.2

Landbouw moet mogelijk zijn zonder gemeentelijke beperkingen en bovenwettelijke maatregelen, ons gebied heeft al natuurlijke handicaps genoeg die onze concurrentiepositie nadelig beïnvloeden. De landbouw binnen onze gemeente is duurzaam en natuurinclusief verdere ontwikkelingen op dat vlak moet de gemeente ondersteunen maar niet opleggen. Ook beperkingen in de ontwikkelingen ten behoeve van de energietransitie moeten zoveel mogelijk worden weggenomen. Het toestaan van (kleine) windmolens en biomassavergisters is daarom ook zeer gewenst.

Deel C 18.2

Wij zien graag recreatie met minimale overlast. Daarom moeten de mogelijkheden goed worden afgestemd met de wegen, verkeersdruk etc. De buitenwegen in de gemeente zijn niet toereikend voor veel extra verkeer, fietsers en wandelaars. Het is ook beter om geen nieuwe paden aan te leggen door natuur en polderland omdat dit enorm verstorend werkt voor de biodiversiteit en met name voor soorten als weidevogels, ringslangen etc. Wij juichen het toe dat de gemeente wil meewerken aan het mogelijk maken van verbreding. Wij zouden daar graag in de toekomst meer mee willen doen en pleiten voor ruimte voor de kleinschalige aanleg van camperplaatsen en overnachting accommodaties.

Tot slot wil ik u er graag op wijzen dat ik altijd bereid ben tot een mondelinge toelichting op mijn zienswijze.

Met vriendelijke groet,

Frans-Jan ter Beek
Terbeek Melkvee
Muiden

Individuele zienswijze toegezonden door

Maatschap Hofland

Noordpolderweg 10

1398 PE Muiden

Visie Muiden met name de Noordpolder.

Een polder van ongeveer 365 ha bestaand uit klei, een klein gedeelte klei op veen en hier en daar wat zandgrond.

Een beetje geschiedenis over waar wij ons melkveebedrijf hebben staan.

Het Hofland.

Midden in de polder staat nog een bomenrij, in de tijd van Floris de vijfde stonden hier een paar boerderijtjes die de paarden van het Hof verzorgen. Vandaar Hofland. Dit staat nog steeds op kaarten vermeld.

Boerderijtjes met stalletjes voor koeien, varkens, kippen een groententuin en boomgaard. Een waterput waarvan de fundering nog zichtbaar is.

Leen Heijdra heeft samen met zijn vrouw, An Heijdra-van Leeuwen "Het Hofland" in de jaren 30 gekocht. Ze begonnen er een gezin, de oudste kinderen van het gezin zijn daar geboren. Ze hadden 13 kinderen.

In de 2de wereldoorlog was het een schuilplaats voor onderduikers.

Ik heb een keer een ouder vrouwtje uit Muiden gesproken en die zei dat in de hongerwinter je nooit voor niets naar het Hofland ging, je kreeg er altijd wat eten mee. Ze herinnerde zich nog dat ze bij een van die tochtjes een dokter naar de familie had gestuurd want er was iemand ziek.

Alles werd lopend gedaan want de Duitsers hadden alle paarden meegenomen. Mijn schoonvader heeft 's nacht nog vlees naar Amsterdam gebracht, verstopt in melkbussen en over het water.

Na de 2de wereldoorlog werden de boerderijtjes afgebroken, de stenen schoongebikt en gebruikt voor de fundering van de stal aan de noordpolderweg nr 10.

We zouden daar graag een kleine cultuur woonboerderij terug willen bouwen tussen de bomen zodat het landschap niet wordt aangetast.

Noordpolder, een geweldige mooie plek om te werken en te wonen.
 Een mooie open polder met een wijds uitzicht, hoewel de horizon steeds meer vervuild wordt met bebouwing en windmolens van Almere en Amsterdam.
 Een polder met het Muiderslot, ik kijk er iedere dag naar als ik mijn koffie aan het drinken ben.
 De dijk met erachter het markermeer, vroeger de Zuiderzee, met kleine strandjes en pieren die door mijn man en zwagers zijn neergelegd zodat we meer zandhebben en visjes en palingen zich tussen de keien kunnen verstoppen.

Deel B 8.4.2 Voetgangers en (brom)fietzers

Een smal polderweggetje, wat geen probleem is zolang iedereen elkaar met respect behandelt.

Dat gebeurt dus niet, wielrenners die hun tijd willen verbeteren rijden zonder op of om te kijken als een vloedgolf over de weg en iedereen die in de weg loopt, fietst, rijdt met een auto of trekker wordt met schreeuwen gesommeerd om aan de kant te gaan.

Van mij mag deze club mensen verbannen worden uit de polder.

Als ze hun fietspakje aantrekken en op de fiets stappen dan daalt hun IQ steevast met 50%.

Dan hebben we de elektrische fietsen voor onze pensioengerechtigden, mooi dat die fietsen er zijn alleen jammer dat de mensen erop meestal harder rijden dan ze aankunnen.

De bakfiets, er komen er steeds meer, had ik al gezegd dat het een smal weggetje was?

De oplossing is simpel, maak een fietspad over de dijk, veiliger en een hele leuke route.

Een mooie open polder.

Deel B 10.2.5 Landbouw en natuur

Kringloop is goed, volgens mij doet iedere melkveehouder dat al automatisch, koe eet gras geeft daar melk en/of vlees voor in de plaats en de uitwerpselen hebben we nodig om te zorgen dat de bodem niet nog meer verarmt.

Een topsporten geef je niet alleen komkommer om een topprestatie neer te zetten, ons gras heeft ook voeding nodig om te zorgen dat onze dames elke dag

kunnen presteren zonder die uitwerpselen kunnen planten niet groeien en dan heb ik het niet alleen over gras maar ook over de akkerbouw.

Nu bekend is geworden wat de overheid met de boeren wil, kunnen wij niet alleen meer leven van onze boerderij, waar we 365 dagen per jaar werken, meer dan 60 uur per week om een mooi, duurzaam en betaalbaar produkt voor de consument te produceren.

Een produkt dat gemaakt is van voornamelijk gras, mais en reststromen van de voedingsmiddelen industrie.

De voedingsmiddelen industrie heeft heel veel reststromen, de veehouder kan dit gebruiken als aanvulling bij het voeren hun vee, denk aan bierborstel(Heiniken), aardappelprodukten, soja hullen (80% van de sojaboon is niet geschikt voor menselijke consumptie) sinasappelschillen, suikerbietenpulp en zo kan ik nog wel even doorgaan. Dus minder vee, meer mensen, nog meer restprodukten.

Deel B 10.2.7 Recreatie in de natuur

Een polder waar alle veehouders hun koeien weidegang geven, aan weidevogelbeheer en biodiversiteit wordt gedaan. Denk bv ook aan ringslanghoopnesten en kruidenrijke en bloemrijke randen voor onze insecten. Op het erf en in de stallen zijn er vogels aan het nestelen, zoals huis en boeren zwaluw, mussen, merels, lijsters roodborstjes, kool en pimpelmezen en ook heb ik kleine spechten, boomklevers, grijze kwikstaarten. De gele kwikstaart broedt in het weiland.

Dit gebeurt in samenwerking met de agrarische natuurvereniging, Het collectief Noord Holland Zuid. <https://www.collectiefnhz.nl/>

Er zijn percelen die, gedurende de tijd dat de weidevogels er zijn, half onder water staat, er zijn kruidenrijke percelen, percelen die later worden gemaaid, randen om de sloten die later worden gemaaid zodat de pullen zich kunnen verschuilen tegen alles wat hun wil opeten.

Het beschermen wordt steeds moeilijker, bij alle roofvogels staan ze op het menu, ook een ooievaar en reiger horen in dat rijtje thuis en dan heb je nog de vossen, bunzing, huiskatten en hermelijntjes.

In de winter is het een foerageergebied voor ganzen, heel veel ganzen.

Als we het over waterkwaliteit gaan hebben is de gans een heel groot probleem.

**Deel C 18.2 Ambities en Deel B 12.2.1 Voldoende gedifferentieerd
woningaanbod**

Er zijn wandel en fietsroutes door de polder. We hebben ook land aan “de overkant van de weg” Noordpolderweg 10 tegen de dijk aan. Het lijkt ons een mooie plek voor kleinschalige recreatie huisjes voor wandelaars of fietsers die een nachtje willen overnachten voor dat ze verder gaan met hun wandel en/of fietstocht.

De oude stal die aan het huis vast zit en straks leeg komt, daar kunnen appartementen komen.

Dit zouden zorgappartementen voor ouderen kunnen zijn.

Ook dit is kleinschalig.

Omdat we pas laat te horen hebben gekregen dat er een visie gaande is hebben we dit nog niet uitgewerkt.

Ik kan in de legenda niet terug vinden wat dit is, ik denk strand, zand gebied.

Dit is blijvend grasland als hier plannen voor zijn wil ik heel graag op de hoogte gebracht worden. Deel C blz. 17

Bladzijde 34 en 35 deel C

De Noordpolder heeft geen bredere sloten nodig, doordat het over het algemeen klei is.

Het is al een weidevogelpolder en we doen dit al met een partner.

We behandelen de bodem met respect anders hebben we geen inkomsten.

De meeste veehouders hebben al zonnepanelen op het dak liggen en zijn nog steeds verder aan het verduurzamen.

Maar je kunt geen groene dingen doen als je rood staat.

Met veetunnels onder de N236 worden wildtunnels bedoeld want daar zit geen Gooise Meren boer.

Jullie beginnen dat jullie een vitale polder willen behouden voor de boeren die er werken en vervolgens komen er een bak met wensen te voorschijn dat ik wel begint te twifelen of er voldoende kennis in de gemeenteraad is om het allemaal te begrijpen.

Ik wil jullie met alle liefde bijpraten want deze visie is niet MET de boeren tot stand gekomen.

We staan open voor veranderingen mits wij zelf de plannen mogen maken, daar bedoel ik de bewoners van de Noordpolder mee.

Zowel op gebied van transitie van de landbouw als recreatie plannen.

Wij weten het beste wat zich afspeelt in de polder, we wonen er al een tijdje, en waar we wat kunnen realiseren en we hebben genoeg mensen in de polder om het te kunnen realiseren, denk o.a. aan Tour de boer.

Individuele zienswijze toegezonden door**Maatschap Nell****Noordpolderweg 8****1398 PE Muiden****OMGEVINGSVISIE****Deel A****7.6 blz.29**

De Noordpolder heeft ongeveer 30% veen. We zien het niet zitten om het waterpeil zo ver te verhogen dat er een moerassige natuur ontstaat het is met de huidige inklinking nog decennia te gebruiken als landbouwgrond. De vernatting van het veengebied in de Noordpolder heeft waarschijnlijk geen invloed op verdroging van de Utrechtse Heuvelrug de Naardertrekvaart loopt er tussen door. De grootste oorzaak van de verdroging van de Utrechtse Heuvelrug is waarschijnlijk de bebouwing (verharding) het regenwater zakt niet meer in de grond maar wordt afgevoerd via de riolering.

Deel B**10.2.5 blz. 17**

Het liefst gebruiken wij ook zo min mogelijk gewasbeschermingsmiddelen het is nu nog geen 100ml per ha per jaar. Als het helemaal naar 0 moet zouden de gemeente en TBO's ook aan onkruidbestrijding moeten doen mag ook mechanisch of in ieder geval zorgen dat distels en ridderzuring niet meer in het zaad komen te staan. Een natuurlijk en hoger waterpeil is onmogelijk zonder alles onderwater te zetten. Als er niet gemalen wordt komt de hele Noordpolder onderwater te staan. Geen toevoeging van mest staat haaks op kringlooplandbouw. Een kringloop is juist het vee gras laten eten en de mest terug brengen om het gras te laten groeien anders is het uitputting van de vruchtbare grond.

Deel C**13.4 blz. 13 en 13.6 blz17**

De oude stoomtramroute loopt over aan de oostkant Noordpolderkade die kade is onverhard en grenst rechtstreeks aan landbouwpercelen extra wandelaars geeft op die plaats overlast voor broedende weidevogels, vee (neospora besmetting van hondenpoep en honden die achter schapen aan kunnen gaan) en extra afval druk op de aangrenzende percelen. De stoomtram heeft aan de andere kant van de Naardertrekvaart gereden dus de Oude stoomtramroute naar de andere kant van de vaart verplaatsen is een hele goede oplossing en historisch ook beter.

17.1

Inzet op extensieve recreatie. De Noordpolderweg en de Dijkweg zijn nu al op bepaalde overvol met fietsers en wandelaars de weg en de omgeving kan niet nog meer drukte aan.

Behoud van open weidelandschap. Voor het behoud van het open weidelandschap is het ook belangrijk dat het agrarisch gebruikt kan blijven worden. De Noordpolder is door de agrarische bedrijven die maaien en weiden een open weidelandschap. Als er door vernatting niet meer geweid

en gemaaid kan worden is er een grote kans dat er op die plek struiken en bomen groeien dat verzwakt juist het open weidelandschap.

Energieopwekking. Aan de Noordpolderweg is de capaciteit van het transformator te klein om de zonnepanelen op eventueel alle daken te kunnen verwerken en de kosten van een zwaardere aansluitingen zijn hoog hoe wordt dit opgelost.

Zienswijze 6.

Onderwerp: Zienswijze Wattnu concept omgevingsvisie Gooise Meren

26 mei 2022

Geacht college,

Met veel belangstelling hebben wij kennisgenomen van de concept omgevingsvisie en de concept planMER. Het is goed om te zien dat de gemeente inzet op een vijftal hoofddoelen, waarbij *verduurzaming inzetten als vliegwiel voor de toekomst* één van de hoofdthema's is. Uiteraard omarmen we als Wattnu deze insteek van harte en zijn we blij met de rol die u ook aan onze energiecoöperatie toekent in uw visie. Tegelijkertijd zien we dat de energietransitie geen échte rol als vliegwiel toebedeelt krijgt in de omgevingsvisie.

Een belangrijke aanleiding voor ons om te reageren is het sterk negatieve oordeel in de planMER over de energieopgave en het gebrek aan de ruimtelijke inpassing van deze enorme opgave. Ook omdat u aangeeft dit pas te willen aanpakken bij de ontwikkeling van een RES 2.0. Waarom hierop wachten als u nu een kans heeft om in de omgevingsvisie de energietransitie in te zetten als vliegwiel?

Daarom deze zienswijze met als doel om de ruimtelijke inbedding van de energietransitie te versterken. Graag zien we de volgende punten verwerkt in de definitieve omgevingsvisie:

- De visie lijkt toch vooral een bestendiging van het huidige beleid te zijn. U heeft het over de 'ja-mits'-manier, terwijl de toon voor de inpassing van het duurzaam opwekken van energie door wind- en zonne-energie toch vooral een 'nee, tenzij' insteek kent. Dat is een gemiste kans.
- Wanneer duurzaamheid en daarmee de energietransitie écht een vliegwiel is voor deze omgevingsvisie, moeten de aanbevelingen uit de planMER op dit onderdeel in de nieuwe versie verwerkt worden.
- U refereert in de bijlage 'verwerking aanbevelingen planMER' aan aanpassingen in het omgevingsplan. Ook daar willen we u vragen om ruimte te creëren voor de energietransitie. Heel specifiek vragen we zo breed mogelijk ruimte te maken voor onder andere solarcarports, zonnepanelen in beschermde gezichten, energieopslag en (collectieve) warmtepompen.
- Maak energieopwekking standaard onderdeel van alle nieuwe gebiedsontwikkelingsprojecten en neem energieopwekking expliciet mee in alle nieuwe bestemmings- en omgevingsplannen.
- Mooi dat er zoeklocaties zijn voor zonenergie. Dit is echter niet voldoende, zoals aangegeven in de planMER. Waarom zijn er niet meer, zoals bijvoorbeeld het gebied bij de Diemerscheg of het Voorland?
- Waarom benoemt u niet expliciet de locaties voor de opwek van zonne-energie die u voor ogen heeft als het gaat om parkeerplaatsen en langs infrastructuur (zoals P1/P2 in Muiden, NS Naarden Bussum en Bussum Zuid, enz)?
- Zoek de spanning op tussen natuur, erfgoed en energietransitie! We missen een evenwichtige afweging tussen duurzaamheid, erfgoed en natuur en de vertaling hiervan in de omgevingsvisie. In het landelijk gebied mag er eigenlijk niets qua opwek in uw visie, terwijl er tal van voorbeelden zijn hoe dit wel kan, passend bij de

bestaande landschappelijke en cultuurhistorische waarden. Op dit punt is nuancering nodig.

- Voorgaand punt legt op voorhand een rem op initiatief van inwoners om aan de slag te gaan met de energietransitie. Geef aan wanneer u wel wilt meewerken aan initiatieven, in plaats van uitsluitingsbeleid op voorhand. Bijvoorbeeld door bij initiatieven een verplichting van lokaal eigenaarschap op te leggen en zorgvuldige participatie.

Tot slot wensen wij u veel succes bij de totstandkoming van de definitieve omgevingsvisie en zien we er naar uit met onverminderde energie verder samen te werken aan een energieneutraal Gooise Meren.

Namens Wattnu,
Met vriendelijke groet,

Voorzitter energiecoöperatie Wattnu

Zienswijze 7.

Bewoners rond het Meertje van Vlek
Buurtvereniging RemCom

Burgemeester en wethouders van
gemeente Gooise Meren

Naarden, 25 mei 2022

Betreft: Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

30 mei 2022 / 000031

Geacht College,

Uw Concept Omgevingsvisie verdient het om te worden aangepast aan een belangrijke tekortkoming. Met deze brief wijzen wij u op deze tekortkoming en vragen wij u om deze in de visie recht te zetten.

In Hoofdstuk 10.3.1 spreekt de visie over het “onroerend materieel erfgoed” en ze meldt verderop dat zich onder de gemeentelijke monumenten ook “groene monumenten, zoals parken en begraafplaatsen” bevinden. De gemeente hecht er kennelijk aan haar groen te beschermen als dat kan bogen op een bijzondere geschiedenis en/of plaats in de gemeenschap. Deze ambitie steunen wij.

In Hoofdstuk 13.2 toont de visie een kaart (Bussum-Centrum) de groene wig “die door de oostelijke en westelijke woonwijken heen lopen ...”. Als Ambitie vult deze zin aan “... als eenheid en continue gebied inrichten.” Onderdeel van de oostelijke wig zijn het Brediuskwartier met (1) het Mouwtje en (2) het Bilderdijkpark, die beide in het beschermde dorpsgezicht liggen. Bijzonder is daarbij dat beide zijn ontworpen door de bekende Naardense tuinarchitect Dirk Tersteeg (zie de bijlage – een artikel over Dirk Tersteeg en zijn werken).

Verder naar het noorden kruist de wig de Brediusweg en loopt door over de grens met de voormalige gemeente Naarden. Daarna volgen de Paulus Potterlaan en het “Meertje van Vlek”¹ dat omzoomd is door het Jan Jurrissenplantsoen. Tenslotte kruist de wig de Rijksweg en de schootsvelden om zo aan te komen bij de vesting Naarden. Het Jan Jurrissenplantsoen is ook ontworpen door Dirk Tersteeg (het ontwerp ligt in het streekarchief; zie ook een afbeelding ervan in de bijlage).

De conclusie is dus dat een groot deel van de oostelijke “wig” het resultaat is van ontwerpen van één en dezelfde man: Dirk Tersteeg.

De voormalige wethouder heeft in 2016 naar aanleiding van een initiatief van de bewoners rond het Bilderdijkpark een begin gemaakt met een plan om de drie grote werken van Tersteeg (het Bilderdijkpark inclusief het Mouwtje, het Jan Jurrissenplantsoen en de Begraafplaats Valkeveen) een cultuurhistorische status te geven. Zij beoogde de vorming van een cultuurhistorische route, zodat (1) de werken van Tersteeg verbonden konden worden en (2) de verbinding tussen de

¹ Het “Meertje van Vlek” is geen officiële naam voor de vijver en het plantsoen eromheen. De vijver zelf heeft geen officiële naam, het plantsoen eromheen (van Dirk Tersteeg) heet officieel het “Jan Jurrissenplantsoen”.

voormalige gemeenten Naarden en Bussum versterkt zou worden. Deze route loopt grotendeels over de oostelijke wig die in uw omgevingsvisie wordt genoemd (in de "wig" ontbreekt het stukje naar de begraafplaats in Valkeveen).

De tekortkoming in uw visie is het gebrek aan erkenning van het grote belang van de werken van Dirk Tersteeg voor de gemeente Gooise Meren. Weliswaar noemt u de wig die van de Bussumse hei naar de vesting loopt, maar uw visie ontbeert het inzicht dat deze wig te danken is aan de werken van één man. Uw visie meldt wel dat u de wig "... als eenheid en continue gebied (wilt) inrichten", maar het verschil in status tussen het Bilderdijkpark en het Jan Jurrissenplantsoen (het eerste wordt op een hoger niveau onderhouden dan het tweede) wordt in uw plan niet opgelost.

Het Jan Jurrissenplantsoen wordt voor zover bekend onderhouden als openbaar groen. De verwaarlozing die daarvan het gevolg is blijkt uit de lamentabele staat waarin het plantsoen zich bevindt. De populieren zijn verouderd maar worden niet vervangen, de beschoeiing van de vijver heeft rondom last van opschot. Eik, Hedera en Braam tieren welig en de Rododendrons zitten vol met onbekende soorten en afval van spelende kinderen. In 2018 en in 2022 zijn twee populieren omgewaaid; één is vlak langs een bestaande woning neergekomen. Het wachten is op een volgende storm. Deze situatie is Tersteeg onwaardig en zelfs onveilig voor omwonenden.

Wij verzoeken u dan ook in uw visie op te nemen dat het Bilderdijkpark en het Jan Jurrissenplantsoen een gelijkwaardige onderhoudsstatus moeten hebben, recht doende aan uw eigen ambitie om de wig als eenheid in te richten. Het verhogen van het onderhoudsniveau van het Jan Jurrissenplantsoen is daarnaast beslist nodig om het plantsoen nog te redden van verdere verloedering en uiteindelijke onherstelbaarheid. Inmiddels is de onderhoudsachterstand groot, maar naar onze mening is het plantsoen nú nog te redden.

Tenslotte verzoeken wij u om in uw visie de drie grote werken van Tersteeg aan elkaar te verbinden door het uitspreken van de intentie om de oostelijke wig door te trekken naar de Naardense begraafplaats in Valkeveen (inclusief de vesting dus) en het geheel om te vormen tot Cultuurhistorische route Gooise meren.

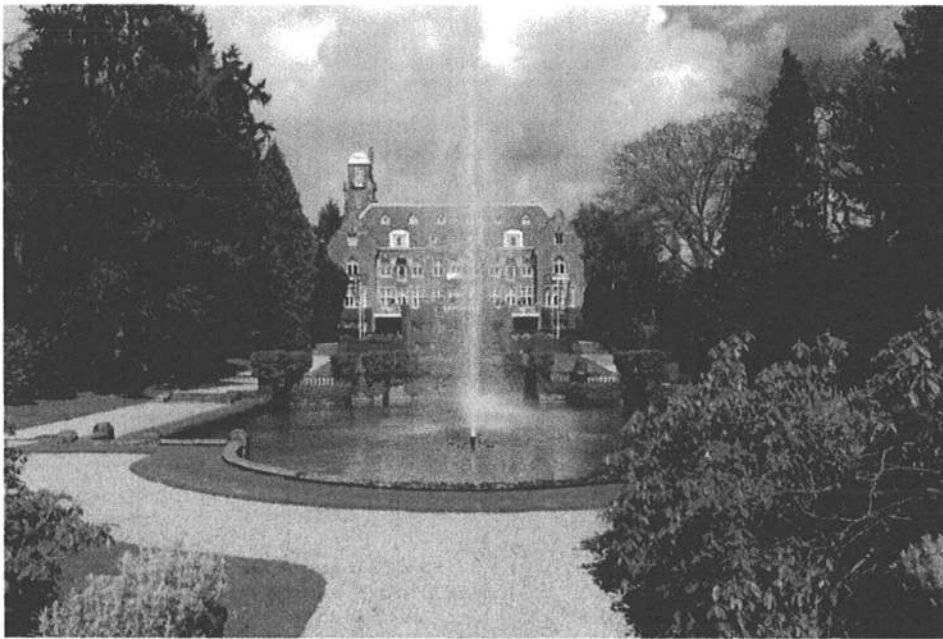
Hoogachtend,

De bewoners rond het Meertje van Vlek

Buurtvereniging RemCom

Bijlage: Artikel van Gerritjan Deunk over Dirk Tersteeg

Tuinarchitect Dirk Tersteeg in Naarden en ver daarbuiten

Dirk Tersteeg in Naarden en ver daarbuiten, een spontane ontdekkingsstocht langs zijn ontwerpen.

Groot is de invloed die één man kan hebben op het uiterlijk van een gemeente.

De naam van tuinarchitect Dirk Tersteeg is nauw verweven met de inrichting van tuinen, parken, plantsoenen, doolhof en begraafplaats in Naarden en ver daarbuiten. Gerritjan Deunk werd inwoner van Naarden en ging op zoek.

Sedert oktober 2014 mag ik mij officieel inwoner van Naarden noemen. Daartoe huis ik op de Rubenslaan, nette huizen met een grote vijver ervoor, twee en drie-onder-een-kap met voor- en achtertuin. Hoge populieren waaien voor mijn ramen heen en weer.

Tersteeg Meertje van Vlek Naarden

Zwanen klepperen met hun vleugels hard op het water als ze landen op de vijver, het Meertje van Vlek. Ik wandel naar Albert Heyn heen en weer langs rietgedekte 'vroeg Dudoks' en door lanen onder het loof door van volwassen rode beuken. Met logeerhond Kiki omcirkel ik regelmatig het meertje voor de deur, of ga het pad af iets verder weg langs het watertje dat de gemeentegrens vormt tussen Naarden en Bussum. Kijk uit op de statige achtertuinen van de villa's aan de Brediuslaan. Verrast en verbaasd ben ik tijdens deze strooptochten door Naarden over de rijkdom aan oude en nieuwere architectuur, dichtbij in het Rembrandtkwartier en verder weg binnen de vestingstad, alle moois is samengebald op een kleine oppervlakte. De oude vesting is één groot monument met de beroemde Mattheus-Passion-Groote Kerk als veilig baken middenin de vele beschermde, oude huizen. Eeuwenlang is de stad vrijwel onveranderd gebleven. Ook de nabije omgeving bleef lang ongerept vanwege de zogeheten Kringenwet. In het schootsveld van de vesting mocht van het Ministerie van Oorlog tot 1926 nauwelijks gebouwd worden. Vandaar de aanwezigheid van vele houten huizen die in tijden van oorlog snel afgebroken konden worden. Dat leverde een van de mooiste huizen in de buurt op, de villa ontworpen door de kunstenaar Hendrik Wijdeveld aan de Thierensweg voor kweker-fabrikant Bendien, tevens uitvinder/producent van de kamerplantenbemesting Pokon. Kwekerijen waren wel toegestaan en gedijden welig

rond de vesting. Solide, stenen nieuwbouw was er ook, maar verder weg, bijna in Bussum, dieper het bos in of op de hei, richting Huizen. In de nieuwere woonwijken die na 1900 vlakbij het nieuwe station Naarden-Bussum verrezen, bouwden architecten van naam karakteristieke woningen. Veel tuinen rond deze nieuwe villa's, arbeidershuizen en openbare gebouwen zijn ontworpen door tuinarchitect Dirk Tersteeg.

De Nieuwe Architectonische Tuinstijl

Praktijkervaring had de jonge Amsterdammer en timmermanszoon Dirk Frederik Tersteeg opgedaan bij rozenkwekerij G.A. van Rossum in Huizen. Hij liep stages in Trier in Duitsland en Orléans in Frankrijk voordat hij in Naarden terugkeerde om daar in 1899 met zijn broer Jan Georg een kwekerij over te nemen. Dirk was naast hovenier, kweker en tuinarchitect ook zeer geïnteresseerd in architectuur. Hij had uitgebreid kennisgenomen van de laatste stromingen en toen hij gevraagd werd om tuinen niet alleen te beplanten, maar die ook te ontwerpen, deed Tersteeg dit als een van de eerste in Nederland in de Nieuwe Architectonische Tuinstijl. Kenmerkend hierbij zijn gemetselde elementen in alle mogelijke varianten; keermuren, verdiepte partijen, geaccentueerde hoogteverschillen, pergola's, priëlen, monumentale trappartijen en ommuurde vijvers. De indeling van tuin of park is gebaseerd op de architectuur van het huis met een of meerdere zichtassen. Doel is een eenheid van tuin en huis te creëren. Tersteeg ontwikkelt zich langzaam doch gestaag tot een succesvol tuinarchitect en houdt zijn kwekerij aan voor eigen gebruik. Hij schrijft artikelen over het vak en maakt daarmee niet alleen vrienden. In het tijdschrift Bouwwereld in 1906 ontwikkelt zich een heftige polemiek met collega Leonard Springer over natuur versus cultuur, de oude landschappelijke opvatting versus de Nieuwe Architectonische Tuinstijl.

Tersteeg Bilderdijkpark Bussum

Bilderdijkpark en 't Mouwtje

De Nieuwe Architectonische Tuinstijl is nu nog goed te herkennen in het Bilderdijkpark. Het is een openbaar wandelpark dat Tersteeg in 1927 samen met de directeur gemeentewerken ir.

J. Gerber inrichtte. Tersteeg was midden in zijn carrière en inmiddels lid van de schoonheidscommissies van zowel Naarden als Huizen, bestuurslid van Heemschut en de zojuist in 1925 opgerichte nieuwe Bond van Nederlandse Tuinarchitecten. Het is te danken aan de stevige architectonische elementen dat het Bilderdijkpark zijn karakteristieke uiterlijk tot nu toe behouden heeft. De solitaire bomen op de ruime gazons hebben inmiddels een eerbiedwaardige omvang. Een informatiebord maakt melding van een bonte tulpenboom, moerascypres, watercypres, gele pavia, schijnhulst, mammoetboom, prieelberk en helaas ook een apeboom.

Nog meer foto's van het Bilderdijkpark te Bussum (klik op foto);

De arbeidsintensieve beplanting is geleidelijk vereenvoudigd. Een opvallend ronde brug is vervangen door een platte variant. Klinkerbestrating maakte plaats voor grindtegels en de oude rozenbogen, die ongemerkt verdwenen, zijn weer terug en beplant met nieuwe soorten. Oude flagstones zijn vervangen door nieuwe en het hout van de ingemetselde banken is

vervangen door vandaalbestendig kunststof. Nog steeds domineren muurtjes, trappen en vijvers het geometrisch padenpatroon van het Bilderdijkpark. Het ontwerp is mede gebaseerd op het systeem van bestaande zanderijsloten, overblijfsels van vroegere afgravingen. Waterlopen bepalen de grondvorm van het park en de omgeving, waar een gracht diep de omliggende tuinen doorsnijdt, het zogeheten 'Mouwtje', vanwege de knik halverwege, met aan het eind ervan een monumentale dubbele trappartij. Omgeving, water, park en huizen een vormen samen een totaalkunstwerk. Nu nog steeds.

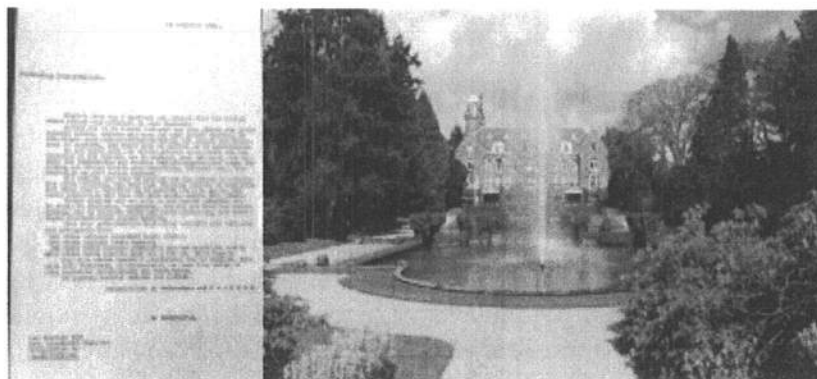

D. F. Tersteeg

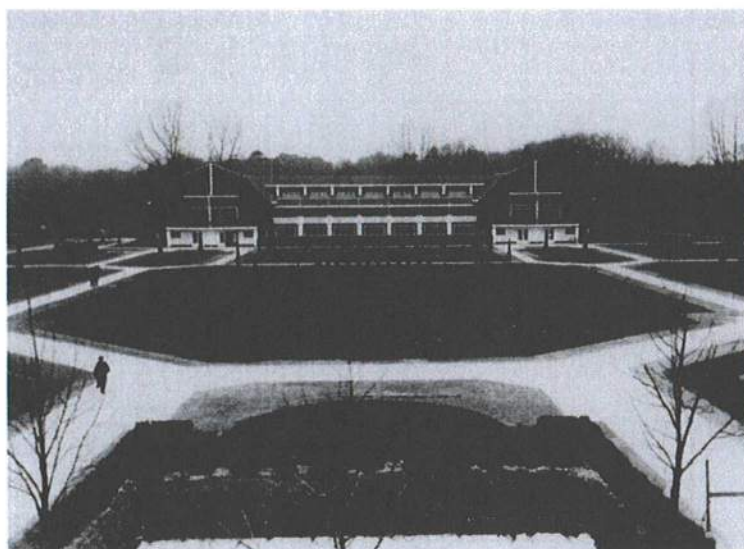
Tuinontwerper en architect zijn een team

In het lokale tijdschrift De Omroeper van oktober 1994 beschrijft mevrouw A.P.Kooijman-van Rossum het leven van Dirk Tersteeg, waaraan de volgende feiten ontleend zijn. Naast publieke parken ontwerpt Tersteeg veel voor particulieren en niet de minste. Zijn eerste opdracht krijgt hij in 1903 van G. Philips in Eindhoven, die de tuinarchitect meteen vraagt de groenvoorziening van radiozenders in Huizen te verzorgen. Vanaf dat moment ontwerpt Tersteeg naast Het Gooi ook veel in Brabant en Limburg. Er komen meer eervolle opdrachten waarmee hij zijn naam definitief vestigt. In Baarn ontwerpt hij voor de heer Van den Bosch in 1910 de tuin voor zijn paleisachtige Cuypers-villa De Hooge Vuursche, waarin nu een hotel gevestigd is. De wat gekunsteld aandoende voortuin is in zijn originele vorm tot op heden uitstekend geconserveerd.

Foto's van De Hooge Vuursche:

Mevrouw Kooijman legt vervolgens uit waarom Tersteeg zo succesvol is met zijn Nieuwe Architectonische Tuinstijl. De stijl vereist een goede samenwerking tussen architect en tuinarchitect. In overleg wordt bepaald waar het huis op het terrein geplaatst wordt zodat de tuin op het zuiden ligt, de moestuin naast de keuken en de blik vanuit de woonkamer onbelemmerd. Het terras ligt hoog vanwege het overzicht over tuin en omgeving. Het liefst ook vanuit huis vrije blik naar vier zijden. De geometrische tuinindeling betreft meestal niet het hele terrein maar beperkt zich tot een aantal tuinkamers, dichtbij en rondom het huis, onderling gescheiden door hoogteverschil met keermuurtjes of geschoren hagen, aansluitend bij de plattegrond en van eenzelfde maatvoering als het huis. Deeltuinen werden bestemd voor rozen, gemengde borders, waterpartijen of beplant als rotstuin. De rest van het terrein bleef hei of bos met traditionele landschappelijke toevoegingen als slingerpaden, niervormige poelen en rododendronpartijen. De brede belangstelling van Tersteeg en de uitvoerige besprekingen vooraf zorgden voor een goede coöperatie tussen architect en tuinontwerper. De ontwerpen waren trefzeker, meteen goed en werden nauwelijks gewijzigd bij uitvoering. Tekeningen zijn teruggevonden van huizen met tuinen van Tersteeg. Architectennamen die daarbij horen zijn De Bazel, Hanrath, Baanders, Cuypers en Rebel.

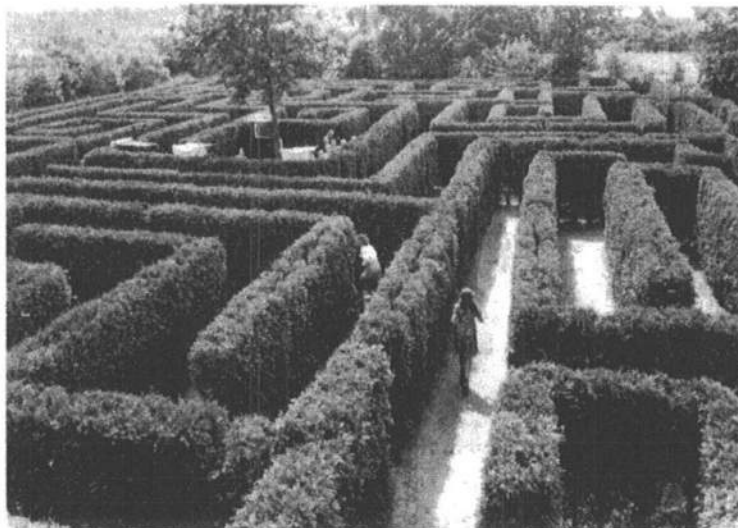
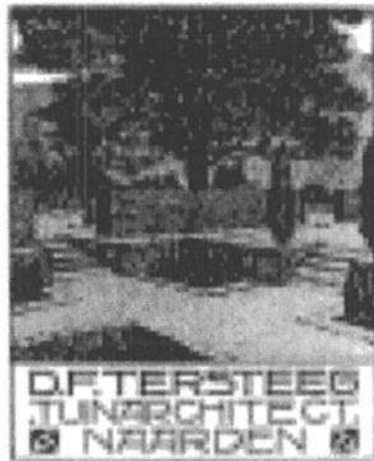
Tersteeg Floriatentoonstelling expositiegebouw 1925

Floratentoonstelling 1925 in Heemstede

Jarenlang heb ik met een vriendin die woonde aan de Groenendaalse Kade in Heemstede onze honden uitgelaten in het bos daar. Ik begreep dat het wandelgebied een combinatie was van diverse landgoederen als Meer en Berg en Bosbeek. Het terrein was een lappendeken van duinwal met bos, landgoed met vijver en Zwitserse brug, rechte lanen en grasland. Het kleine molentje bij de toegangsbrug was pure versiering. Verbazing dus bij het lezen dat in 1781 eigenaar John (Mees &) Hope hier de tweede stoommachine van Nederland plaatste om zijn landgoed te bevloeden. Innovatie bleef een kenmerk van het landgoed Groenendaal, ook toen het in 1913 gekocht werd door de gemeente Heemstede. Haarlem had in 1910 de Nationale Bloemententoonstelling in de Haarlemmerhout georganiseerd, ingericht door Tersteeg's grote klassieke tegenhanger Leonard Springer. In 1925 verhuist de Flora 1925 naar Heemstede en tuinontwerper Dirk Tersteeg mag dertien hectare bloemententoonstelling inrichten. Voor de gelegenheid bouwde architect Harm Korringa expositiegebouwen en een restaurant. Na afloop werd alles net zo rap weer afgebroken. Tersteeg bouwde baroktuinen à la Daniel Marot

na, legde showtuinen aan waar 330.000 bezoekers en het hele koningshuis naar kwamen kijken.

In 1935 wordt een sensationele Flora gehouden in Heemstede. Philips bedenkt een schitterende illuminatie zodat ook 's avonds de bezoekers blijven toestromen. Na de oorlog in 1953 probeert men het succes nog eens te herhalen maar de aanpak wordt als hopeloos ouderwets ervaren. Exit Heemstede Dynamisch Rotterdam neemt het Flora-stokje in 1960 over en vanaf dat moment heet de tentoonstelling Floriade. In Heemstede herinnert weinig nog aan de oude expo of het moeten de vele achtergebleven bloembollen zijn. Ook Dirk Tersteeg had na Flora 1925 niet lang tijd om te treuzelen. Hij had al jarenlang ervaring met wedstrijden en competities. In 1915 wint hij een horticulturele prijsvraag in San Francisco en in 1935 ontwerpt hij de tuin van het Nederlandse Paviljoen op de Wereldtentoonstelling in Brussel. De roem die bij deze internationale opdrachten hoort, helpt Tersteeg op het thuisfront in Naarden aan prestigieuze ontwerpen bij de vele nieuwe villa's en buitenplaatsen die gebouwd werden in Het Gooi.

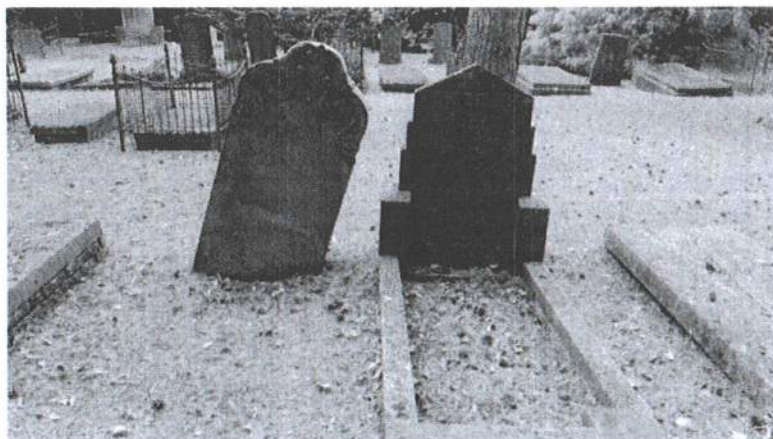
Tersteeg doolhof Valkeveen (Spaarnestad archief foto; Pim Stuijbergen)

Begraafplaats en doolhof in Valkeveen

Op een zonnige zondagmorgen is het mooi wandelen vanaf de benarde Veste Naarden via de ruime weilanden met verre horizon naar het bosrijke Oud Valkeveen. Daar bij de oude speeltuin legde Tersteeg in de crisisjaren een fors doolhof aan. Net als de door hem ontworpen ijsbaan bij de uitspanning Rust Wat in Blaricum en het genoemde Bilderdijkpark in Bussum is de doolhof van Oud Valkeveen een werkverschaffingsproject uit de crisisjaren dertig van de vorige eeuw. Maar liefst achttienhonderd coniferen vormden in Oud Valkeveen jarenlang een spannende omlijsting van een doolhof met een hart vol lachspiegels. Het doolhof groeide uit, onderhoud werd achterstallig en het complex werd gekapt in de jaren tachtig van de vorige eeuw. Niets herinnerd nu nog aan toen. Wel gebleven is de laatste opdracht van Dirk Tersteeg iets verderop. Daar ligt in serene rust de begraafplaats Nieuw Valkeveen. Bij de ingang is het oorspronkelijk schetsontwerp ingelijst te zien; een langgerekt terrein met rechte en cirkelvormige lanen. Middenin is een open terrein, op de trapeziumhoeken gemarkeerd met vier treurwilgen. Tersteeg kreeg de opdracht als adviseur van de gemeente Naarden in 1937, schetste trefzeker een gefaseerd plan waarvan een eerste derde deel werd uitgevoerd. Tersteeg zag het eindresultaat niet, hij overleed in 1942. De begraafplaats is later uitgebreid naar tekeningen van Tersteeg. In 2016 is de begraafplaats een vrijwel volgroeid park met tussen de treurwilgen fraaie zichtassen, precies zoals de ontwerper Dirk Tersteeg ze bedoelde.

Tersteeg ijsbaan 'Rust wat' ambitheater

De laatste rustplek van tuin en landschapsarchitect D.F. Tersteeg op de Naarderbegraafplaats

van Heel. Illustere families begraven hier hun doden onder zuilen, obeliskken of forse natuurstenen. Ik zie een JanJaap Clinge Doorenbos-zerk met propeller en lees op een Van Marwijk Kooy-steen: 'Hetgeen het oog niet heeft gezien en het oor niet heeft vernomen.'

Naarder begraafplaats te Bussum

Het graf van Tersteeg ligt wat afzijdig achterin, dichtbij de ingang van de Joodse begraafplaats en in de buurt van het karakteristieke baarhuisje. 'Veilig bij God' vermeldt de steen, D.F. Tersteeg, 7-2-1876, 5-7-1942. Eronder: H.S.M. Tersteeg-Goedkoop, 4-9-1878, 8-1-1966. Verder vermoed ik een dochter: Phia Tersteeg 20-7-1904, 22-11-1984. Alle tekst in een stevige bijna-Art-Deco-belettering, de steen getrapd omhoog. Weersinvloeden zichtbaar. Zijn er nog nazaten die naar het graf omzien?

43	Beplanting voetpad rijksweg pr. groot den Bosch laan	jan '30	1.400
42	Bepl. voetpad rijksw. Or. v. de Oude laan	feb. '38	1.200
41	Bomen T. laan	juni '37	1.250
40	Bepl. waterpartij tussen Don laan / v. Dijk laan	feb. '38	1.200
39	Laanbepl. gen. Krayerhofstr. - Meersteeg	april '37	1.500
40	Zie boven	jan '37	1.200
38	Plantsoen aanleg - Zandvletpôst Keizer Ottoweg	jan '37	1.100
36	" Meersteeg - Vaartweg - Gele laan	nov. '36	1.100
35	" op de Oude laan	1.500 detail 1.200 mkt. '36	
34	Bepl. voetpad Rijksweg - Jan ter Gouweweg	1.100 jan '36	
29	Bepl. plantsoen Keizer Ottoweg	1.20 okt '35	
32	Bepl. waterpartij Schoonderbeek - Bernard Zwaans laan	1.200 jan '37	
31	" Van Lynden laan	1.200, 1.50 dec. '35	
25	25 Dinsdagplantsoen	1.200, 1.100 dec. '34	
22	Termining rijksweg	april '34	
18	Bepl. Rachtglasvleek	1.200 feb. '33	
2	Werkbreeding Schapenmeent	dec. '29	
9	Raaielijn	1.200 juli 1940	
55	Bepl. Gentvaalstraat	mrt. '39	
53	Baanbepl. Oranje Nassau park	1.200 april '39	
54	Bepl. Oranje Nassau park	1.100 jan '39	

Tersteeg - inventarislijst werken Dirk Tersteeg in Naarden

Een lijst met Tersteegprojecten in Naarden

Bij een van de Tersteeg-fotoalbums, die ik mocht inzien bij de speciale collecties in de Bibliotheek van de Wageningse Universiteit, zat een handgeschreven document met daarop een lijst van 37 projecten die Dirk Tersteeg in Naarden uitgevoerd heeft. Vermoedelijk. De kopie is in zwartwit en onderaan staat een notitie: groen gemarkeerd: zeker D.F. Tersteeg ontwerp. De lijst bevat een ongesorteerde nummering tussen 2 en 87 van tekeningen van Dirk Tersteeg die aanwezig zijn in 1985 bij de plantsoenendienst, Dienst Gemeentewerken Naarden, Albert Dorstmanplantsoen 1. Nummer twee op de lijst is de uitbreiding van de Schapenmeent in december 1929. Nummer 87 betreft het Oranje Nassapark, datering oktober 1938. Onderaan staat ongenummerd: Nieuw Algemene Begraafplaats "Valkeveen" 1937, dit is D.F. Tersteeg's laatste ontwerp, daarna ziek geworden.

Ik bekijk de lijst meerdere malen en bestudeer de nummers. De complexiteit verschilt enorm. De tekeningen variëren tussen een detailtekening van een enkele rozenboog tot de complete aanleg van plantsoenen en het Oranje Nassapark. Opvallend zijn woonwagenkamp en zwembad. In een tiental jaren tijd verwezenlijkt Dirk Tersteeg zo'n dertig ontwerpen alleen al in Naarden. Interessant voor mij is vooral archiefnummer 25 uit december '34: het J.J. Jurissenplantsoen. Dat is de officiële benaming van de waterpartij waar 'mijn' Rubenslaan langsloopt. In de Volksmond heet het 't Meertje van Vlek, naar boer Vlek die zijn grond afstond voor zandwinning. Om het helemaal ingewikkeld te maken benoemde Tersteeg zijn ontwerpen Beplanting Vijver Rembrandtpark. Allemaal namen voor hetzelfde water waarop ik dagelijks mag uitkijken.

Tersteeg – Het Meertje van Vlek

Het Archief te Naarden

De titel van dit verhaal is Dirk Tersteeg in Naarden. Alle tot hier besproken ontwerpen liggen buiten de gemeentegrens van Naarden. Het Bilderdijkpark en het Mouwtje liggen op een paar honderd meter, net als de grafsteen op de Oude Begraafplaats, de begraafplaats Nieuw Valkeveen is een halfuurtje fietsen, maar alle liggen echt buiten Naarden. Op een goede dag fiets ik door de vesting en stop bij het archief, het is open en ik mag naar binnen zonder afspraak.

Binnen word ik ontvangen door twee aardige dames. Ik leg aan een ervan uit waarvoor ik kom en dat ik denk erover te schrijven in het tuintijdschrift *OnzeEigenTuin*, waarvan ik redacteur ben. De andere dame kijkt verblijd over haar bril, ze is abonnee en weet precies wat ik wil. Ik neem plaats aan een grote tafel en wacht opgewonden tot ze binnen komt rijden met een trolley waarop doos met voor mij kostbare Tersteegtekeningen. Ik mag ze zowaar uitvouwen en bekijken. Wat ik gretig doe. De schetsen van de beplanting rond de vijver zijn erg helder. Ik probeer wijs te worden uit de rondjes, kruisjes, wolkjes en kleurtjes. De toegevoegde namen Charles Dickens, Gomer Waterer (rhododendron), Parsons Gloriosa, Old Port, F.D. Godman (rhododendron), Princess Mary of Cambridge, of Lee's Dark Purple kan ik niet direct plaatsen. Vergeleken met de tekeningen van streekgenote en vakzuster Tine Cool zijn het heldere schetsen, maar zonder legenda kom ik er niet uit. De cirkeltjes en ringetjes worden wel uitgelegd op de tekening van de eenvoudige beplanting voor een laantje tussen 'onze' Rubenslaan en de Jan ter Gouwweg hierachter. Daar schrijft Tersteeg in zwierige gecalligrafeerde letters dat er 2 maal 52 ruige kornoelje *Cornus sanguinea* en nog eens 2x8 struiken *Berberis Aggregata* geplant moeten worden. Als stambomen komen er 2x11 lindebomen *Tilia platyphyllos* bij. En dan is het laantje bescheiden doch afdoende aangekleed.

Tersteeg Jan ter gouwlaantje *Cornus sanguinea* 'Midwinter Fire'

Op mijn vraag of ik kopieën bij het Naardens Archief kan bestellen van al dit moois is het antwoord helaas negatief. Geen extra faciliteiten meer. De logische samenvoeging van de gemeente Naarden met Bussum maakt de toekomst ook voor het archief onzeker. Alles wordt opgeschort, budgetten, digitalisering en toekomstvisie. Ik mag met mijn telefoontje foto's maken. Als ik thuiskom bedenk ik me dat ik vergeten ben hun namen te vragen om ze ooit te bedanken als het zover is. *Bij dezen dank dames van het Naardens Archief.*

Tersteeg. Jan ter Gouwlaantje. Tilia varianten

Hoe heten de bomen in de buurt?

Best aardig om de buurt te verkennen en de mooie karakteristieke bomen te bewonderen. Maar wat voor bomen zijn het? De oude vliegdennen springen eruit, de rode en groene beuken ik ook nog wel. De vleugelnootbomen herken je aan de lange snotterbellen en de platanen aan de barstende bast. De acacia is makkelijk met de diepgegroefde schors en de waaiers aan bladeren, al dan niet gesloten. De esdoorns herken ik vooral in de herfst aan de felgele of hardrode verkleuring. Maar dan wordt het moeilijker. Treurt daar en wilg, beuk of es? Om wat bij te leren meld ik mij aan voor een juni-avondwandeling door het Bilderdijkpark met Charlotte Abma van Groei&Bloei, afdeling Gooi Noord. Verzamelen op de brug, handjes geven, op pad. We wandelen langs de oude vaart waar meteen bijzondere bomen staan maar ook struiken als de rode pavia, *Aesculus pavia*. Het is een kastanje in struikvorm die bloeit in grote pluimen. Daarvoor zijn we nog te vroeg, de kaarsvormige knoppen zitten er al. Verderop een bruine beuk, een *Fagus sylvatica* 'Atripunicea' en een *Liriodendron tulipifera*, een tulpenboom.

Omdat het Mouwtje laag ligt kunnen grote bomen redelijk ongestoord uitgroeien tot forse solitair. Bomen, ook hoge exemplaren vangen hier weinig wind. Verderop langs het water een amberboom, een wintergroene eik en een *Parrotia persica*, een ijzerhout-struik. Op weg terug door de woonbuurt passeren we huizenhoge acacia, stoere vliegdennen nog van voor de bebouwing, een zilveresdoorn, moerasedik en schijnbeuk. Verder langs de trottoirs platanen en op de Bilderdijklaan staan we onder de vleugelnootbomen. We wandelen aan de overkant langs het grote informatiebord het Bilderdijkpark weer in. Ik gruw nog even bij de *Auracaria*, de apenboom, in mijn beleving de saaiste boom die er is. Verder probeer ik de verschillen te zien tussen de watercypres en de moerascypres, de *Metasequoia glyptostroboides* en de *Taxodium distichum*. Ik maak kennis met Johanna Karssen-Schuurmann. Zij werkt bij de Universiteit Wageningen en weet alle bomen in het Bilderdijkpark trefzeker te benoemen. Haar vraag ik mijn Tersteegverhaal en de bijschriften bij de foto's te checken. Ter afsluiting van de wandeling de zogeheten koffie uit de kofferbak. Goed bestede avond voor kennisvergroting en beter buurtgevoel.

Tersteeg – Ginkoboom Bilderdijkpark

Maanden later krijg ik van een aardige mevrouw van de Historische Kring Bussum een boekje in handen gedrukt: Rondwandeling door het Brediuskwartier en het Willem Bilderdijkpark. Daarin komen we dezelfde bomen tegen als op de wandeling met Groei&Bloei, sommige bomen meer uniek dan andere. Uitzonderlijk blijft te zien dat de dichtheid bijzondere en oude bomen bovengemiddeld hoog is binnen een enkele woonbuurt. Het bomenboekje van de Gemeente Bussum is geschreven door Jenica van der Torren, bewoonster van de buurt en kenner van de geschiedenis ervan.

Het Brediuskwartier

In het augustusnummer van het tijdschrift van de Historische kring Bussum schrijft dezelfde Jenica van der Torren een gedegen en groot artikel over de stand van het groen in het dorp ter gelegenheid van de Open Monumentendag 2012 met als thema Groen van toen. Op tien pagina's wordt het particuliere en openbare groen van Bussum belicht. Na de slordige ontwikkeling aan het einde van de 19^e eeuw van vooral particuliere groen van de woonbuurt Het Spiegel wordt de 20^e eeuwse aanleg van het vele openbare groen in het Brediuskwartier gezien als een grote vooruitgang.

De gemeente Bussum had grond gekocht tussen Brediuslaan en Huizerweg met het doel daar een villawijk met park te bouwen. Door zandafgraving was een deel van het terrein doorsneden met afzandingssloten. Dirk Tersteeg kreeg de opdracht voor het ontwerp en hij benutte inventief de hoogteverschillen. Het openbaar park werd door hem uitgebreid met een publiek wandelpad dat laag langs water loopt en met een bocht door de woonwijk gaat. Vandaar de benaming 't Mouwtje. Als je de plattegrond bekijkt dan valt de grote hoeveelheid groen op. Naast het Bilderdijkpark en 't Mouwtje is er ook midden in de buurt een groot open terrein, een soort brink, meent of wat de Engelsen een common noemen. Verder is er grote aandacht voor de boombeplanting langs de lanen. Veel vliegdennen uit het oorspronkelijke landschap zijn gebleven en accentueren het bosachtig karakter. De huizen worden ingepast in het bestaande landschap en vormen een harmonieus geheel met de omgeving.

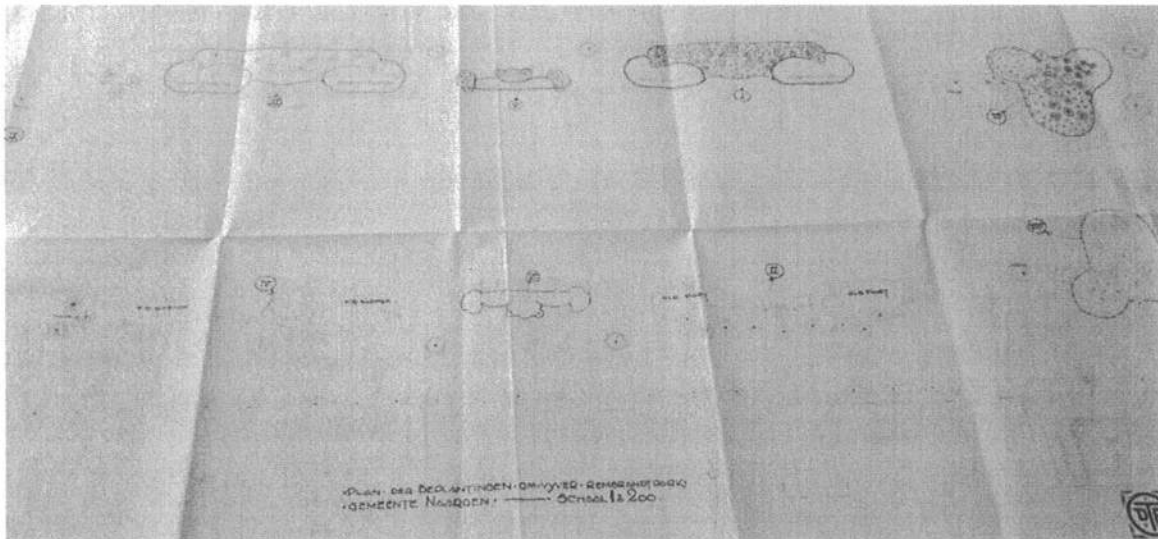
Tersteeg – Bilderdijkpark Bussum

Architect De Bazel, aan wie het ontwerp voor de Brediusbuurt vaak ten onrechte wordt toegeschreven, had dit project graag willen doen, hij had aardig wat opdrachtgevers in de buurt. Zo wilde hij een waterverbinding maken verder richting Huizen naar landgoed De Beek, een client van hem. De bazige Bazel wendde zijn invloed vooral aan om ruim en langdurig dwars te liggen. Zijn protesten werden deels gehoord en met wat compromissen en vijf jaar vertraging kon de bouw van het Brediuskwartier verder gaan. De gemeente moest de inkomstenderving compenseren en verkocht daartoe in 1927 een kwart van het geplande Bilderdijkpark aan kwekerij A.J.Herwig, voorvader van Rob en Modeste. Vandaar dat de bebouwing van de huidige Herman Gorterhof nu zo puntig het park insteekt. Bedreiging door bebouwing van groen blijft een bron van grote zorg. Kwekerij en kinderboerderij 'verstenen' het groene deel van de buurt. Elke kap van een *Pinus Sylvestrus* betekent gezichtsverlies voor de buurt die Dirk Tersteeg met zoveel kunde en liefde ontwierp.

Het Rembrandtkwartier

Aan de noordzijde van de Brediuslaan werd in de jaren dertig een nieuwe villawijk gebouwd. Minder luxe dan het Brediuskwartier en vooral gericht op een groeiende middenklasse die welvarender werd.

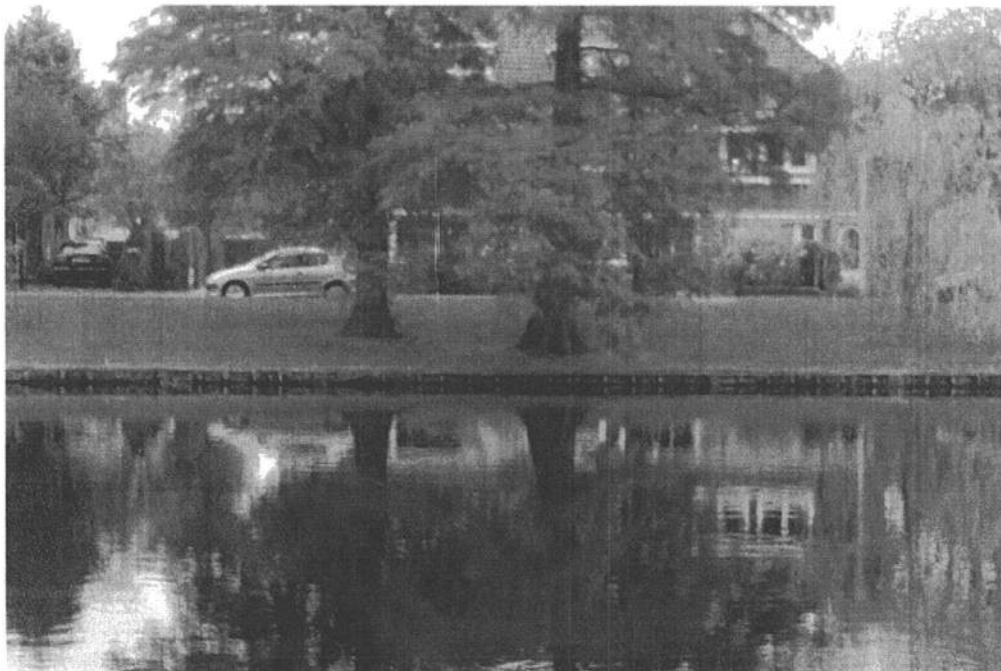
De tijden zijn na 1929 drastisch veranderd. De economische crisis heeft de bouw van een huis in de dertiger jaren gek genoeg goedkoper gemaakt. Stroomlijnen van productie komt op gang en prefab doet zijn intrede. Meer mensen willen de sterk verhoogde huren vermijden door zelf een huis te bouwen. Financiering is gunstig. Aandelen zijn verdacht dus investeren kleine beleggers graag in een of meerdere huizen, al dan niet voor eigen gebruik. Het nieuwe Rembrandtkwartier oogt gestroomlijnder dan 'het Bredius'. De straten zijn rechter, de huizen eenvormiger, twee of drie onder een kap. Indeling uniform: benedenkamers en suite, erker, hal en keuken achter bij de tuin. Op de eerste verdieping drie slaapkamers, badkamer en helemaal boven een grote zolderverdieping. Buiten voortuin, pad langs het huis naar de garage in de achtertuin, toegift voor de tussenhuizen een handig achterommetje. De tuinen vormen een lappendeken aan persoonlijke invullingen. Men tuiniert zelf of heeft een mannetje, in het Gooi werkmeneer geheten.

Tersteeg, ontwerp van de grote vijver in het Rembrandtpark

Het groen hier door Dirk Tersteeg als ambtenaar in dienst van de gemeente ontworpen, oogt dan ook luchtiger en transparanter. De oppervlakte groen is restgroen rond de vijver van het Rembrandtpark, een plas ontstaan uit zandwinning. De variëteit in beplanting is minder exotisch dan voorheen. Wat oude vliegdennen en een paar watercypressen brengen de enige variatie tussen de populieren, meidoorns, platanen en lindes. Wel is de wijk nog steeds groener dan de meeste naoorlogse buurten elders.

Bijkomend voordeel hier is dat de woonwijk gebouwd wordt op voormalige kwekerijgronden. Voor het huis wordt zand opgebracht ter fundering maar de achtertuinen blijven laag op de oorspronkelijke vruchtbare grond. Ik heb daar als tuinier vandaag nog praktisch voordeel van.

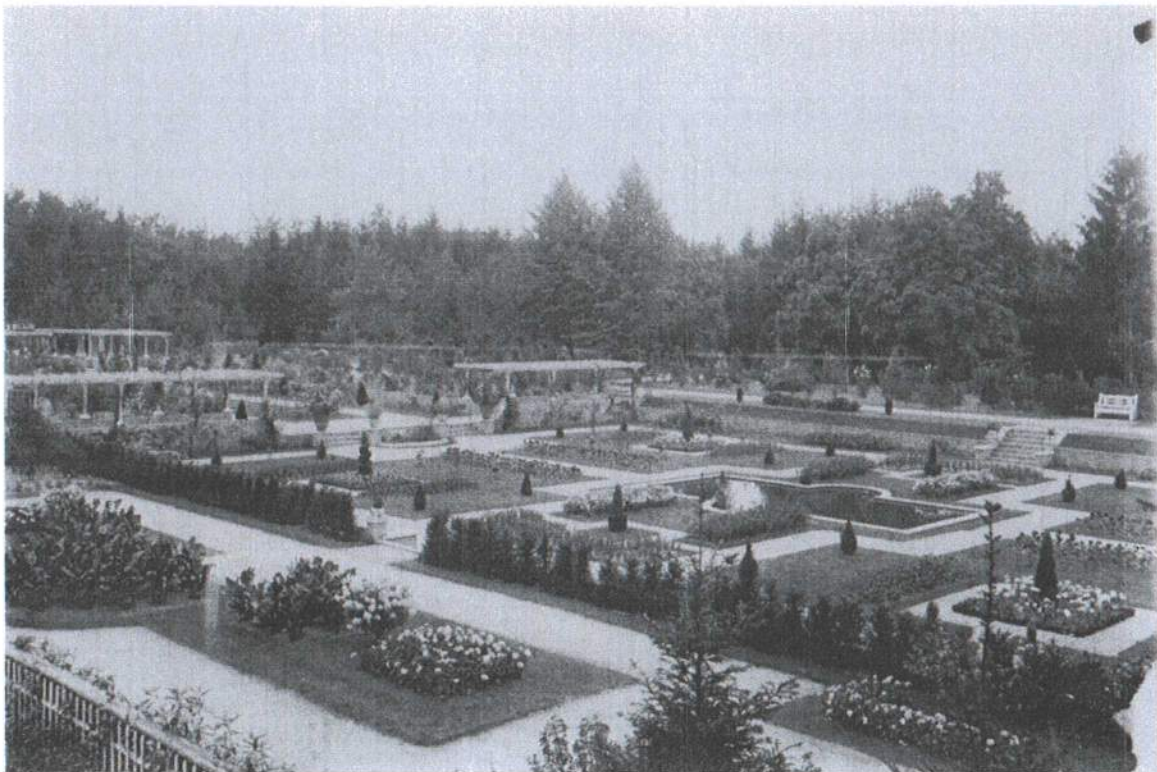

Tersteeg – JJ Jurissenplantsoen

Prins Hendriksoord Den Dolder

Mijn groene zoektocht 'A la recherche de Dirk Tersteeg' brengt me op voor mij steeds moeilijker te bereiken oorden. Zo is er een tuin/huis/buitenplaats Prins Hendriksoord op het mooie kruispunt van wegen naar Lage Vuursche, Den Dolder en Soest. Op alle hoeken staan witgepleisterde villa's of veelbelovende bossages. Tot voor kort associeerde ik het kruispunt vooral met de Ewijkshoeve, een villa-boerderij waar ooit de schilder Willem Witsen woonde en waar ik ver in de vorige eeuw een boekpresentatie mocht bijwonen. Indruk maakte toen het verhaal dat er ooit een depressieve vrouw in de duistere vijver 'te water was gegaan'. Frederik van Eeden zou mede daardoor geïnspireerd zijn tot het schrijven van zijn boek Van de koele meren des doods.

Deze droeve gedachten zijn nu opzij geschoven door huis en tuin van Prins Hendriksoord, één van de andere hoekpunten van de kruising. Uit het archief in RU Wageningen heb ik wat beelden van de tuin in vroegere glorie. Het uitje ernaartoe van Cascade heb ik helaas gemist. Informatie over Prins Hendriksoord geeft ook de website van Hylkema Consultants, Erfgoed, één van de wel negen specialismen. Onder het kopje Beleidsadviesering valt ook Bloementuin Tersteeg, Den Dolder. Citaat: De Amsterdamse bankier Adolphe Bossevain laat in 1909 een tuin in Oudhollandse Stijl door Dirk Frederik Tersteeg aanleggen op het oorspronkelijke Prins Hendriksoord. Deze tuin is een van Dirk Tersteegs vroegere werken en is volgens de kenmerkende principes van de Nieuw Architectonische stijl gemaakt met gemetselde keermuurtjes, trappartijen, pergola's en waterbassins.

Tersteeg – Frederiksoord

Na een restauratie in de jaren vijftig van de vorige eeuw wordt de tuin nogmaals (wanneer?) door Hans Warnau op een respectvolle wijze gerestaureerd, passend in de voor hem zo kenmerkende krachtige lijnvoering. De huidige tuin is door jaren van verwaarlozing in zeer slechte staat. De bouwkundige elementen hebben veel van hun allure verloren en de beplanting is nagenoeg verdwenen. De huidige eigenaren willen een nieuwe laag toevoegen aan de geschiedenis van deze bloementuin en hebben Hylkema Consultants in september 2012 gevraagd om de Omgevingsvergunning aan te vragen zodat begin 2013 met behulp van een Restauratiefonds-plus-hypotheek kan worden gestart met de restauratie van deze unieke tuin'. Einde citaat. Ben erg benieuwd wat men zich voorstelt bij 'een nieuwe laag toevoegen'. Mocht iemand die dit leest mij kunnen informeren over de stand van zaken in het najaar van 2015 dan hou ik mij minzaam aanbevolen.

Deel Ewijckshoeve wordt Prins Hendriksoord wordt Vijverhof

Ik had op maandag 3 augustus 2015 bij de facebookgroep Dutch Green Heritage meer informatie gevraagd over de Tersteegtuin in Den Dolder en kreeg een reactie. Carla Oldenburger van Groene Historie zette mij op het spoor van Debie & Verkuil, landschapsarchitecten, gespecialiseerd in groen erfgoed. Ik kende ze al van hun grondige studie van een andere Tersteegtuin, De Konijn in Lunteren. Ze hebben een uitgebreid werkterrein waar ik ook De Maerle in Huizen weer tussen vond. In de 'Bloementuin De Vijverhof, Den Dolder (1909)' is door hen veel aandacht en energie gestopt. Daar las ik dat ze, in nauwe samenwerking met Hylkema Consultants, een inventarisatie gemaakt, een aanbeveling gedaan en een nieuwe laag ontworpen hebben voor wat dan nu de Vijverhof heet. De Tersteegtuin is nu een 'Erfgoedparel' van de provincie Utrecht. De website zegt er dit over:

'Landgoed Vijverhof Zeist in Den Dolder werd in 1926 van landgoed Prins Hendriksoord afgesplitst. De Vijverhof bestaat uit een langgerekt landhuis dat in een landelijke stijl is vormgegeven in een U-vorm. Naast een paardenstal en een koetsierswoning in de linker topgevel, is een garage en een chauffeurswoning in de rechter topvleugel te vinden. De Tersteegtuin uit 1910 behoorde oorspronkelijk bij de buitenplaats Prins Hendriksoord. In 1924, drie jaar na het overlijden van de eigenaar A.A. Boissevain, wordt Prins Hendriksoord in drie stukken gesplitst, waaronder de nieuwe buitenplaats Vijverhof. De Tersteegtuin komt dan bij de Vijverhof. De geometrische tuin is van architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een nieuw-architectonische tuinstijl alsmede van belang als vroeg ontwerp van D.F. Tersteeg. De provincie stelde €180.000 beschikbaar voor de restauratie van de historische tuin'. Einde citaat.

Wirtz maakt een 'nieuwe ontwerplaag' voor De Vijverhof

De website van Debie&Verkuil vertelt over de 'Bloementuin De Vijverhof, Den Dolder (1909)':

'Behoud van een architectonisch pareltje. De huidige tuin is door jaren van verwaarlozing in zeer slechte staat. De bouwkundige elementen hebben hierdoor veel van hun allure verloren. Het TUINHISTORISCH ONDERZOEK vormt de onderlegger voor een herstelplan waarmee de toekomst voor deze bijzondere tuin is veiliggesteld. Zowel de bouwkundige elementen van Tersteeg als de latere toevoegingen van Warnau zijn in dit NIEUWE ONTWERP

gerespecteerd. In samenwerking met Wirtz International is een ontwerp en herstelplan opgesteld waarmee het behoud van dit bijzonder Rijksmonumentale object veiliggesteld wordt. (333 ha., Tuinhistorisch onderzoek, Inspectierapport en Herstelplan t.b.v. BRIM aanvraag 2011, opdrachtgever Hylkema Consultants en Herstelplan 2013 en omgevingsvergunning, particuliere opdrachtgever). 2011 In samenwerking met Hylkema Consultants, Six Architects en architectenbureau 1 meter 98. 2013 In samenwerking met Hylkema Consultants en Wirtz International.

HISTORISCH ONDERZOEK. De Bloementuin van landgoed Vijverhof maakte tot 1926 onderdeel uit van de aanzienlijke buitenplaats Prins Hendriksoord. De Amsterdamse bankier Aldolphe Boissevain laat in 1909 een tuin in 'oud-Hollandse' stijl door de Naardense tuinarchitect Dirk Frederik Tersteeg aanleggen. Deze tuin is een van de oudst bewaard gebleven tuinen in de Architectonische stijl waarin gemetselde keermuurtjes, trappartijen, pergola's en waterbassins werden verwerkt. Een tweetal restauraties, waaronder door tuinarchitect Hans Warnau in 1978 (ha, antwoord op een openstaande vraag!), volgden.

BRIM-SUBSIDIE. Ten behoeve van de instandhouding is in 2011 een inspectierapport opgesteld waarin de gebreken en tekortkomingen van de tuinonderdelen overzichtelijk zijn weergegeven. In 2014 heeft de Provincie Utrecht besloten dat de Bloementuin in aanmerking kwam voor een bijdrage uit het Erfgoedparel fonds met een bijdrage van 150.000 euro.' Einde citaten.

Serius onderzoek doen blijft moeizaam via internet. Kopieer en plak is makkelijker dan wat ook. Transparantie en helderheid van informatie zijn vaak niet het eerste doel van de aanbieders. Is de tuin nu in 1909 of 1910 ontworpen en/of aangelegd? Bedragen zijn bijvoorbeeld moeilijk te checken. Is de subsidie uit het Erfgoedparelfonds (wie bedenkt zo'n naam?) nu 150 of 180 duizend euro? Wat is de onderlinge rolverdeling tussen architect Six, bureau Hylkema en Debie & Verkuijl, namen die ook bij De Maerle in Huizen opduiken? Ik vermeld indien bekend mijn digitale bron. Vaak is de oorsprong niet te traceren. Zijn tekst en data eenmaal foutief op het net verschenen dan is het daarmee een onuitroeibaar onkruid in het verhaal geworden.

Geestig in dit geval blijft de vroege geschiedenis van Prins Hendriksoord. De associatie met de Ewijkshoeve is achteraf niet zo raar. Nog even op een rijtje; Eerst was er alleen het grote landgoed Ewijkshoeve met zijn meest beroemde bewoner Prins Willem Frederik Hendrik die het landgoed in 1871 verwierf en het 'verlandschappelijke'. In 1883 werd Prins Hendriksoord afgesplitst dat op zijn beurt weer in drieën uiteenviel waarbij de door Tersteeg ontworpen tuin belandde op de Vijverhof. Dat wist ik allemaal niet toen ik op de kruising van wegen in de regen het bord 'Zoekt u een stijlvolle werkplek?' stond te fotograferen op 26 mei 2014.

Villa De Maerle in Huizen

Een goede manier van zorgvuldige Tersteeg-garden-hunting is mijn zaterdagmorgenwandeling. Elke week wandelen we een andere route rond Naarden/Bussum en zo ontdek ik al stofkam-zuigend door Het Gooi achter coniferenhagen allerlei trapjes en keermuurtjes die wel eens van 'Dirk' kunnen zijn. Op een keer wandelden we door Bikbergen over de Oud Bussumerweg naar Huizen, naar Cornelisz in de haven. Onderweg zag ik een Belle Epoque villa met een mooie gevelsteen in top waarin De Maerle uitgebeiteld was. De gekruisde witte spijltjes van het overigens groene tuinhek van het door architect De Bazel

ontworpen huis deden denken aan architectonische invloeden, ook voor de tuin. Thuisgekomen natuurlijk gegoogled (hoe deden we dat vroeger ook alweer?) en ik stootte wederom op Hylkema Consultants. Onder het kopje onderzoek staat het volgende te lezen: 'In 1906 liet het kunstenaarssehtpaar Van Blaaderen tussen Huizen en Bussum een atelierwoning bouwen door K.P.C. de Bazel: 'de Maerle'. De Maerle wordt als één van de belangrijkste voorbeelden in zijn oeuvre gezien. Na tien jaar werd de Maerle door J.W. Hanrath verbouwd tot landhuis. Deze verbouwing bracht in der tijd een pittige discussie in onder andere het tijdschrift Architectura te weeg over de rechten van de bouwmeester. Na enkele wijzigingen in de jaren '70 is het karakter van de Maerle ernstig aangetast. In opdracht van de huidige eigenaar is er een bouwhistorisch onderzoek naar de Maerle uitgevoerd. Hierin is de bouwgeschiedenis uitvoerig onderzocht en de Maerle in zijn huidige vorm is beschreven. Aan de hand hiervan is een waardering gegeven van de monumentale waarden. Aan de hand van deze gegevens zijn de toekomstige plannen van (restauratie)architect D.L. Six beoordeeld'.

Wie heeft wat ontworpen bij De Maerle?

Wie heeft wat ontworpen aan huis en tuin van Villa De Maerle in Huizen? (dus niet de gelijknamige Walden-villa in Bussum) Lees de inventarisatie van de Provincie Noord-Holland die de tuin een beschermde status heeft gegeven. Die nu weer door-over-geheveld wordt naar lokaal niveau, als ik de berichten juist interpreteer. Ik wil natuurlijk graag dat mijn favoriet Dirk Tersteeg de hoofdontwerper is. Maar zijn grote Gooise rivaal architect De Bazel, de huiseigenaar Van Blaaderen, de verbouw-architect Hanrath en de tweede eigenaar Van Alphen hebben allemaal hun ideeën op de 'architectonische' tuinen losgelaten Maar wat wordt er nu precies beschermd?

Citaat van de website Provincie Noord-Holland:

Verhaal: De tuinen aan de Oud Bussummerweg in Huizen (Provincie Noord-Holland, 07 maart 2012) De tuin met deeltuinen bij het landhuis De Maerle is in twee fasen aangelegd naar ontwerp van D.F. Tersteeg, in de Architectonische Tuinstijl bij het huis dat in 1906 door K.P. de Bazel gebouwd, en in 1917 door H.W. Hanrath verbouwd is. De deeltuinen bestaan uit de symmetrische tuin tussen het huis en de weg, een verdiepte tuin ten zuiden van het huis en in aansluiting op tuindeel A, een symmetrische tuin met hoogteverschil grenzend aan de zuidwestgevel en in aansluiting op deel B en ten slotte een verdiepte bloementuin met put grenzen aan de noordwestgevel van de in die richting gelegen vleugel.

De eerste fase van de tuin is in 1906 ontworpen voor G.W. van Blaaderen. Het bestaat uit twee deeltuinen ten zuiden van het huis en het gedeelte tussen de voorgevel en de Oud Bussummerweg. De tweede fase, de bloementuin ten noordwesten van het huis, is in samenwerking met J.W. Hanrath ontworpen in 1917, in opdracht van de heer D.L. van Alphen. In die tweede fase zijn voor Tersteeg karakteristieke elementen gecombineerd, zoals gemetselde muren en trappartijen, een poort met toegangsdeur, een put en een bloemenbordes. Opmerkelijk en niet in andere tuinen van Tersteeg aangetroffen zijn de uit keien opgetrokken muren'.

Tersteeg – van der Helstpaadje Naarden

Hoe schilderde G.W.van Blaaderen?

We zijn nog niet klaar met De Maerle. Laat ik bij het begin beginnen. Wie was G.W.van Blaaderen? Van Blaaderen, van Blaaderen en ineens weet ik het weer. Voor mijn boek 'No Dog Signs' maakte ik oude beelden eigentijds na. Nelly van Doesburg bijvoorbeeld was in Meudon gefotografeerd met twee hondjes bovenaan de trap. Voor het hondenboek fotografeerde ik in dezelfde houding Anneke Brassinga bovenaan dezelfde trap met mijn hond Max. Hetty van Eeghen en haar hond Aadje zette ik op een sofa op dezelfde manier waarop Jan Sluyters de kunstenares Ina van Blaaderen en haar witte hondje in olieverf schilderde in 1932. Daar ligt mijn aha-gevoel. Of Ina verwant is met G.W. en hoe vraagt een hele andere studie.

Ik google en vind een recensie in Elseviers Geïllustreerd Maandschrift No.5 uit 1926 waarin Mr J.Slagter uitgebreid ingaat op het oeuvre van de kunstschilder G.W. van Blaaderen en zijn plaats tussen Toorop, Thorn Prikker, Sluyters, Gestel en Hart Nibbrig in de schilderstromingen aan het begin van de 20e eeuw. Van Blaaderen doorliep alle fases van ontwikkelende artiest, inclusief de Italiaanse reis. Hij was onder de indruk van het licht in Frankrijk en nadat hij zich in 1902 in Laren gevestigd had 'is het niet te verwonderen, dat hij daar onder de bekoring kwam van het Gooische heidelandschap en het Larensche boeren-interieur.' 'Tegelijkertijd en krachtiger uitte hij zich in het landschap, als motief waarvoor de vijvers van Oud-Bussum dienden; daarin heeft hij iets subliems bereikt.' 'een groot vijfvergezicht met gelende herfstloover, een schilderij van overtuigenden gloed en fijn sentiment, zeer zuiver van kleur gelijk schier al zijn werk.'

De woonwensen van G.W.van Blaaderen

Iemand die zo precies schildert is waarschijnlijk ook zeer uitgesproken in zijn woonwensen. Uit het archief van het voormalig NAI, nu Nieuwe Instituut is de volgende (licht kreupele) tekst over de bouw van De Maerle aan de Oud Bussumerweg in Huizen. 'De schilder G.W. van Blaaderen en zijn vrouw gaven opdracht tot het bouwen van een woonhuis. Op basis van een door hen opgestelde oppervlaktemaat van 6x8 voor de huiskamer, werd het hele huis ontworpen op een systeem dat de ruimte regelmatig indeelt in parallellopiëden van 80x120x80 centimeter. De plattegrond sluit aan bij de plattegrondindeling die destijds in Nederland in zwang kwam, met een ruime hal die op de Engelse afkomst wijst. De Engelse invloed is tevens terug te vinden in de haaks op het hoofddeel staande vleugel, waarin de ateliers zijn gesitueerd.

Bij dit huis liet De Bazel zich bovenal kennen als een architect die streefde naar gaafheid en harmonie, wat tot uiting komt in de verhouding van de onderdelen tot het geheel, in de wijze waarop het dak aansluit op de muren en in de afwerking van de details, zoals bijvoorbeeld de schoorstenen. In tegenstelling tot Berlage, die alles naast elkaar tekende, tekende De Bazel in zijn ontwerpen de plattegrond in het midden en liet hij het ingetekende systeem doorlopen in de daaromheen uitgeklapte gevels, waardoor er meer eenheid in de tekeningen kwam. 'De Maerle' is De Bazels bekendste huis geworden; het is tot in de jaren dertig een belangrijk voorbeeld voor de landhuisbouw in Nederland geweest. Het exterieur paste met de ongepleisterde bakstenen buitenmuren, de glas-in-loodruitjes en het rieten dak bij de reeds aanwezige boerderijen in Het Gooi. Voor dit huis verzorgde hij ook de inrichting.'

De tuin van De Maerle na 1927

Uit het rapport van de Provincie Noord-Holland valt verder te lezen dat er de nodige mutaties in de tuinaanleg hebben plaats gevonden. Van Blaaderen was vertrokken en het huis werd bewoond door D.L. van Alphen.

'Uit een foto uit 1927 valt op te maken dat er op een moment wijzigingen zijn doorgevoerd ten opzichte van het oorspronkelijke ontwerp. Met name het patroon van plantenvakken en paden in de tuin voor het huis is vereenvoudigd en de oorspronkelijk met lage buxushaagjes afgezette vakken met vaste planten zijn vervangen door eenvoudige rozenvakken. In 1945 zijn wijzigingen te zien in de achtertuin ten zuiden van het pand. Ook daar zijn vereenvoudigingen aangebracht. Verschillende paden en plantvakken zijn verwijderd. Er resteert nog een enkel ornament in het centrum van het door Tersteeg ontworpen gedeelte, een heester ten zuidoosten hiervan en een recht pad dat de zuidwestelijke begrenzing van dit tuingedeelte vormde. De verdiepte bloementuin uit de tweede fase is vrijwel ongewijzigd gebleven. Alleen het bloemenassortiment is iets aangepast. De hoofdstructuur is echter grotendeels bewaard gebleven'.

De eindconclusie van het in wollige bewoordingen opgestelde rapport is helder en duidelijk: Dit is een Tersteegtuin die bewaard moet worden:

'De combinatie van huis en tuin is van cultuurhistorische, tuinhistorische en tuinarchitectonische betekenis als voorbeeld van het verschijnsel dat in het begin van de twintigste eeuw opgang deed, namelijk de samenwerking tussen architect en tuinarchitect, waarbij de visuele relatie tussen tuin en woning zorgvuldig op elkaar werden afgestemd en waarbij aansluiting werd gezocht met de bestaande omgeving. Maar ook de kwaliteit van de oorspronkelijke ontwerpen (in Architectonische Tuinstijl) dragen bij aan die waardering. De verdiepte bloementuin met put is op zichzelf van tuinhistorische en tuinarchitectonische

waarde als vrijwel gaaf en daardoor zeldzaam geworden voorbeeld van een dergelijke type deeltuin. Tevens is het zeer kenmerkend voor het oeuvre van Tersteeg.'

Tersteeg – Bilderdijkstraat Bussum

De omgeving van De Maerle

De omgeving van Villa De Maerle is typisch Goois. In een heidelandschap afgewisseld met kleine akkers en oude landgoederen ontwikkelde J.P. van Rossum het villapark De Stukken in wat nu algemeen bekend staat als Bikbergen, een gebied tussen Naarden en Huizen. Bekende architecten uit die tijd ontwierpen er villa's in diverse stijlen waarvan sommige nog steeds het aanzien waard zijn. Ook K.P.C. de Bazel was er actief. Nog steeds erg fraai is het tuinmanshuis 't Beukenootje uit 1902 aan de Valkeveenselaan. De 'Engelse' villa De Maerle voor Van Blaaderen stamt uit 1906 evenals de eerste tuinaanleg van Dirk Tersteeg. Van Alphen liet als eigenaar in 1917 de villa 'vernieuwen' en bouwde de garage met twee dienstwoningen. Nu is de villa onderdeel van een cluster gebouwen centraal op een terrein waar rondom de huizenstijltuinen en landschappelijk gedeelten te vinden zijn. Onder de bebouwing bevinden zich inmiddels paardenstallen, buitenbak, bergingen, garages, een zomerhuis met fitnessruimte, sauna, keuken en een zwembad, overlopend van binnen naar buiten.

Omdat ik inmiddels erg benieuwd ben naar de huidige stand van zaken, ben ik in juli 2015 op de fiets gestapt en heb bij Oud Bussumerweg 44 aangebeld. Een aardige mevrouw deed aarzelend open. Ik gaf mijn kaartje, een nummer van OnzeEigenTuin en een exemplaar van Tuinboek Nederland. Plus mijn visitekaartje met een telefoonnummer. Haar respons: 'Het komt niet zo uit, ik moet met mijn man overleggen, we gaan eerst met vakantie, u hoort nog.' Ik ben benieuwd.

Caroline de Koning is tuinontwerper en woont aan de Bikbergerweg, om de hoek van de Oud Bussumerweg. Ik mail haar of de wat voor mij kan doen. Helaas kent ze de bewoners van De Maerle niet persoonlijk. 'Ze zijn erg op zichzelf en staan niet bekend als buurtijgers.'

Begin September wandel ik door Bussum, de telefoon gaat. In de rumoerige Brinklaan neem ik op en heb niet meteen door wie ik aan de lijn heb. 'U kwam op de fiets langs en heeft gevraagd of u onze tuin mocht fotograferen.' Ah, mijn bewoners van De Maerle. 'Wij dachten

vrijdag 18 september rond tien. U mag onze namen niet gebruiken en we willen de tekst zien voor publicatie. Wij sturen u nog een mail ter bevestiging.' Een paar dagen later vind ik inderdaad de mail, mysterieus ondertekend met Mark en Marijke. De weersverwachtingen zijn niet te best, ben erg benieuwd naar de tuin.

Stadspark Sittard

Redelijk onbekend is mij het werk dat Dirk Tersteeg maakte voor de openbare ruimten. De boekwerken die ik raadpleeg voor mijn zoektocht hebben vooral het werk voor particulieren als uitgangspunt. Vandaar dat ik Paul en mezelf opgaf voor de Nederlandse-Tuinenstichting-wandelexcursie van 12 september 2015 naar de Geheime Tuinen van Sittard. Het mij onbekende Stadspark van Dirk Tersteeg stond op het middagprogramma. Verzameld werd er in het Mariapark dat geen park bleek te zijn. Ik schreef naderhand voor het Tuinjournaal het volgende bericht:

'Normaal verzamelen zich bedevaartgangers in het gebouw Mariapark tegenover de basiliek van Sittard. Zaterdagmorgen 12 september stonden Peer Boselie en Dienneke Onderdelinden van de Werkgroep Geheime Tuinen echter klaar om NTs-donateurs te ontvangen met koffie en vlaai en erna een wandeling door onbekend groen. Peter Borsalie is stadsarchivaris en geestelijke vader achter het plan om de kleine groene oases rond het stadshart te revitaliseren en met een wandeling te verbinden. Hij is een enthousiast pleitbezorger en dat levert resultaat op. Gesloten tuinblokken rond de stadswallen zijn heropend, nieuw beplant en via borden wordt een verhaal verteld, zoals dat van de ongelukkige liefde in de Jardin d'Isabelle. De grote Ursulinentuin wordt een bezinningstuin, naast het Toon Hermanshuis ligt een roerende rozentuin voor kankerpatienten en hun naasten. Verderop wachten middeleeuwse volkstuinten en forten op hun nieuwe bestemming. Het was een wandelexcursie, perfect voorbereid door Marjorie Gisolf-Smit en Hetty Benschop van de Excursiecommissie, dus liepen we na de Geheime Tuinen door het Stadspark naar De Ophovenermolen waar we, -geen broodje kaas-, met een heerlijke warme lunch verrast werden, zuur vlees of lasagna, linzentaartje na. Intussen was Guy Limpens aangeschoven, landschapsarchitect en tevens stedelijk ontwerper in Sittard. Hij toonde de ontwerpen van Dirk Tersteeg uit 1921 voor het Stadspark en vertelde hoe het park er in fases kwam, de veranderingen erin, de bedreiging door bebouwing en vereenvoudiging van beplanting. Limpens richt nu zo authentiek mogelijk in de stijl van Tersteeg het oorspronkelijke deel van het park opnieuw in. Op de wandeling erna door de verschillende sferen van het park, zoals de grote vijver, het oude zwembad, de cirkels en de vierkante vijver, zagen we nieuw en oud naast elkaar. Guy Limpens is een kundig verteller en fervent beschermer van het groene cultureel erfgoed. Langs lanen met fraaie tuinen, heggen en villa's wandelden we naar Sittard Zitterd op de markt voor de afscheidsborrel, niet alleen voor deze excursie. Voor Hetty Benschop is dit het laatste seizoen, dankjewel Hetty, en Dienneke Onderdelinden treedt aan. Zaterdag 12 september, een actieve wandeldag langs onbekend groen Sittard.'

Voorkennis Stadspark Sittard

Het Stadspark is het enige park in Nederland met een officiële Rijksmonumentstatus. Op de site vind ik de volgende beschrijving (hier en daar fors ingekort):

Het Stadspark in Sittard, 1921-1933, is aangelegd in een gemengde tuinstijl met elementen van zowel een landschappelijke als formele aanleg. Het geheel, dat in een drietal fasen tot

stand kwam, werd in het kader van de werkverschaffing gerealiseerd in opdracht van het gemeentebestuur van Sittard, naar een ontwerp van de tuin- en landschapsarchitect D.F. Tersteeg uit Naarden. In 1921 en 1922 werd het zuidelijke deel van de aanleg met roeivijver en de slingervijver gerealiseerd. In 1924-1925 kwam het noordelijke deel rond de eendenvijver en in 1927 het daarop aansluitende gebied ter hoogte van de kleine vijver gereed. In 1932 werd het ontwerp door Tersteeg aangepast met het oog op de inpassing van een zwembad in het nog braakliggende middengedeelte van het park. Tersteeg heeft de directie gevoerd over de uitvoering van het grootste gedeelte van het park. Het relatief smalle, langgerekte park is gesitueerd in een voormalig broek- en bronnengebied ten zuiden van de historische binnenstad, tussen de wijken Ophoven aan de westzijde en Kollenberg aan de oostzijde. De vijvers van het park onttrekken hun water aan de ter plekke aanwezige bronnen en wateren af op de Geleenbeek\Molenbeek.

John Bergmans reduceerde beplanting van Dirk Tersteeg

In de jaren vijftig trof de tuin- en landschapsarchitect J. Bergmans van de gemeente Sittard voorbereidingen voor een restauratie die nooit tot uitvoering is gekomen. Wel reduceerde hij de beplanting in het stadspark aanzienlijk. In 1983 werd het noordelijke parkdeel onder supervisie van de gemeentelijke plantsoenendienst conform het oorspronkelijke ontwerp van D.F. Tersteeg in de oorspronkelijke staat teruggebracht; diverse bouwkundige elementen in het park werden vernieuwd, vervangen of gerestaureerd. In 1994-1995 werd, na de gedeeltelijke sloop van het voormalige zwembad van stadsarchitect G.H.H. Cuijpers, het middendeel van het park heringericht naar een ontwerp van tuin- en landschapsarchitect G. Limpens van de gemeente Sittard. Als gevolg van deze herinrichting kreeg het middendeel van het park de functie van een theatervormig evenemententerrein, waarbij de resterende façade van de zwembadentree als entree én podium voor genoemd terrein is gaan functioneren.

Het Stadspark Sittard kenmerkt zich door een wisselende toepassing van landschappelijke en formele parkelementen, in combinatie met bouwkundige elementen als keermuren, zitbanken, trappen en beelden. De boom- en heestergroepen zijn zodanig geplaatst, dat zij ruimten vormen met lange doorzichten en een coulissenwerking creëren. Elementen als waterlopen en lange ruimten worden optisch vergroot door de uiteinden te verbergen, waardoor de suggestie van voortzetting buiten de zichtwijde wordt opgeroepen. Aan de uiteinden van diverse zichtlijnen zijn schaalelementen geplaatst, zodat de afstand geschat kan worden. De grasvelden zijn grotendeels geschulpt aangelegd, de bomen in het gras staan veelal op een kleine verhoging.

Het ZUIDELIJKE parkdeel, daterend uit 1921-1922, werd ingericht als roeivijver met een rondwandeling. Aan de noordzijde van de roeivijver, in het midden van de zichtas over de vijver, is een zitbank geplaatst. Op de aanlegplaats aan de oostzijde was het nooit gerealiseerde paviljoen gepland. Achter deze aanlegplaats, aan de oostzijde van de Vijverweg, werden de slingervormige kleine vijver met rondwandeling en enkele grasvelden aangelegd. Het omgrenzende wandelpad liep in zuidelijke richting door tot aan het snijpunt van Molenweg en Vijverweg. Aan de zuidzijde van de roeivijver was een tweetal zitbanken en een klein grasveld voorzien. De westelijke afgrenzing van het zuidelijke parkdeel wordt gevormd door de Molenweg. In de aanleg van het zuidelijke parkdeel zijn de Ophovener Watermolen op de Geleenbeek uit 1716 en de stuwsluis met brug bij de afsplitsing van de Molenbeek (oudst bekende vermelding 1543, gerestaureerd in 1752) als belangrijke gezichten bij het ontwerp betrokken. Zowel de watermolen als de stuwsluis zijn van rijkswege

Het graf van Dirk Tersteeg

Naïef als ik ben neem ik voetstoots aan dat tuinontwerper Dirk Tersteeg in 1942 op zijn eigen begraafplaats op een ereplek zou zijn begraven. Niets is minder waar. Als je er langer over nadenkt is het niet zo vreemd. De Begraafplaats Nieuw Valkeveen wordt vlak voor de Tweede Wereldoorlog deels aangelegd. Het animo daartoe is niet al te groot, zo blijkt uit een brief gedateerd 25 februari 1935 van het gemeentebestuur van Naarden aan de Nederlandse Sierteeltcentrale in Den Haag: 'Hierbij doen wij u toekomen een ontwerp voor den aanleg eener nieuwe begraafplaats in onze Gemeente. Hoewel wij in de naaste toekomst nog geen gebrek aan grafruimten hebben, kochten wij toch dit zeer ruime terrein, om als object voor werkloosheidsbestrijding, het geheel van eikenhout te zuiveren, den bodem diep te spitten en te egaliseren. Er zou zeker niet aan worden gedacht om nu reeds een beplanting op dit terrein aan te brengen, ware het niet, dat wij door Uwe bemiddeling het noodige beplantingsmateriaal tegen betaling van kleine kosten voor verpakking, inkoop en enz., dus feitelijk om niet kunnen bekomen.' Vervolgens heeft 'onzen adviseur, de Heer D.F. Tersteeg alhier' een verlanglijstje gemaakt van 5000 stuks *Taxus baccata*, 600 stuks *Syringa* (Souvenir Louis Späth en Mary Legray) en 1100 stuks *Pinus nigra austriaca* van een meter hoog. Wanneer en of het komt vermeldt het archief niet. Of er tijdens de eerste oorlogsjaren überhaupt al begraven kon worden is dus maar de vraag.

Ik google en kom erachter waar Dirk Tersteeg dan wel begraven is. Sonja Verloop, secretaris van de Stichting tot Behoud van de Oude Begraafplaats van Naarden, mailt mij per omgaande de grafcoördinaten van Dirk Tersteeg. Op een zonnige namiddag fiets ik naar de Amersfoortsestraatweg, waar de begraafplaats ligt, handig dichtbij Jan Tabak voor de nazit en condoleance. De dodenakker van Naarden is vreemd genoeg gelegen binnen de gemeentegrenzen van Bussum. In 1830 werd per wet verboden doden binnen de stadsgrenzen en in kerken te begraven. Buiten Naarden mocht in het schootsveld van de vesting niet gebouwd worden en daarom week de begraafplaats uit naar Bussum, dat geen eigen begraafplaats had. Arm of rijk, in de dood allemaal gelijk, of je nu uit Naarden of uit Bussum komt.

Naarder begraafplaats te Bussum

Bij de toegangspoort met op de zuilen 'Naarden' en '1830' staat een informatiebord waarop onder andere een oproep tot instandhouding te lezen staat. Het ontwerp van de begraafplaats is rechtlijnig, in een kruisvorm met rechts achterin een Joods gedeelte. De centrale middenlaan van het Rijksmonument straalt rust uit, maar ook voortschrijdend verval. Het meest opvallend bij binnenkomst is de in zwart doek gehulde grafkapel van de familie Dudok

beschermd. De beplanting van het zuidelijke parkdeel, inclusief de aanleg rond de slingerivier, bestaat voornamelijk uit solitaire eiken, kastanjes, elzen en rhododendrongroepen.

Het NOORDELIJKE parkgedeelte, 1924-1925, met uitbreiding uit 1927, heeft een drietal samenstellende onderdelen. Aan de noordzijde, bij de Agricolastraat, bevinden zich de hoofdentree en een eendenvijver, die vanaf het Julianaplein een lange zichtlijn over het water hebben, die tevens als symmetrieas fungeert. Aan het einde van de zichtlijn stond oorspronkelijk een obelisk, thans een sculptuur. De hoofdentree bestaat uit een aantal bakstenen traptreden midden in de zichtas, geflankeerd door een aantal zitbanken achter een bakstenen keermuur, die aan de noordzijde aan het oog worden onttrokken door een rozenaanplant. De eendenvijver is rechtlijnig en symmetrisch van opzet, heeft een versmalling aan de zuidzijde en waterafvoeren aan de zuidwest- en zuidoostzijde.

De vijver heeft bakstenen keermuren met ijzeren leuningen op betonnen basementen. Het metselwerk van deze keermuren kenmerkt zich door het smalle formaat van de baksteen, de brede terugliggende horizontale voegen en de smalle verticale voegen. Deze keermuren versmallen aan de bovenzijde. De zichtas naar de sculptuur bezuiden de eendenvijver (de zogenoemde “berg”) wordt geaccentueerd door de kleurstelling van de flankerende en omgevende aanplant. Aan weerszijden van eendenvijver en sculptuur bevinden zich geschulpte grasvelden en een patroon van zowel rechtlijnige als gebogen paden. Het tweede deel van de noordelijke aanleg bestaat uit een speelweide omgeven door een bijna cirkelvormige rondwandeling en is voorzien van een tweetal zichtassen. Één zichtas in west-oostrichting, tussen de kleine vijver en de zitbanken aan de Vijverweg; de tweede zichtas bevindt zich in noord-zuidrichting, tussen de zitbanken aan de noord- en zuidzijde van de speelweide. De noordelijke aanleg werd aan de zuidzijde afgesloten door een inmiddels verdwenen spiegel- annex lelievijver, die ter plekke de gehele breedte van het park tussen de beek en de Vijverweg besloeg.

Het geplande maar nooit gerealiseerde tuincasino aan de oostzijde van de Vijverweg, in de toenmalige tuin van de Hoeve Bergerhof, was voorzien in de symmetrieas van de lelievijver. Het overvloedige water van het noordelijke parkdeel vloede oorspronkelijk naar de beek via een systeem van afwateringssloten dat thans verdwenen is. De beplanting van het noordelijke parkdeel bestaat uit boomgroepen en solitaire bomen. Een rijk assortiment van onder meer geelhout (*Cladastus lutea*), Perzische eik (*Quercus macranthera*), es (*Fraxinus excelsior*), *Diversifolia*), moerascypres (*Taxodium distichum*), rode pavia (*Aesculus pavia*), *Atrosanguinea*) en moeraseik (*Quercus palustris*). Ten aanzien van de heesters zijn er in de vorm van vakbeplanting onder andere hortensia's, rhododendrons, azalea's en rozen.

De ensemblewaarden van het Stadspark zijn aanzienlijk

Het MIDDENGEDEELTE van het park was oorspronkelijk voorzien als wandelgebied met vele vloeiend gesitueerde wandelpaden, laantjes, boom- en heestergroepen. Dit plan werd echter niet gerealiseerd. Ter plaatse werd in 1932-1933 het zwembad aangelegd. Bij de reconstructie van 1994-1995 zijn – in het streven naar een naadloos inpasbaar eigentijds ontwerp en het realiseren van een verwijzing naar de architectuur van het voormalig zwembad – de aanzetten van de perifere wandelpaden grotendeels in stand gebleven en werd de gevel van het voormalige zwembad, op een verhoogd terras, bewaard. In het ontwerp fungeert deze gevel als poort naar het nieuwe middendeel en brengt een scheiding aan tussen straat en park. Het verhoogde terras is het podium van dit parkdeel, dat door het grote geschulpte grasveld

het karakter van een theater heeft. Gezien de ruimtelijke opzet van dit nieuwe middengedeelte bestaat de middels gras (gazon) beperkte beplanting slechts uit enkele boomgroepen met onder meer Vleugelnooten (*Pterocarya*), Amberbomen (*Liquidambar*), Magnolia, Valse Christusdoorn (*Gleditsia*) en Metasequoia's. In de nabijheid van de zwembadgevel worden de paden begeleid door beukenhagen.

Het padentracee van het Stadspark Sittard, met wisselende breedten en profielen, is volledig gaaf. De meeste zitbanken zijn vernieuwd. Aan de noordwestzijde van het park, bij de Molenbeek, bevindt zich nog een oorspronkelijke zitbank met siermetselwerk op de flankerende dwarsmuren. Alle afwateringssloten van het park zijn verdwenen. De omgrenzing van het parkmonument staat aangegeven op de bij de bescherming behorende kaart.

Waardering Het stadspark van Sittard is van cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een landschappelijke en typologische ontwikkeling en tegelijkertijd van een sociaaleconomische ontwikkeling: de werkverschaffing in de jaren dertig van de 20ste eeuw. De architectuurhistorische waarden van het park zijn groot en worden bepaald door het belang van het park voor de geschiedenis van de tuin- en landschapsarchitectuur in Nederland; door de toegepaste stijl; door de bijzondere plaats van deze grootschalige, openbare aanleg in het oeuvre van de tuin- en landschapsarchitect D.F. Tersteeg, wiens werk van nationaal belang is; door de esthetische kwaliteiten van diens ontwerp, door het bijzondere beplantingsplan van hoge dendrologische waarde en door de toepassing van tal van bouwkundige elementen in het ontwerp. De ensemblewaarden van het park zijn zeer aanzienlijk. Bij het ontwerp van het stadspark is de symmetrie van de stedenbouwkundige uitleg van het aangrenzende villapark rond het Julianaplein tot zichtlijn en symmetrie van het noordelijke parkdeel gemaakt.

Het park is vanwege de situering ten eerste verbonden met de uitbreiding en ontwikkeling van Sittard, is van zeer groot belang voor het aanzien van de stad en beschikt over een historisch-ruimtelijke relatie met de Geleenbeek/Molenbeek en de drassige bodemgesteldheid ter plaatse. Het stadspark is in redelijk gave staat bewaard gebleven en is van zeer groot belang voor de structurele en visuele gaafheid van de stedelijke omgeving. Bovendien zijn gaaf bewaard gebleven stadsparken in Nederland een zeldzaam verschijnsel te noemen. Het stadspark van Sittard vertegenwoordigt een algemeen belang vanwege het geheel van voornoemde waarden.' (bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed)

Zuiderlucht: Ontmoetingsplaats voor het volk

Bij verder onderzoek stuit ik op een artikel uit Zuiderlucht, cultureel maandblad van 31 oktober 2012. Titel: Renovatie Stadspark Sittard, Ontmoetingsplaats voor het volk. Daarin vertelt Edwin Santhagen over zijn renovatie van het Stadshart. Wie is Santhagen, wat is zijn opdracht en wie zijn opdrachtgever? Ik dacht dat Guy Limpens de regie had. Wie doet wat waar? Afijn, het artikel gaat als volgt: Landschapsarchitect Edwin Santhagens kreeg een bijzondere opdracht: maak een ontwerp voor de renovatie van het Sittardse Stadspark. Hij dook in de historie, verkende elke vierkante meter van het terrein en overlegde met ambtenaren en klankbordgroep. Nu heeft de Haagse architect voldoende munitie. 'Dit^[1] park moet in ieder geval een ontmoetingsplek voor iedereen worden.' Om maar meteen een misverstand uit de wereld te helpen: het Stadspark van Sittard gaat niet ingrijpend^[2] op de schop. "Nee, in grote lijnen verandert er niet veel," zegt Edwin Santhagens als hij op een koude aprildag voor de zoveelste keer samen met zijn echtgenote Monique 'een dagje Sittard'

doet. Omdat hij er moet overleggen, maar ook omdat ze een beetje verliefd zijn geworden op de stad en zijn park. “Stadspark Sittard is een van de weinige parken in Nederland met ^{de} de monumentenstatus. Renovatie is daarom gebonden aan strenge regels. Een verborgen juweel dat opgepoetst moet worden, niet vervangen.^{is} Het is erfgoed van de beroemde Amsterdamse landschapsarchitect Dirk Tersteeg. In 1920 al heeft hij de lijnen uitgezet. Voor die tijd revolutionair. Geen park voor de elite, maar voor het volk. Om er te wandelen, te ontspannen, te spelen en te luieren. In die geest werkt Edwin Santhagens aan een ontwerp. Het is de bedoeling dat de gemeenteraad dit ontwerp ná de zomer behandelt. Hoe het park er precies gaat uitzien, kan en wil hij nog niet zeggen. ‘In ieder geval met veel respect voor de geschiedenis. En rekening houdend met de informatie en ideeën van de klankbordgroep. Die is samengesteld uit vertegenwoordigers van zeventien verschillende organisaties. Bijvoorbeeld de wijkplatforms, de vrienden van het park, de hengelsportvereniging en de historische verenigingen. We genieten geweldig van die bijeenkomsten. Ongelofelijk hoe creatief mensen zijn, hoe graag ze mee willen denken. Dan pas merk je hoe verknocht mensen zijn aan hún park. Santhagens, die ook betrokken was bij de herinrichting van Artis en het bekende Oosterpark in Amsterdam, wil na enig aandringen toch een paar tipjes van de sluier oplichten. ‘Het park is een beetje verslonsd. De oevers van de vijvers en de beek zijn beschadigd, hekwerk en meubilair staan scheef of zijn kapot. Bomen zijn omgewaaid en verdwenen. Sommige bomen zijn ziek en moeten gekapt worden. Het is dus vooral een kwestie van opknappen en herstellen. En veel nieuwe bomen planten. Net als bij het ontwerp van Tersteeg, veel verschillende soorten bomen. We hebben er meer dan 100 geteld. Verder moeten we meer doen met het water. Juist de Keutelbeek maakt dit park zo uniek. Tenslotte pleit Edwin Santhagens voor het inrichten van een theepaviljoen of caféterras. Liefst met speeltuintje. ‘In het park moet ruimte zijn voor culturele evenementen. Ouders en grootouders moeten er een ijsje kunnen eten met hun kinderen of een kopje koffie drinken. Als er een uitvoering is, dan hoort daar een drankje en een hapje bij. Zo maak je een park tot een ontmoetingsplaats voor jong en oud.’

Dagblad Trouw: Monumentaal groen verdient aandacht

Ik duik nog verder terug in de tijd en kom bij een artikel uit dagblad Trouw van 17-5-2010. Kop: Monumentaal groen verdient extra aandacht, Auteur: Andrea Holwerda Groen erfgoed is belangrijk voor een stad, maar het onderhoud is duur. Dankzij een nieuw subsidiepotje van het Rijk komt er extra geld beschikbaar. Dat is hard nodig, laat het Sittardse stadspark zien dat tussen 1921 en 1933 werd gerealiseerd. ‘Als je er nu rondloopt vertellen mensen vooral over hoe het vroeger was en wat een verschil dat is met nu.’ Daar stond ‘ie”, zegt groen-adviseur Jules Sondejker van de gemeente Sittard-Geleen-Born. „De 120 jaar oude moerasedik.” Hij wijst naar een iel boompje achter een rijtje rododendrons, omringd door een groot grasveld. „Die hebben we ervoor in de plaats gezet. Een ongelofelijk verschil. De oude eik had jarenlang de ruimte om te groeien en was dus overweldigend groot. Maar de wortels waren verschimmeld, dus we móesten hem wel weghalen.”

De oude boom is de dupe geworden van het gebrek aan onderhoud aan het monumentale stadspark. „We hebben maar weinig monumentaal groen in Sittard, maar door de gemeentelijke herindeling – Sittard, Geleen en Born vallen nu onder één lokaal bestuur – is het park een beetje op de achtergrond geraakt. De aandacht ging naar andere dingen”, stelt Sondejker. Als je iets wilt aanpakken, is dat namelijk een flinke aanslag op het gemeentelijke budget, stelt hij. „Het plaatsen van een nieuwe boom kost ongeveer 12.000 euro. Dat geld moet uit het algemene potje komen. Als je dan drie bomen moet vervangen, kun je het jaar erop niets doen.’ Toch kan je volgens Sondejker niet blijven denken: er is nu geen geld voor.

„Een park is een dynamisch iets. Als je het laat zitten, kost het na verloop van tijd alleen maar meer.” Het college heeft daarom inmiddels 500.000 euro voor het onderhoud van het park beschikbaar gesteld. Een werkgroep buigt zich nu over een plan van aanpak voor 2011.

Daarnaast wordt er gekeken of de gemeente aanspraak kan maken op het nieuwe subsidiepotje van het Rijk. Dat heeft onlangs 4 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de 1300 'groene monumenten' in Nederland. „Het was jarenlang ongelijk verdeeld, maar nu is het idee dat roodstenen-erfgoed niet zonder groen kan. Het is een wisselwerking”, stelt Ben de Vries van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Gemeenten kunnen een plan van aanpak indienen voor het onderhoud aan groen dat in het oorspronkelijke plan van de architect is genoemd, bijvoorbeeld een bomenrij.

Het besef dat groen belangrijk is voor de stad is in heel Nederland gegroeid, stelt onderzoeker Irini Salverda van kennisinstituut voor de groene leefomgeving Alterra. „Het staat steeds meer op de agenda van gemeenten.” Dat komt volgens haar onder meer omdat bewonersgroepen vaker hun stem laten horen. Daarnaast blijkt uit meerdere onderzoeken dat een stad via groen ook andere dilemma's kan aanpakken. „Vroeger was het echt een sluitpost, een zachte waarde. Nu is onder meer gebleken dat overgewicht bij kinderen 15 procent minder is in een groene wijk.”

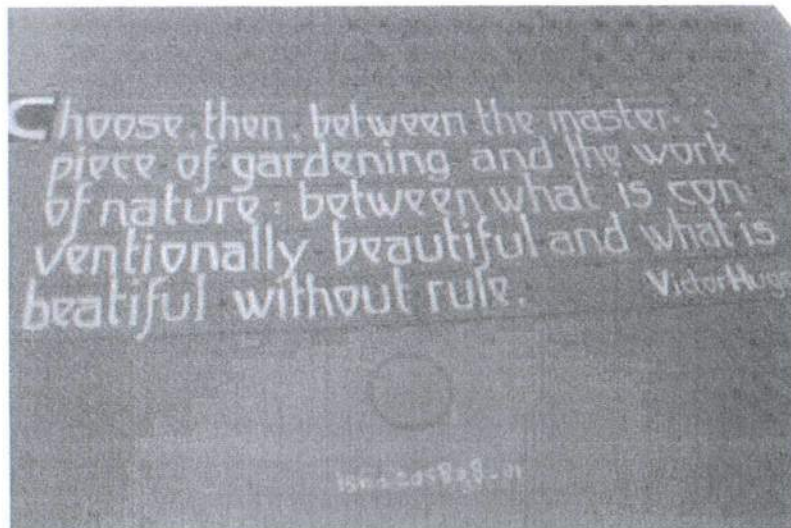
We moeten het stadspark de komende tijd in oude glorie herstellen, stelt Gerard van Heeswijk van de Sittardse afdeling van natuurorganisatie IVN. „Het is een prachtig park, waar veel mensen een band mee hebben. Maar als je er rondloopt vertellen mensen vooral over hoe het vroeger was en wat een verschil dat is met nu.”

Het stadspark Sittard werd tussen 1921 en 1933 gerealiseerd onder leiding van tuinarchitect Dirk Tersteeg. Mensen die geen werk hadden in de plaatselijke mijnen legden het groen aan. Aan het begin van het park werd een rechthoekige vijver gebouwd, in het verlengde van de woningen aan het Julianaplein. Zo zijn het park en de wijk met elkaar verbonden. Na de vijver gaat het park over in een slingerend landschap met heesterborders en boomgroepen.

Eind 2000 werd het groen als beschermd Rijksmonument aangewezen. Maar het heeft daarna dus nog niet de aandacht gekregen die een stadspark met zo'n status verdient, zegt Jules Sondeijker. „Zo laat je zaadlijsten in een klein park gewoon liggen, maar hier zou je ze liever weghalen. Daarnaast kan je het gras hier niet zo maaien als op andere plekken in de stad.”

Leon van den Heuvel van bewonersvereniging De Zonnewijzer vindt ook dat er wat moet gebeuren. „Ik werk aan huis en kom dus dagelijks in het park. Het is jammer dat de vijver is verweerd en de oude moerasseik is verdwenen. Die boom was echt magisch. Eerder was er een vaste groep mensen verantwoordelijk voor het onderhoud. Dat is nu niet meer en daardoor is het minder geworden.”

De aandacht is volgens groen-adviseur Sondeijker 'verwaterd'. En water is juist waar het park veel last van heeft. De wortels van een aantal van de 1300 monumentale bomen zijn gaan schimmelen, doordat het grondwaterpeil de afgelopen tijd fors is gestegen. Sondeijker: „De stijging komt onder meer door het sluiten van de melkfabriek in de buurt. Die onttrok met gemalen water van dit venige gebied. We wisten dat dat voor problemen zou zorgen, maar we wisten niet in welke mate en we hadden gewoon geen oplossing.”

Fotoalbum van Tersteeg

Nu er geld voor het park beschikbaar is, staat het oplossen van het waterprobleem bovenaan het lijstje van groen-adviseur Sondeijker. Daarnaast zullen bijvoorbeeld de voetpaden worden aangepakt en zal er nieuw groen worden aangeplant. „Onder meer de vaste planten in de borders moeten worden vervangen. Daar is oneindig omheen geschoffeld en dat kun je duidelijk zien. Ze staan op een soort zandsokkel. Dat hoort niet.” Ook wil Sondeijker de trappen, banken en hekwerken van het park opknappen. ‘Tersteeg had in zijn oorspronkelijke ontwerp meerdere muurtjes en trappetjes staan. Die zijn heel typerend.’

Hij wijst naar een bankje bij de vijver. „Die staat op een stapeltje stenen waar duidelijk stukken van af zijn. Dat moeten we repareren.” Bij het opknappen van het park zullen de bewoners die om het park wonen binnenkort ook worden betrokken. Sondeijker: „We willen dat de buurt straks zegt: Dit is ons park.” De betrokkenheid is volgens de adviseur de afgelopen jaren al wel toegenomen. „Mensen komen er vaker, niet alleen voor een zondagse wandeling maar bijvoorbeeld ook op Koninginnedag of om te sporten.” De buurt heeft het park een paar jaar geleden al wat cadeau gedaan. Bewoner Van den Heuvel: „We hadden na een buurtfeest geld overgehouden en daar hebben we toen een koppeltje zwarte zwanen van gekocht.” Leuk voor jong en oud om naar te kijken en te voeren. „Alleen maken de kuikens van dit jaar wel ruzie met die van vorig jaar”, lacht Van den Heuvel. Tot zover dagblad Trouw (bron: De Persgroep Digital. Alle rechten voorbehouden).

Geschreven door Gerritjan Deunk († 2017)

Zienswijze 8.

25 130650

02 jun 2022 / 000005

Burgemeester en wethouders van de gemeente Gooise Meren

Datum

25 mei 2022

Contactpersoon

...

Doorkiesnummer

Onderwerp

Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie
Gooise Meren

Geacht college van Burgemeester en Wethouders,

Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van de publicatie van de Ontwerp Omgevingsvisie 'Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied' van de gemeente Gooise Meren op 20 april 2022. Graag maakt Waterschap Amstel, Gooi en Vecht (AGV), van de gelegenheid gebruik om u een aantal aandachtspunten mee te geven voor deze visie door schriftelijk een zienswijze in te dienen op dit ontwerp.

We complimenteren u met de Ontwerp Omgevingsvisie en de integraliteit van de inhoud, die in brede samenspraak met de omgeving is opgesteld. Met deze Ontwerp Omgevingsvisie heeft de gemeente een krachtig instrument om richting te geven aan de gewenste ruimtelijke ontwikkeling binnen de steden, dorpen en het buitengebied van Gooise Meren.

Voor een aantrekkelijke, gezonde en veilige leefomgeving is samenwerking tussen uw gemeente en het waterschap van groot belang. Water is in grote mate bepalend geweest voor de inrichting van de gemeente Gooise Meren sinds de ontstaansgeschiedenis van de steden en dorpen binnen de gemeente.

Waterschappen hebben als enige overheid geen werkingskracht van het Omgevingsvisie-instrument. Borging van de waterbeheerbelangen dient daarom in de Omgevingsvisies van andere overheden plaats te vinden, zoals de visie van uw gemeente die nu voorligt. Het is daarom van belang om ruimtelijke ambities en doelstellingen rondom water in Gooise Meren in deze Omgevingsvisie op te nemen.

De afgelopen periode is waterschap AGV ambtelijk betrokken geweest bij het traject om tot een Ontwerp Omgevingsvisie te komen. We zien een groot aantal punten uit onze inbreng terug in de visie. Voor waterschap AGV zijn de belangrijkste opgaven in Gooise Meren:

- Het boezemsysteem beschermen, de Vechtboezem zit aan zijn grenzen als het gaat om afvoeren van water bij hevige neerslag. Het is van cruciaal belang dat de afvoer- en bergingscapaciteit van het boezemsysteem niet achteruitgaat en waar nodig verbetert.
- Een robuust watersysteem. Ook een aantal polders is kwetsbaar voor extreme buien. Het gaat in Gooise Meren, met name om de zogenoemde kustpolders.
- In het verlengde daarvan: een klimaatbestendige inrichting.
- Herstellen van kwel vanuit de Heuvelrug.
- Verbeteren van de waterkwaliteit in sloten, meren en vaarten.
- Bodemdaling remmen.

- Benutten potentie van warmte uit het oppervlaktewater (aquathermie) en oog voor de invloed op het watersysteem.

Datum
25 mei 2022

Een aantal van deze punten is nader uitgewerkt in het Koersdocument Omgevingsvisie Gooi en Vechtstreek, waarnaar u ook verwijst. Dit is onder andere gebeurd op basis van het rapport *'Water in Gooi en Vecht - Bouwsteen voor het onderdeel water in de omgevingsvisie'*. Dit document is door Waterschap AGV in samenwerking met de regio opgesteld en werd zeer goed ontvangen in het gebied. De gemeente Gooise Meren heeft aan deze bouwsteen een belangrijke ambtelijke bijdrage geleverd. Wij geven u in overweging op dit document aan te sluiten in de Omgevingsvisie.

Pagina
2 van 4

Met deze zienswijze willen wij u erop wijzen dat een aantal van deze opgaven naar onze mening nog onderbelicht is in uw omgevingsvisie.

- In de Ontwerp Omgevingsvisie is het behoud en verbetering van de waterkwaliteit beschreven als een belangrijke ambitie. Op het gebied van waterkwaliteit is de Europese Kader Richtlijn Water (KRW) een bepalende richtlijn. De KRW stelt alle landen in de EU tot doel om de waterkwaliteit op orde te brengen voor en in 2027. De richtlijn en de maatregelen die daaruit volgen, komen onvoldoende terug in de huidige Ontwerp Omgevingsvisie. Het waterschap AGV en de gemeente Gooise Meren hebben hierin een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Veel wateren in de gemeente Gooise Meren hebben een beschermde Europese status vanuit de KRW. Ook is verbetering van de waterkwaliteit van belang voor de biodiversiteit die de gemeente hoog in het vaandel heeft staan. We vinden het daarom van belang om in de Omgevingsvisie aan te geven op welke wijze invulling wordt gegeven aan het verbeteren van de waterkwaliteit.
- Water komt in de visie vooral terug als een omgevingsaspect en een ruimtelijke kwaliteit of als mogelijkheid om te recreëren. Water wordt echter beperkt beschreven als belangrijk functioneel watersysteem, dat zorgt voor de aan- en afvoer van water, het opvangen van water bij heftige buien en als leefgebied met een goede ecologische kwaliteit. Ook in het licht van een klimaat adaptieve inrichting zijn dit belangrijke aandachtspunten. Het regionale rapport *'Water in Gooi en Vecht - Bouwsteen voor het onderdeel water in de omgevingsvisie'*, biedt hiervoor de benodigde handvatten. Mogelijk zal in de toekomst op het grondgebied van de gemeente Gooise Meren in het kader van een robuust watersysteem nog een extra mogelijkheid moeten worden gerealiseerd om water in en uit te laten. Het is op dit moment nog te vroeg om u te vragen een ruimte reservering hiervoor op te nemen. Gezien uw ambitie om de omgevingsvisie eenmaal per jaar te herzien lijkt dit geen probleem te zijn.
- Water dient een meer sturende rol te krijgen in de ruimtelijke ordening. Dit sluit aan bij het vorige punt. Wij willen hiermee voorkomen dat het watersysteem nog verder onder druk komt te staan en om (klimaat)veranderingen op kunnen vangen. Daarbij is het van belang dat overheden meer samen met elkaar optrekken in elke fase van de ruimtelijke opgaven. Dit is een ambitie die in lijn is met de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), de provinciale Omgevingsvisie NH2050 en de provinciale Omgevingsverordening NH2020. De vraag is om meer nadrukkelijk aan te geven hoe u deze sturende rol denkt in te vullen.
- Onder de naam systeemherstel Heuvelrug wordt onder meer in de Regionale Omgevingsvisie veel aandacht besteed aan het belang van het handhaven en versterken van de kwelstroom van de Heuvelrug naar de lageregelegen gebieden aan de west- en oostzijde daarvan. Met name het belang voor de plassen is

groot. Infiltratie van water op de hogere zandgronden speelt hier een grote rol in. Hoewel het belang van infiltratie zeker is terug te vinden in de Ontwerp Omgevingsvisie, zien wij een beschrijving van het systeem waarvan dit een belangrijk onderdeel is alleen terloops bij het onderwerp bodemdaling (10.2.6) terug komen. Wij missen in de Ontwerp Omgevingsvisie ook het anticiperen op mogelijke drinkwaterschaarste in de toekomst en het belang van infiltratie op zandgronden hierbij.

- Wij geven u in overweging de gemeentelijke betrokkenheid bij de provinciale Veenweidestrategie en de Groene Hart aanpak nadrukkelijk te benoemen.
- Bij het thema 'Natuur en erfgoedparels verder versterken' wordt soms met 'natuur' zowel groen als water bedoeld en op andere momenten lijkt het in de tekst bij het 'natuur' vooral om groen te gaan. Omdat water in een gemeente als Gooise Meren vaak ook natuur is bevelen wij aan hier ook zo mee om te gaan in de tekst van de Omgevingsvisie.
- In de Ontwerp Omgevingsvisie is veel aandacht voor (water)recreatie en u streeft daarbij naar een goede balans tussen natuurwaarden en waterrecreatie (10.2.7, 'de recreant is te gast in onze natuur'). Dit is een uitgangspunt waar wij ons goed in kunnen vinden. Ook streeft u naar regionale samenwerking op dit gebied. Het lijkt ons van belang hier specifiek de samenwerking met het waterschap te benoemen rond de recreatievaart. Zo is dat bijvoorbeeld nodig de belangrijke Groote Zeesluis in Muiden. Onder meer in het kader van het op te stellen Omgevingswet programma water en de pilot 'Muiden' zijn wij hierover met elkaar in gesprek.
- In paragraaf 11.3.5 'Aardgasvrij' wordt een aquathermie project in Muiderberg, waarbij wij als kennispartner betrokken zijn, min of meer terloops genoemd. Verder wordt aan deze kansrijke vorm van het opwekken van warmte geen aandacht besteed. Het is niet direct duidelijk of u Muiderberg vooral als proefproject ziet of dat u er in het algemeen weinig van verwacht voor grootschalige toepassing in de gemeente in de toekomst. Wij bevelen u aan om hier meer aandacht aan te besteden en gezamenlijk aan de 'voorkant' op te trekken.
- In de bijlage 'Verwerking van aanbevelingen' voortgekomen uit de PlanMER staat als aanbeveling: 'Geef in de Ontwerp Omgevingsvisie aan dat een gericht ontwerp nodig is om bij nieuwbouw en renovatie van panden en (kwetsbare) objecten de gevolgen van een overstroming te beperken'. Hier sluiten wij ons graag bij aan. U zegt overigens al toe hier nog de nodige aandacht aan te besteden.

In de Ontwerp Omgevingsvisie komt ook een aantal punten dat wij belangrijk vinden uitgebreid terug. Dit geldt in het bijzonder voor biodiversiteit, klimaatadaptatie maatregelen en vergroening. Hiermee complimenteren wij u graag.

Datum
25 mei 2022

Pagina
3 van 4

Met deze aanvullingen en nuanceringen zien wij uit naar de voortzetting van de samenwerking als omgevingspartners, om Gooise Meren toekomstbestendig te kunnen maken en een aantrekkelijke leefomgeving te behouden. De visie zal straks gestalte moeten krijgen in het omgevingsplan en de omgevingsprogramma's die zullen volgen en waarvoor door uw gemeente al belangrijke stappen zijn gezet. Ook daarbij kunt u in gezamenlijkheid op onze inzet rekenen.

Datum
25 mei 2022

Pagina
4 van 4

Hoogachtend,
het Dagelijks bestuur,

waarnemend dijkgraaf

secretaris-directeur

AANGETEKEND

Aan het College van
Burgemeester en Wethouders van
de gemeente Gooise Meren

Datum	27 mei 2022	Eigenaar	J
Ons kenmerk	LJV / PLA / ZW / #12628	Telefoonnummer	0
Onderwerp	Gooise Meren, zienswijze ontwerp- Omgevingsvisie "Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied"	E-mail	j

Geacht College,

Financiën
Leefomgeving, Juridische
zaken en Vastgoed

De ontwerp Omgevingsvisie "Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied, welke met ingang van 21 april tot en met 1 juni 2022 ter inzage ligt, geeft ProRail aanleiding om de volgende zienswijze in te brengen.

Bezoekadres

ProRail heeft, als landelijk spoorbeheerder, een visie op de omgeving van het spoor. We delen deze graag met u, zodat u dit mee kunt nemen in uw Omgevingsvisie. Meer informatie vindt u hier: https://www.prorail.nl/siteassets/homepage/samenwerken/overheden/documenten/pr_doc_ument-prorail-en-de-omgevingsvisies.pdf

Postadres

Ontwikkelingen

ProRail ziet bereikbaarheid per spoor als belangrijke voorwaarde voor ruimtelijke ontwikkelingen die ook een mobiliteitsbehoefte hebben. ProRail ondersteunt nieuwbouw van woningen langs het spoor in de nabijheid van stations en de verdichting rond stations. Dat draagt bij aan de duurzame OV-bereikbaarheid in Nederland. Bouwen nabij het spoor is een samenspel met meerdere belangen dat ook afwegingen noodzakelijk maakt. ProRail wil daarbij graag een aantal aandachtspunten benoemen die in de uitwerking een rol zouden moeten spelen, met als uitgangspunt dat de bedrijfsvoering en eventueel toekomstige uitbreidingen van ProRail niet worden belemmerd.

Verder verzoekt ProRail uw gemeente om haar - vooruitlopend op de Omgevingswet - actief te betrekken bij het verder ontwikkelen van bouwplannen in de directe nabijheid van de spoorbaan, teneinde in gezamenlijk overleg tot overeenstemming te komen c.q. afspraken te maken alvorens tot uitvoering zal worden overgegaan.

Aspect Externe Veiligheid

ProRail verzoekt u voor het aspect Externe Veiligheid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Basisnet).

Aspect Geluid

ProRail verzoekt u voor het aspect Geluid in relatie tot Railverkeer gebruik te maken van de meest recente gegevens (Geluidproductieplafonds). Meer informatie hierover vindt u op: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/geluid/regelgeving/wet-milieubeheer/rijkswegen-0/>

Aspect Trillingen

ProRail beoogt niet alleen voor gemeenten en provincies die plannen maken in de spooromgeving, maar ook voor toekomstige bewoners rond het spoor een "goede buur" te zijn. Indien de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen, bebouwing dichtbij het spoor mogelijk maken, kan trillinghinder voor de toekomstige bewoners/gebruikers ontstaan als gevolg van treinverkeer. Hoewel er geen wettelijke normen bestaan voor trillinghinder in dit soort situaties acht ProRail het gewenst dat er in de planvorming wel aandacht voor is. In het kader van de goede ruimtelijke ordening en de zorgvuldige voorbereiding van besluiten raadt ProRail u aan om het aspect trillinghinder af te wegen, zoals door Kenniscentrum InfoMil wordt aanbevolen.

Zie <https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/milieuthema/tril/>.

ProRail raadt u dan ook aan om het aspect trillingen te betrekken bij de Omgevingsvisie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen. In dit kader verwijst ProRail u naar de Handreiking Nieuwbouw en Spoortrillingen

(<https://www.infomil.nl/onderwerpen/ruimte/omgevingsthema/trillingen/>).

Percelen ProRail

In de Omgevingsvisie zijn percelen opgenomen die in eigendom zijn van Railinfratrust B.V./ProRail B.V. (verder te noemen "ProRail"). ProRail merkt in dit kader op dat deze percelen - zonder nadrukkelijke schriftelijke toestemming van ProRail - niet mogen worden gebruikt. Deze percelen zijn door ProRail benodigd ten behoeve van de uitvoering van haar wettelijke taken en voor eventuele toekomstige (uitbreidings)plannen.

De percelen van ProRail, alsmede de spoorbaan, dienen door ProRail, haar aannemers of hulpdiensten te allen tijde onbelemmerd toegankelijk te zijn en te blijven met het materieel dat ook momenteel wordt gebruikt voor het uitvoeren van werkzaamheden en in het geval van calamiteiten. Dit geldt ook voor over-/onderbouwingen en/of overkragingen van deze gronden. ProRail verzoekt u tevens alle percelen van ProRail te voorzien van de bestemming Verkeer-Railverkeer.

Overwegen

Overwegen vormen een gevaarpunt tussen weg- en spoorverkeer. ProRail verzoekt uw gemeente daarom contact op te nemen met ProRail indien de door uw gemeente voorgestelde visie en alle in de toekomst daarop gebaseerde ruimtelijke plannen effect kunnen hebben op de bestaande overwegen in uw gemeente. U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan gewijzigd gebruik door het realiseren van een ontsluitingsroute voor een nieuwe woonwijk of bedrijventerrein. Ook verwijst ProRail uw gemeente graag naar de Beleidsagenda Spoorveiligheid 2020 -2025 waarin het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (hierna: IenW) haar visie op overwegveiligheid heeft beschreven. Het streven van IenW is om samen met ProRail, decentrale overheden, recreatieve belangenorganisaties en burgers te zorgen voor nul dodelijke slachtoffers en nul verstoringen op en rondom overwegen om een veilige, vlotte en duurzame mobiliteit (trein- en wegverkeer) te kunnen garanderen. Meer informatie hierover vindt u hier:

<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2020/02/05/beleidsagenda-spoorveiligheid-2020-2025>.

Waterpeil/Stabiliteit

In verband met het borgen van de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen mag het waterpeil niet wijzigen. Tevens dient uw gemeente te borgen dat werkzaamheden geen invloed hebben op de stabiliteit van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen, alsmede op het ongehinderd gebruik van de spoorbaan met bijbehorende voorzieningen.

Spoorwegwetgeving

Voor het uitvoeren van werkzaamheden in de nabijheid van de spoorbaan dient rekening gehouden te worden met het bepaalde in artikel 19 van de Spoorwegwet, waarnaar ProRail u korthedshalve verwijst.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met ProRail via het e-mailadres vergunningaanvraag@prorail.nl.

ProRail merkt in dit kader nu reeds op dat onder de Omgevingswet - voor initiatieven binnen het beperkingengebied hoofdspoor - uw gemeente het bevoegde gezag is voor meervoudige aanvragen, waarbij vergunning alleen verleend kan worden nadat ProRail haar gemandateerde advies met instemming heeft gegeven.

Bij enkelvoudige aanvragen blijft de minister bevoegd gezag en zal ProRail namens de minister vergunning verlenen.

Spoorwegdoeleinden

ProRail verzoekt u zorg te dragen dat gronden welke momenteel voorzien zijn van de bestemming Spoorwegdoeleinden of Railverkeer, deze bestemming ook in de toekomst zullen behouden. Ook verzoekt ProRail uw gemeente om geen dubbelbestemmingen mogelijk te maken.

Onderstations

De binnen het plangebied aanwezige onderstations mogen niet komen te vervallen. Deze onderstations zijn cruciaal voor de elektriciteitsvoorziening van de hoofdspoorweginfrastructuur en daarmee voor de berijdbaarheid van het spoor. Tevens verzoekt ProRail u ervoor zorg te dragen dat de onderstations - net als in de huidige situatie - te allen tijde bereikbaar zullen zijn voor onderhouds- en hulpdiensten.

Zicht op de stationsentree

Doordat de stationsomgeving een ideale plek is om je te vestigen, ziet ProRail de laatste jaren steeds meer verdichting en hoogbouw rond het station. Dit komt de vindbaarheid van een station niet ten goede. Reizigers voelen zich hierdoor onzeker, hetgeen een vorm van stress veroorzaakt. Ondanks dat er bewegwijzering is blijkt uit onderzoek dat zicht op de hoofdingang de beste manier is om het station te vinden. Zichtlijnen naar het station spelen daar een belangrijke rol in en ProRail wil deze graag in stand houden.

Windbeleving en windhinderrisico's

Hoogbouw rond het station heeft invloed op de windbeleving van de reiziger. Gemiddeld wachten reizigers 7 tot 10 minuten op een trein en dat doen ze bij voorkeur op het perron waar de trein halteert. Wachten met veel wind draagt niet bij aan een positieve stationsbeleving. Reizigers wachten bij voorkeur warm, beschut en comfortabel. Helaas is er echter niet voldoende wachtgelegenheid voor elke reiziger. Daardoor is het van belang dat in de omgeving rekening wordt gehouden met de windbeleving op het perron. Hoogbouw rond het station heeft ook invloed op de windcirculatie/windstromen en kan risico's opleveren voor omliggende bebouwing (zoals schade aan daken/kappen) door veranderende windbelastingen. Hiermee dient rekening te worden gehouden.

Schaduwwerking op zonnepanelen

ProRail stelt zich als doel om in 2030 CO2 neutraal te opereren. Dat betekent dat vele daken en perronoverkappingen voorzien zijn of worden van zonnepanelen om zo voldoende stroom op te wekken voor verlichting, reisinformatie, liften en roltrappen. ProRail verzoekt u derhalve bij het maken van plannen rekening te houden met mogelijke schaduwwerking op de ProRail zonnepanelen en indien nodig met ProRail in contact te treden, zodat voornoemde doelstelling van ProRail voor 2030 haalbaar blijft.

ProRail neemt aan u hiermede voldoende te hebben geïnformeerd en behoudt zich het recht voor in de verdere procedure aanvullende c.q. nieuwe zienswijzen kenbaar te maken.

Met vriendelijke groet,

Manager Leefomgeving, Juridische zaken en Vastgoed

Vereniging Dorpsraad Muiderberg

Secretariaat:

Inschrijving KvK. 40517758
t.n.v. Vereniging Dorpsraad Muiderberg

Muiderberg, 14 juni 2022;

Definitieve zienswijze op Omgevingsvisie Gooise Meren maart 2022;

Inleiding;

In deze eerste (voorlopige) reactie hebben we ons gericht op alleen de kern Muiderberg en directe omgeving zoals het recreatiegebied Naarderbos, het Buurtschap Hakkelaarsbrug en de Naardertrekvaart en een deel van het poldergebied westelijk van Muiderberg.

Aangezien de opzet van deze visie zeer globaal is zonder erg veel dieper op specifieke onderwerpen in te gaan, hebben wij ons beperkt tot het meer specifiek aangeven van de gewenste richting per onderwerp, waar dat volgens de Vereniging het gewenst is. In andere gevallen is de denkrichting de juiste en zal het in een later stadium in het proces moeten komen tot een meer precieze invulling, waarbij verder in het proces mogelijk nog bijsturing noodzakelijk is.

Deel A.

5.2 Samen werken en veilig op weg in de regio

Letterlijke tekst; De bereikbaarheid van Muiden en Muiderberg moet beter.

Het fijnmazig openbaar (bus)vervoer is alleen tijdens de spits met een halfuurdienst redelijk toereikend. Buiten deze tijd is het vervoersaanbod met een uursdienst onder de maat. Het bij ons bekende voornemen van de huidige concessiehouder Transdev, om lijn 210 die deze spitsdienst verzorgt op te heffen, is een verdere zeer ongewenste verschraling van het aanbod en volledig in tegenstelling tot de gewenste betere bereikbaarheid. Dit voornemen brengt daarmee mede het aantal dagelijkse passagiers van de overblijvende lijn 110 en daarmee het noodzakelijke draagvlak voor het OV nog verder omlaag. Onze grote bezorgdheid hierover is inmiddels separaat schriftelijk aan het college van B&W medegedeeld. Een mogelijke oplossing voor het verbeteren van de bereikbaarheid kan mogelijk gevonden worden door gebruik te maken van de snelle en frequente busverbinding tussen Almere en Amsterdam, waarbij aan de oostelijke kant van Muiderberg nabij de IJsselmeerweg een bushalte een optie is.

5.6 De leefomgeving (nog) mooier maken

Letterlijke tekst; *Het aantal sociale (huur)woningen en het aantal woningen in de middelste prijsklasse moeten meegroeien met de groei van het totaal aantal woningen in onze gemeente.*

Voor wat betreft het aantal (sociale) huurwoningen en levensloopbestendige woningen voor doelgroepen zoals starters en ouderen moet voor Muiderberg een flinke, extra inhaalslag gemaakt worden. De gebruikelijke keuze van 1/3 sociaal, 1/3 middenklasse en 1/3 dure woningen zou hier moeten worden losgelaten. Voor met name de eerste 2 doelgroepen is specifiek in Muiderberg de afgelopen 20-25 jaar niets bijgebouwd. "Meegroeien" met de totalen, die in andere delen van de gemeente worden gerealiseerd, is daarvoor zeker niet voldoende. Verder zou ook de mogelijkheid voor het bouwen van "tiny houses" in Muiderberg serieus moeten worden benoemd en onderzocht.

6.9 Hoe houden we veiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid in evenwicht?

Letterlijke tekst; *Daarnaast willen we een goed werkend openbaar vervoer (bus) voor de kleine(re) kernen.*

Zie commentaar bij 5.2

7.3 Woongebieden

Letterlijke tekst; *In Gooise Meren is de vraag naar woningen groot. Het gaat dan vooral om betaalbare, (klein) stedelijke woningen voor zowel jongeren als ouderen. Het gaat ook om woningen die vlakbij voorzieningen en centra liggen, zoals scholen, (buurt)winkels, sportgelegenheid en zorg. Verder is er behoefte aan 'levensloopbestendige' woningen. Een levensloopbestendige woning is geschikt om in te blijven wonen, als mensen ouder worden of zorg nodig hebben.*

Zie commentaar bij 5.6

7.5 Recreatieve gebieden

Letterlijke tekst; *We willen het Waterfront en de havens van Muiden, Muiderberg en Naarden verder ontwikkelen, bijvoorbeeld door het binnenwater en het buitenwater met elkaar te verbinden.*

Het zeer kleine haventje in Muiderberg lijkt vanwege haar diepgang niet erg geschikt om verder te ontwikkelen. Al gelegen aan het buitenwater lijkt een verdere ontwikkeling en connectie met het binnenwater dan ook niet aan de orde. Als hier in het laatste stukje tekst echter wordt bedoeld op de 2 jaar geleden 'afgeschoten' vaarverbinding van de Naardertrekvaart met het Gooimeer in het provinciale project "Naarden buiten de Vesting" dan zijn wij daarop tegen. Het is en blijft van groot belang dat de belangrijke toegangsweg tot Muiderberg via de Hakkelaarsbrug zoals nu het geval is, nagenoeg onbelemmerd kan worden gebruikt en ook geen hinder oplevert voor de aanwonenden rond de Hakkelaarsbrug.

Deel B.

8.4.2 Voetgangers en (brom)fietsers

Letterlijke tekst; Hiervoor inventariseren we fiets- en wandelroutes waar comfort en veiligheid verbeterd kunnen worden en nemen we bij herinrichtingsprojecten de ruimte voor fietsers en voetgangers als vertrekpunt.

De Naarderstraatweg aan de noordzijde van de Naardertrekvaart tussen de locatie Naarderstraatweg 2 (het witte huis) en verder lopend langs de A 6 tot aan de IJsselmeerweg is een 60 KM zone weg. Vaak wordt daar aanzienlijk harder dan toegestaan gereden en het zou dan ook voor de veiligheid van fietsers sterk te overwegen zijn een separaat fietspad aan te leggen zoals dat ook tussen Muiden en Muiderberg het geval is. Ook zou een extra wandelroute denkbaar zijn parallel langs de westelijk kant van de spoorlijn vanaf het dijklichaam bij de dobbertjeskom tot aan de IJsselmeerweg. Een mooie route langs de toekomstige natuuraanplant in het kader van het nog uit te voeren bomenplan.

8.4.3 Openbaar vervoer

Letterlijke tekst; Verder gaan we het gesprek met Rijkswaterstaat en provincie Noord-Holland aan voor het verhogen van de P&R-capaciteit bij Muiden en Muiderberg.

Muiderberg kent aan haar oostzijde al lange tijd een P&R plaats langs de A6 waarvan het gebruik zeer gering is. Uitbreiden van deze locatie lijkt dan ook niet logisch. Een uitbreiding aan de westelijke kant lijkt, vanwege de veel aanwezige, beschermde natuur, bijkans onmogelijk; er is daar geen ruimte voor en de eventuele extra verkeersbewegingen via de bebouwde kom om op de doorgaande snelwegen te komen zijn ongewenst.

8.4.4 Gemotoriseerd verkeer

Letterlijke tekst; We gaan daarnaast nader onderzoek doen naar het instellen van een lengtebeperking (en elektrisch rijden) voor vrachtauto's en het handhaven (in alle autoluwe gebieden)

Het instellen van lengtebeperking voor vrachtwagens is jaren geleden voor o.a. Muiderberg al onderzocht en van gemeentewegen toegezegd. Dit is echter nog altijd niet gerealiseerd met als gevolg dat er regelmatig veel te lange vrachtauto's vastlopen in de kern en daarbij regelmatig schade aan de openbare ruimte en voertuigen van inwoners veroorzaken.

9.4.2 Handhaving en toezicht

Letterlijke tekst; *Effectief toezicht en controle zorgen niet alleen voor terugdringing van bestaande overlast, maar ook voor een verbetering van het veiligheidsgevoel.*

Hieraan kan worden toegevoegd; een verbeterde handhaving op snelheidsovertredingen en geluidsoverlast van gemotoriseerd verkeer op locaties buiten de bebouwde kom. De IJsselmeerweg kent een maximale snelheid van 80 km/uur. De overgang naar de maximale snelheid binnen de bebouwde kom van Muiderberg naar 30 km/uur is daarmee zeer abrupt. Een verbetering zou door middel van het verplaatsen van de komgrens naar de IJsselmeerweg ter hoogte van het P&R terrein een oplossing bieden.

12.2.1 Voldoende gedifferentieerd woningaanbod

Letterlijke tekst; *De gemeente streeft ook naar een goede spreiding van de betaalbare woningvoorraad over wijken en buurten en zij wil meer regie voeren op de realisatie van betaalbare woningen. Daarom heeft zij vastgelegd dat uitgangspunt bij nieuwbouwplannen de verdeling 1/3 betaalbaar, 1/3 middelduur en 1/3 duur is. De gemeente zet zich in om voor iedere fase in de wooncarrière voor haar inwoners geschikt aanbod te hebben. De kwalitatieve opgave zal vooral liggen in het toevoegen van verhoudingsgewijs kleine, levensloopgeschikte drielokale appartementen, die zowel voor starters, uitstroom vanuit beschermd wonen, als oudere huishoudens aantrekkelijk zijn.*

Zie commentaar bij 5.6

12.3.2 Gezondheidsbescherming

Letterlijke tekst; *Richting 2030 verwachten we een toenemende mobiliteit en drukker wordende steden waardoor we meer belasting zullen ervaren van luchtverontreiniging en geluid. Ook de uitbreiding van het vliegverkeer zal zorgen voor een toename van geluidhinder. In de manier hoe we hiermee omgaan stellen we de inwoner centraal. Ons doel is de ervaren leefbaarheid van inwoners te verbeteren zodat in Gooise Meren niemand structureel overlast ervaart van verkeerlawaai en luchtverontreiniging.*

Die overlast is er structureel nu wel. Niet alleen is deze geluidsoverlast van A1/A6 maar ook op lokale wegen en het spoor enige jaren geleden in opdracht van de gemeente gemeten, maar ook is op basis van deze metingen een rapport van ingenieursbureau DGMR verschenen waarin dit nog eens duidelijk werd vastgelegd. Ook Rijkswaterstaat moest in een ZOOM meeting met gemeente en bewoners in 2020 al toegeven dat de voor 2030 voorspelde geluidslimieten nu al waren bereikt en dat er aan aanvullende maatregelen niet was te ontkomen. Hierop moet de gemeente nadrukkelijk nog verder acteren.

Deel C.

13.6 Ambities Muiderberg

Letterlijke teksten; Langs de kust loopt de natuurboulevard, een toeristische fietsroute.

En Waterfront meer voelbaar maken. Bij de Natuurboulevard binnen Muiderberg is het belangrijk om de veiligheid voor fietsers en voetgangers te verbeteren.

Dit pad, de natuurboulevard is gewoon veel te smal om ongehinderd en verkeersveilig zowel voetgangers als fietsers en/of wielrenners te bedienen. Door obstakels en bebording aan te brengen tracht de gemeente al langere tijd fietsers en/of wielrenners van dit pad te weren en alleen voetgangers en ook rollators en scootmobielen te faciliteren.

Letterlijke tekst; In Muiderberg bevindt zich de grootste Joodse begraafplaats van Nederland.

Deze uitspraak is niet juist; de grootste Joodse begraafplaats bevindt zich in Diemen. De correcte uitspraak zou moeten zijn: In Muiderberg bevindt zich de grootste in gebruik zijnde Joodse begraafplaats van Nederland.

13.6 Wonen in de luwte

Letterlijke tekst; Ontmoetings- en werkplekken worden gestimuleerd, bijvoorbeeld in vrijkomende schoollocaties of in de plint van woongebouwen.

DE ontmoetingsplek is de Rijver voor (o.a. muziekbeoefening) en binnensportverenigingen en organisaties voor sociaal welzijn. Als commerciële werkplekken worden vaak de Zeemeeuw, het Rechthuis en Kafée gebruikt: die voorzien voldoende in de behoefte. De achterblijf- en daarmee vrij te komen schoollocaties, eigendom van de gemeente, dienen volledig voor woningbouw te worden ingezet. Zie verder wat al is ingebracht bij 5.6.

Tenslotte;

Met betrekking tot milieu en de kwaliteit van onze leefomgeving waarbij geluidshinder van de A1 en A6 en vliegtuiglawaai, stankoverlast, maar ook fijnstof een rol spelen zal door andere organisaties meer specifiek worden ingegaan.

Ten aanzien van een zienswijze over (openbaar)groen, natuur etc. zullen naar verwachting andere, meer op natuur- landschapskundige en biodiversiteit gerichte organisaties via aparte zienswijzen hun mening kenbaar maken.

Muiderberg, 14 juni 2022

Zienswijze II.

ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Indiener zienswijze

30 mei 2022 / 000002

Naam	A.C.H.
Adres	
Plaats	Bussum
Naam ns	Buurtcommissie Nieuwbouw Gooise Warande

onderstaande opmerkingen betreffen Deel D:
"Uitvoeringsparagraaf" van het ontwerp Gooise Meren

Paragraaf 20

- Cirkeldiagram De samenleving initieert
De toenemende grootschaligheid van de gemeente, met de steeds groter wordende regelgeving die op de gemeente komt te berusten, staat haaks op het verantwoordelijkheid geven aan de inwoners. Deze discrepantie vereist daarom zeer goede afbakenende kaders en regels die we op diverse plekken in deel D van deze Omgevingsvisie missen.
- In het diagram mist de invulling van het groene en paarse overlappingsvelden.
Wij zouden graag zien dat hier nader op ingegaan wordt. Dit zijn de velden waar de spanningen kunnen komen tussen samenleving, bestuur en organisaties, waar de kader- en regelgeving moet plaatsvinden.

Paragraaf 20.1 Gedeelde verantwoordelijkheid

- 5de zin:, een andere verhouding tussen overheid en samenleving

Wij vragen ons af wat met deze zin bedoeld wordt, wat voor soort andere verhouding. Dit moet nader gepreciseerd worden.

- Op een na laatste zin: ..., sommige moeten nog worden meegenomen....

Dit modieuze onduidelijke woord 'meenemen' zo moeten worden gewijzigd in een woord dat duidelijkheid schept zoals het woord 'opgenomen'.

Paragraaf 20.2 Participatie

- 20.2.2 Meer afwegingsruimte: nummering klopt niet 20.2.2 zou moeten zijn 20.2.0
- Eerste zin :wil meer ruimte te...., woord 'te' kan weg.
- 20.2.0/20.2.2 In 20.2.0 wordt gesproken over een afwegingskader "de schijf van vijf" om de meerwaarde van nieuwbouw initiatieven voor Gooise Meren te beoordelen, waarin de belangen van belanghebbenden nadrukkelijk meetellen. Belanghebbenden moeten vroegtijdig worden betrokken en moeten hun stem op een goede manier kunnen laten horen. In 20.2.2 lezen we dat bij initiatieven met een grote impact op de woon- en leefomgeving de gemeente de participatie samen oppakt met de initiatiefnemer, bijvoorbeeld door het organiseren van Omgevingstafels. Dat klinkt allemaal mooi, maar toch blijkt uit het recente verleden de destijds verantwoordelijk wethouder van de gemeente er in de praktijk regelmatig een eigen agenda op na te houden en goed gemotiveerde kritiek op de plannen of

tegenvoorstellen om hieraan tegemoet te treden door belanghebbenden, opzij te schuiven zonder een goede onderbouwing daarvoor. In dergelijke gevallen komt dit bij de belanghebbenden over als schijn inspraak. Zonde van al dat werk dat er door belanghebbenden in hun vrije tijd aan besteed is. Wij vragen de gemeente om meer transparanter in beleid te zijn. En als zij meent goede redenen te hebben om de kritiek van belanghebbenden of alternatieve opties die door belanghebbende worden aangedragen naast zich neer te leggen, dit goed uit te leggen aan belanghebbenden.

Paragraaf 20.2.3 Participatieverordening en participatie handreiking

-initiatiefnemer verplichtstellen. De gemeente bepaalt daarbij de kaders en toetst of
Vindt de toetsing plaats naar de letter of naar de geest?
Gaaf het plan terug en wordt de visie aangepast?
Wat is de sanctie als de participatie niet goed verloopt

Paragraaf 21.2 Omgevingsplan

- ...ze bindt alleen het bestuursorgaan (bevoegd gezag) dat....
Wie is het bevoegd gezag?
Bij een strijdigheid tussen visie en plan, wie doet wat en hoe?
Als het initiatief terug gaat van plan naar visie, is het college aan zet. De raad geeft in dat geval het vertrouwen aan het college. Wat is dan nog de rol van de raad? Laat de raad het helemaal los?

Dat vinden wij een gevaarlijke regel. De raad moet te allen tijde het college kunnen terugroepen van haar besluiten. Dat de raad kaders aangeeft vinden wij niet voldoende.

Paragraaf 23.1

- Wij proeven uit deze paragraaf dat de gemeente de marktwerking wil loslaten op de verkoop van gronden. Dit is niet wat de gemeente beoogd met het samen doen dat in paragraaf 20, het cirkeldiagram zo jubelend naar voren wordt gebracht. Dit is de zaak overlaten aan particulier initiatief.
Wij vinden dat de gemeente te allen tijde de regie moet houden en kaders moet stellen

Zienswijze 12.

Historische Kring Stad Muiden

Burgemeester en wethouders van gemeente Gooise Meren

30 mei 2022 / 000010

Betreft Zienswijze ontwerp omgevingsvisie Gooise Meren.

Geachte Burgemeester en Wethouders van gemeente Gooise Meren.

Graag willen wij reageren op uw ontwerp-omgevingsvisie Gooise Meren Samen wonen, werken, ondernemen enz. maart 2022.

In de eerste plaats staat in deel A op blz. 8 onder 3.3.

"Het 700 jaar oude Muiden enz"

De Historische Kring Stad Muiden zou graag zien dat er komt te staan: Het 1000 jaar oude Muiden- zie de akte van Keizer Otto uit 953.

Wat opvalt is dat in de kaders ongeveer dezelfde tekst staat. Zie punt 7 blz.27 en 28.

Deel B: 10.2 de eerste zin is een beetje krom.

Deel C. blz. 11,12 en 13 zijn we het mee eens.

Verder is het leuk dat ter verfraaiing veel foto's zijn toegevoegd.

Vriendelijke groet

Secretariaat
www.hksm.nl Email: info@hksm.nl

1. 1900-1901.

Zienswijze 13.

NEDERLANDSE TUINENSTICHTING
POSTBUS 11692, 1001 GR AMSTERDAM
WWW.TUINENSTICHTING.NL

De Nederlandse Tuinenstichting (NTs) heeft ten doel de bescherming en instand houding van groen erfgoed in Nederland, alsmede de bevordering en aanleg van tuinen, parken, openbare groenvoorzieningen en landschappen.

Aan de gemeenteraad van Gooise Meren
Postbus 6000
1400 HA Bussum

Amsterdam, 30 mei 2022

Betreft: zienswijze concept Omgevingsvisie

Geachte raad van de gemeente Gooise Meren,

Naar aanleiding van een melding door de omwonenden over het beschermen van het J.J. Jurissenplantsoen wil de Nederlandse Tuinenstichting (NTs) een zienswijze indienen op uw concept Omgevingsvisie voor de gemeente Gooise Meren.

Het J.J. Jurissenplantsoen met centraal het Meertje van Vlek in het Rembrandtkwartier ligt tussen de Vesting Naarden en Bussum in. De zandwinningen, de aanwezige kwekerijen, aanleg van de spoorlijn naar Amsterdam en de stedenbouwkundige ontwikkelingen na 1926 hebben het gebied 'grondig' gewijzigd.

Het stedenbouwkundige plan van het Rembrandtkwartier is van de hand van K.P.C. de Bazel (1869-1923), de inrichting van de plantsoenen van D. Tersteeg (1876-1942). Laatst genoemde maakte ook het ontwerp en het beplantingsplan voor het J.J. Jurissenplantsoen.¹

Het Rembrandtkwartier heeft opvallende kenmerken zoals de grote hoogteverschil tussen enerzijds de huizen en wegen en anderzijds de tuinen en het groen, doordat alleen voor huizen en wegen ophoging met zand plaatsvond. De vijver is waarschijnlijk ontstaan door extra zandwinning ten behoeve van de woonwijk. Ook de geometrische opzet van de wijk verschilt geheel van die van bv Het Brediuskwartier, die ook door De Bazel ontworpen is. De gemeente Naarden nam de gehele projectontwikkeling voor haar rekening.² Van de oorspronkelijke wijkaanleg is nog veel aanwezig.

De omwonenden maken zich, onzes inziens, terecht zorgen om de bescherming van het "Meertje van Vlek", de centrale vijver van het J.J. Jurissenplantsoen, omdat het onderdeel is van het

¹ T244 gemeentearchief Gooise Meren en Huizen; T140 en T149 gemeentearchief Gooise Meren en Huizen

² <https://remcom.nl/over-remcom/geschiedenis/>

Rembrandtkwartier in Naarden. Dat is, cultuurhistorisch gezien en ook uit de literatuur herleesbaar, een gebied waar door grootschalig menselijk ingrijpen archeologische, ecologische en landschappelijke relictten zijn ontstaan. In uw omgevingsvisie en ook in de daarin opgenomen erfgoedvisie ontbreekt een actueel, gekwalificeerd Cultuurhistorisch onderzoek naar deze relictten door gecertificeerde vakspecialisten en op grond daarvan een beredeneerde omgang met dit gebied. Het groene erfgoed buiten de beschermde dorpsgezichten in uw gemeente kan niet zonder uitvoerig onderzoek gerangschikt worden onder het algemene groen.

Niet alleen het J.J. Jurissenplantsoen zou beschermd moeten worden, maar ook de omringende woonwijk als beschermd dorpsgezicht. Dan is het een schakel tussen de andere monumenten die op de naam van D. Tersteeg staan, zoals het Mouwtje, het Bilderdijkpark (onderdeel van beschermd dorpsgezicht Bredius) en de begraafplaats in Nieuw Valkeveen. Tersteeg is een invloedrijk gemeenteadviseur geweest die zijn sporen heeft nagelaten.³

Gelet op de cultuurhistorische ontwikkelingen in dit gebied is de NTs van mening dat er een uitgebreid gekwalificeerd cultuurhistorisch onderzoek moet plaatsvinden door een gecertificeerde vakdeskundige. Afhankelijk van de uitkomsten van het onderzoek en de waardestelling volgens de Richtlijnen voor Cultuurhistorisch Onderzoek is beredeneerd en gemotiveerd aan te geven of het Rembrandtkwartier al dan niet in aanmerking komt als beschermd dorpsgezicht.

De NTs verzoekt u om die reden de vaststelling van de Omgevingsvisie in deze vorm uit te stellen totdat de uitkomsten van het nader te verrichten cultuurhistorisch onderzoek verwerkt zijn, zodat met de uitwerking in de Omgevingsvisie en het daarop volgende Omgevingsplan rekening gehouden kan worden met de cultuurhistorische waarde van dit gebied.

Wij verzoeken u ons van de verdere procedure op de hoogte te houden.

Met vriendelijke groeten,

Nederlandse Tuinenstichting, Amsterdam

i.o. het bestuur van de NTs,

, groen erfgoedjurist, Commissie Groen Erfgoed NTs

kunsthistorica, Commissie Groen Erfgoed NTs

Richtlijnen tuinhistorisch onderzoek:

https://www.stichtingerm.nl/doc/Tuinhistorisch%20onderzoek%20richtlijnen_kunsthgroen.pdf

Aanbevelingen Cultuurhistorisch onderzoek:

<https://www.cultureelerfgoed.nl/publicaties/publicaties/2013/01/01/cultuurhistorisch-onderzoek-in-de-vormgeving-van-de-ruimtelijke-ordening>

³ <https://tuinenstruinen.org/2015/07/26/hollandsch-groene-meesters-tuinarchitect-dirk-f-tersteeg/>

Zienswijze 14.

Aan:

Burgemeester en wethouders van gemeente Gooise Meren

01 jun 2022 / 000017

Van:

Betreft: Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Naarden, 30 mei 2022

Geacht college,

Graag maken we gebruik van de mogelijkheid om een zienswijze in te dienen met betrekking tot de ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren.

We willen graag de volgende onderwerpen in onze zienswijze naar voren brengen:

Natuur- en erfgoedparels verder versterken

Wij steunen het geformuleerde doel in de ontwerp Omgevingsvisie dat stelt: *"Gooise Meren wil zijn groene/blauwe kwaliteiten behouden en versterken."*

Om dit doel (nog beter) te kunnen realiseren, en mogelijke onduidelijkheden in de realisatie van de Omgevingsvisie te vermijden, stellen we de onderstaande aanpassingen voor.

Met natuurgebieden bedoelen we de gebieden die in de Ontwerp Omgevingsvisie deel c op pagina 30 als natuurgebied zijn aangewezen.

1. Geen nieuwbouw in natuurgebieden
2. Geen bouw (nieuw-, ver-, of herbouw) hoger dan 15 meter boven het maaiveld in natuurgebieden
3. Geen aanleg van kelders en andere (ondergrondse) bouwwerken onder het grondwaterniveau in natuurgebieden
4. Aanleg van nieuwe wegen wordt tegengegaan en alleen toegestaan als er geen schade optreedt aan de natuurwaarden in natuurgebieden
5. Behoud en waar mogelijk uitbreiding van plekken die 's avonds en 's nachts donker zijn in natuurgebieden
6. Opnemen van een heldere definitie van natuurwaarden, waarin zowel de biotische (levende) als abiotische waarden worden meegenomen; dus inclusief alle aardkundige waarden

7. Samenwerken met provincie en andere instanties voor behoud, versterking en uitbreiding van natuurgebieden
8. Bij 7.5 en 7.7 voelen wij een sterke behoefte om concrete kaders te stellen voor de recreatieve belasting van kwetsbare natuurgebieden. Uitbreiding (Speelpark Valkeveen) en onderlinge verbinding van grotere recreatiegebieden kan leiden tot een onbeheerste en intensievere toeristische belasting dan voorzien en gewenst is, met negatieve gevolgen voor flora en fauna. Welke bezoekersaantallen kan de natuur verwerken en hoe en door wie wordt daarop gestuurd? (A, pagina 28, 29. Zie ook 10.2.7 in deel B, pagina 28).

Participatie

9. Bij participatie dient gedefinieerd te worden welke kwaliteit wordt nagestreefd en wat de (meetbare) normen daarvoor zijn. Ook dient te worden vastgesteld wat de consequenties zijn wanneer de participatie als onvoldoende wordt beoordeeld door de gemeente. (20.2.3, D pagina 6)

Relatie tussen Omgevingsplan en Omgevingsvisie

10. Omgevingsplan (21.2, D pagina 9). Bij strijdigheid van een initiatief met het omgevingsplan wordt teruggevallen op de omgevingsvisie (die alleen bindend is voor het bestuursorgaan dat de visie heeft vastgesteld). Dit dient verduidelijkt te worden: gaat dan de visie bindend worden en voor wie? De ervaringen bij de Driftweg, juist op dit onderwerp, maakt de Stichting Naarder Eng een groot voorstander van een controlerende bevoegdheid van de raad in plaats van in vertrouwen loslaten richting college.

Grondbeleid

11. Grondbeleid (23.1, D pagina 14). Woningbouw beleid waarbij gronden niet door de gemeente wordt aangekocht, maar dit wordt overgelaten aan “de markt” wekt geen vertrouwen als het gaat om regie door de gemeente over de gewenste uitbreiding en woningbouw versus (huur)prijs en behoud van natuur- en erfgoedparels. Zorgvuldige uitwerking van kaders en een controlerende- en vaststellende bevoegdheid van de raad vinden wij noodzakelijk.

Naarden, 30 mei 2022

www.vriendenvanhetgooi.nl

Aan
Burgemeester en wethouders van gemeente Gooise Meren

Datum 30 mei 2022

Betreft: Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren en concept planMER.

Geacht college,

Hierbij sturen wij, Vrienden van het Gooi, onze zienswijze op de ontwerp-Omgevingsvisie Gooise Meren en de concept planMER Omgevingsvisie Gooise Meren, zoals die van 21 april tot en met 1 juni 2022 ter inzage is gelegd.

De VVG stelt zich statutair tot doel het bijzondere eigen karakter van de natuur, de landschappelijke en stedelijke gebieden en het cultureel erfgoed in het Gooi en Omstreken zo goed mogelijk te beschermen en om duurzame ontwikkeling te bevorderen.

Algemeen

In algemene zin vinden wij de Omgevingsvisie lastig te beoordelen vanwege het hoge abstractieniveau, de onderzoeken die nog moeten plaatsvinden - zoals rond biodiversiteit en stikstofdepositie - en de aanbevelingen uit de MER die in een volgende versie van de Omgevingsvisie, in het Omgevingsplan, of in een programma zullen worden opgenomen.

Dat de gemeente Gooise Meren als groene gemeente nog groener wil worden juichen wij uiteraard toe. Dit betekent wat ons betreft dan wel dat er duidelijker beleidskeuzes in de Omgevingsvisie gemaakt worden, met name bij de ruimteclaims waarvoor geen ruimte is en bij tegengestelde belangen waarbij geen keuze is gemaakt zoals ook is geconstateerd in de planMER.

PlanMER

Opstellen milieuvriendelijk alternatief

Omdat in 2016 een fusie heeft plaatsgevonden van de gemeenten en daarbij nieuw beleid is gemaakt op veel thema's (verwoord in de Nota Koers en Keuzes) is in de planMER afgezien van het formuleren van alternatieven. Het beleid staat immers al goeddeels vast. Dit beleid wordt in de planMER als voorkeursalternatief gepresenteerd. De planMER blijft daarom beperkt tot een vergelijking van de effecten van het voorkeursalternatief en de autonome ontwikkeling. Wij constateren echter dat anderzijds de beleidskeuzes 'richtinggevende keuzes' worden genoemd, en er ruimte is voor het verzetten van de piketpaaltjes.

Daarom is er veel voor te zeggen om toch een meest milieuvriendelijk alternatief op te stellen, zoals dat voorheen verplicht gebeurde. De gemeente wil immers ook gáán voor groen. De gemeente noemt zich een parel van natuurkwaliteit, waterkwaliteit en geschiedenis en beschouwt die als een kernkwaliteit (naast de centrale ligging en de goede bereikbaarheid) die versterkt moet worden. Verder heeft de gemeente de wens om als groene gemeente nog groener te worden en onder meer de biodiversiteit en het landschap leidend te laten zijn in de plannen. Een beschrijving van een alternatief dat deze doelstellingen optimaal tot zijn recht laat komen zou er wat ons betreft moeten komen. Effecten beleid op natuurgebieden en de ondergrond

Bij het toepassen van de Passende Beoordeling geldt een stoplichtbenadering. Met mitigerende maatregelen gaan ongewenste effecten ons inziens redelijk makkelijk van oranje naar groen, zoals bij de uitbreiding van de infrastructuur. Het gevaar van wensdenken is gauw aanwezig, ook bij het overgaan tot een ADC-toets. De mitigerende maatregelen in de planMER vragen om een zorgvuldiger onderbouwing. De conclusie in de planMER dat de Omgevingsvisie uitvoerbaar is in het kader van de Wet Natuurbescherming mits aan een aantal voorwaarden is voldaan vinden we dan ook voorbarig

Wij missen in de planMER aandacht voor de beschermde natuurgebieden geen Natura2000-gebieden zijnde: de gebieden die behoren tot het Natuur Netwerk Nederland (NNN). Wel wordt gesproken van het maken van een netwerk van natuurgebieden met nieuwe verbindingen en faunapassages en worden bedreigingen van buitenaf genoemd, zoals verdroging, verzuring en vermessing. Maar wat zijn de effecten van het beleid op deze NNN-gebieden?

Gooise Meren maakt deel uit van het Geopark Heuvelrug in oprichting. De daar beschreven kwaliteiten kunnen worden meegenomen in de visie op de ondergrond.

Omgevingsvisie

Natuur

In het Rad van de Leefomgeving voor het voorgenomen beleid in de Omgevingsvisie vindt geen verbetering plaats van de biodiversiteit. Als reden wordt genoemd de ontwikkelingen die buiten het bereik van de gemeente liggen zoals verdroging en verzuring. De gemeente maakt echter deel uit van grotere samenwerkingsverbanden die daar zeker wel invloed op uitoefenen. Hier wordt in de Omgevingsvisie volledig aan voorbij gegaan.

Ook constateert de planMER dat geen 'door behoud van biodiversiteit gedreven' kaders gesteld worden aan activiteiten op gebied van bijvoorbeeld woningbouw, landbouw, recreatie, mobiliteit en bedrijvigheid. De gemeente zou zich daarom veel ambitieuzer kunnen tonen wat betreft de verbetering van de biodiversiteit (zowel kwalitatief als kwantitatief).

Recreatie

Bij de autonome ontwikkeling zal de recreatiedruk verder toenemen met negatieve effecten op de natuur. Promotie van recreatieve activiteiten ("zorgen voor meer bekendheid") zoals genoemd de ontwerp-visie moet daarom vermeden worden. Dit maakt dat het accent in het beleid komt te liggen op opvang van de autonome groei. Anderzijds lezen we dat de gemeente aangeeft het aantal bezoekers te willen beperken. We vragen de gemeente hier duidelijker stelling in te nemen, aan te geven hoe in overeenstemming daarmee de natuur beschermd gaat worden en de resultaten daarvan in een monitoringsprogramma op te nemen.

Betere bereikbaarheid van kwetsbare natuurgebieden maakt zonering in tijd en ruimte noodzakelijk. Goede voorlichting en handhaving zijn dan belangrijk.

Hoogbouw Voor de bouw van de 2.800 woningen wordt naast verdichting de mogelijkheid voor hoogbouw genoemd. De VVG is tegen hoogbouw hoger dan de boomgrens en wij streven blijvend dat vanaf de heidevelden er nauwelijks zicht is op de bebouwing. Er dient blijvend sprake te zijn van een

'illusielandschap'. Alleen de hogere elementen als de televisietoren, spoorbrug over de A1 en watertorens zijn zichtbaar boven de boomtoppen.

Windmolens

In het agrarisch buitengebied worden windmolens en zonneparken niet uitgesloten. Wat de VVG betreft worden windmolens wel uitgesloten.

Samenwerking met andere overheden

Onze verwachting was dat de Omgevingsvisie van de gemeente mede zou worden bepaald door het beleid dat zich op rijks- en provinciaal niveau ontwikkelt. Zo voert de provincie, verantwoordelijk voor de uitvoering van het natuurbeleid, de komende jaren vele projecten uit voor de versterken van het Natuur Netwerk Nederland en is er subsidies voor de bevordering van biodiversiteit. Helaas is niets hierover terug te vinden in de Omgevingsvisie.

Het landelijk stikstofprobleem wordt genoemd, maar niet het Rijk dat ook instrumenten inzet die de Goois Meren-boeren voor keuzes stellen. Ook weinig in deze Omgevingsvisie doet vermoeden dat er op dit moment grote landelijk urgenties zijn voor woningbouw- en energietransitie waarvoor vast ook door minister en provincie naar het Gooi wordt gekeken. Kortom, een bredere oriëntatie op overheidsbeleid en uitvoering ontbreekt.

Daarnaast denkt en werkt de gemeente ook zelf nog mee aan opgaven in het gebied via de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Een half miljoen extra inwoners tot 2040 vraagt om enorme aanpassingen. Dit kan alleen in regionaal verband georganiseerd, en gebeurt dan ook met onderzoeken en programma's in samenwerking met provincie en Rijk. De gemeente Gooise Meren is deelnemer in de MRA en dus hierbij betrokken. Ook hierover vinden we niets terug in de Omgevingsvisie.

Participatie VVG

De MER is de aanzet voor een monitoringsprogramma, op basis waarvan de omgevingsvisie jaarlijks herzien wordt. Ten behoeve van de participatie lezen we over een 'motiveringsplicht' van de gemeente, maar hoe de participatie (voor bijvoorbeeld de VVG) is geregeld is niet duidelijk.

Tot slot

Een sterke samenleving in buurten en wijken wordt als belangrijk aandachtspunt genoemd, waarbij de mensen worden aangemoedigd om met plannen te komen om de gemeente aantrekkelijker te maken. Ook de VVG wil op een actievere houding van haar leden inzetten. De leden laten meedenken vanuit een groter verantwoordelijkheidsgevoel voor hun groene leefomgeving, dus ook voor de natuur- en cultuurparels in Gooise Meren (het lidmaatschapsgeld, kan dan als een soort aandeel worden beschouwd, waarvoor de VVG hen in ruil verhalen en beleving teruggeeft, evenals een kanaal voor inspraak). Omdat de gemeente zijn natuur- en cultuurparels wil versterken zou de VVG een goede gesprekspartner van de gemeente kunnen en willen zijn bij het uitwerken van de jaarlijkse herziening van de Omgevingsvisie.

Met vriendelijke groet,

Zienswijze 16.

07 jun 2022 / 000023

Burgemeester en wethouders van gemeente gooise meren

Muiden, 30 Mei 2022

Betreft: Ontwerp omgevingsvisie Gooise meren deel c: 17 Agrarisch buitengebied te Noordpolderweg 11 Muiden

Beste Heer/Mevrouw,

Naar aanleiding van de omgevingsvisie willen wij u graag informeren over ons plan omtrent punt 17.2. Het betreft het gedeelte over de inzet op extensieve recreatie en daarbij willen wij het graag aanvullen met een kleinschalige kinderopvang.

Op ons perceel, gelegen achter noordpolderweg 11 te muiden, Willen wij graag 12 tiny houses plaatsen. Deze zullen dan dienen voor kinderopvang, vanwege een te kort aan kinderopvang locaties lijkt het ons goed hierop in te spelen, en recreatie woningen. Hierdoor zijn deze op meerdere vlakken inzetbaar.

Met vriendelijke groet,

Foto van de locatie van boven.

Journal of Interpersonal Violence

Zienswijze 17.

Ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Indiener zienswijze

Naam	
Adres	
Plaats	
Namens	Stichting Mooi Tuindorp Keverdijk

31 mei 2022 / 000001

Zienswijze:

Onderstaande opmerkingen betreffen

Deel D: "Uitvoeringsparagraaf" van het ontwerp Gooise Meren

Paragraaf 20

- Cirkeldiagram De samenleving initieert
De toenemende grootschaligheid van de gemeente, met de steeds groter wordende regelgeving die op de gemeente komt te berusten, staat haaks op het verantwoordelijkheid geven aan de inwoners. Deze discrepantie vereist daarom zeer goede afbakenende kaders en regels die we op diverse plekken in deel D van deze Omgevingsvisie missen.
- In het diagram mist de invulling van het groene en paarse overlappingsvelden. Wij zouden graag zien dat hier nader op wordt ingegaan. Dit zijn de velden waar de spanningen kunnen komen tussen samenleving, bestuur en organisaties, waar de kader- en regelgeving moet plaatsvinden.

Paragraaf 20.1 Gedeelde verantwoordelijkheid

- 5de zin:, een andere verhouding tussen overheid en samenleving
Wij vragen ons af wat met deze zin bedoeld wordt, wat voor soort andere verhouding. Dit moet nader gepreciseerd worden.
- Op een na laatste zin: ..., sommige moeten nog worden meegenomen....
Dit modieuze onduidelijke woord 'meenemen' zo moeten worden gewijzigd in een woord dat duidelijkheid schept zoals het woord 'opgenomen'.

Paragraaf 20.2 Participatie

- 20.2.2 Meer afwegingsruimte: nummering klopt niet 20.2.2 zou moeten zijn 20.2.0
- Eerste zin :wil meer ruimte te..., woord 'te' kan weg.

Paraaf	30-5-22
--------	---------

Paragraaf 20.2.3 Participatieverordening en participatie handreiking

-initiatiefnemer verplichtstellen. De gemeente bepaalt daarbij de kaders en toetst of
Hoe vindt de toetsing plaats. Vindt de toetsing plaats naar de letter of naar de geest?
Wordt er ook gekeken naar de kwaliteit van de participatie mogelijkheid?
Gaaf het plan terug en wordt de visie aangepast?
Wat is de sanctie als de participatie niet goed verloopt? Wat is de actie dan voor de gemeente?

Paragraaf 21.2 Omgevingsplan

...ze bindt alleen het bestuursorgaan (bevoegd gezag) dat....
Wie is het bevoegd gezag?
Wat wordt aangepast, het omgevingsplan of de omgevingsvisie.
Bij een strijdigheid tussen visie en plan, wie doet wat en hoe?
Als het initiatief terug gaat van plan naar visie, is het college aan zet. De raad geeft in dat geval het vertrouwen aan het college. Wat is dan nog de rol van de raad? Laat de raad het helemaal los?
Dat vinden wij een gevaarlijke regel. De raad moet te allen tijde het college kunnen terugroepen van haar besluiten. Dat de raad kaders aangeeft vinden wij niet voldoende.

Paragraaf 23.1 Financiële uitvoerbaarheid en kostenverhaal

- Wij proeven uit deze paragraaf dat de gemeente de marktwerking wil loslaten op de aankoop en verkoop van gronden voor uitbreiding en bebouwing.
Dit is niet wat de gemeente beoogt met het samen doen dat in paragraaf 20, het cirkeldiagram zo jubelend naar voren wordt gebracht. Dit is de Grondbeleid en bebouwingsbeleid overlaten aan particulier initiatief.
Wij vinden dat de gemeente te allen tijde de regie moet houden en kaders moet stellen.

Algemene opmerking

Wij vinden dat er een aparte paragraaf gewijd zou moeten worden aan kennisvergroting van de burgerparticipanten; de samenleving. Dit omdat er dan meer evenwicht kan ontstaan tussen gemeentebestuur, samenleving en organisaties, immers gemeentebestuur en organisaties beschikken bij voorbaat over meer informatie en kennis.

Ondertekening

30-05-2022

Zienswijze 10.

K N S F VASTGOED

02 jun 2022 / 000014

aan het college van burgemeester en wethouders
van de gemeente Gooise Meren

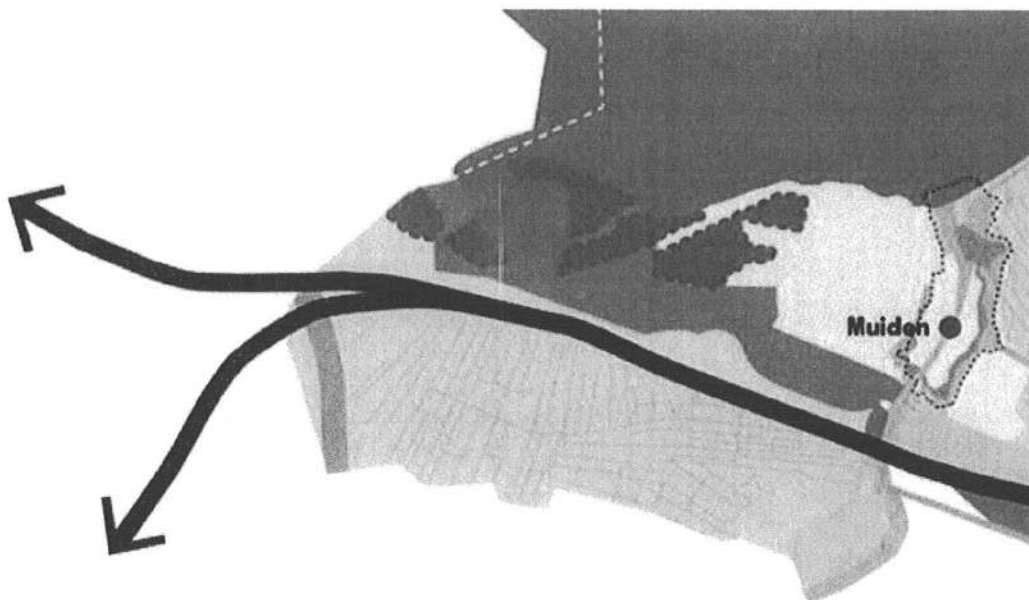
31 mei 2022

Betreft: zienswijze ontwerp Omgevingsvisie

Geacht college,

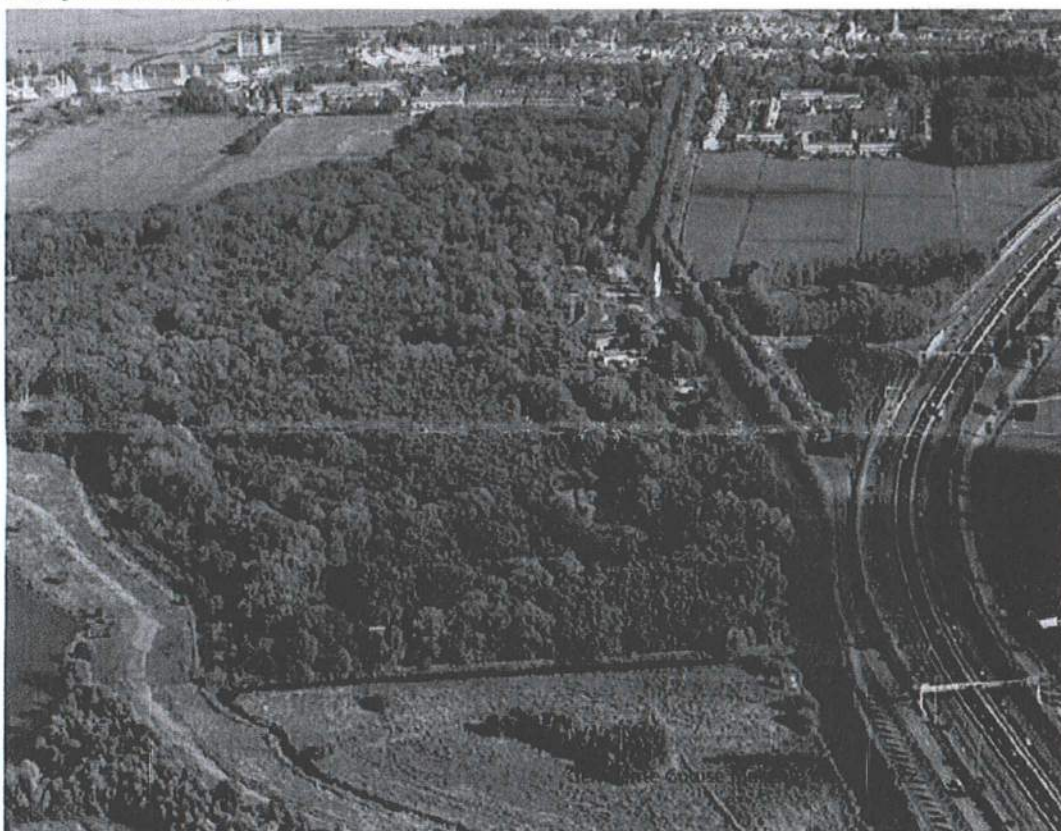
Hiermede dienen wij een zienswijze in op de ontwerp Omgevingsvisie “Samen wonen, werken, ondernemen en recreëren in een groen en historisch gebied” welke met ingang van 21 april 2022 ter inzage heeft gelegen.

Onze zienswijze ziet op het incorrect weergeven van de feitelijke situatie binnen De Krijgsman op de diverse afbeeldingen in de verschillende delen van de ontwerp Omgevingsvisie zoals op de Omgevingsvisiekaart, met name waar het de weergave van bos in het plangebied van De Krijgsman betreft. Het betreft bijvoorbeeld echter niet uitsluitend de kaart in deel A Visie op pagina 26 (zie onderstaande uitsnede) en een meer bewerkte versie daarvan op pagina 23:

Dit komt niet overeen met het vigerende bestemmingsplan en is geen realistische visie. In tegenstelling tot hetgeen in de tekst van deel A Visie paragraaf 2.2 is vermeld, concluderen wij dat er in ieder geval voor De Krijgsman onvoldoende is gekeken naar het huidige beleid en de feitelijke situatie. Dit blijkt uit een aantal kaarten en afbeeldingen waarop De Krijgsman is afgebeeld.

Voorts bevreemdt het ons dat in de ontwerp Omgevingsvisie in deel C op pagina 24 deze oude foto van het terrein van De Krijgsman is gebruikt (nota bene bij het hoofdstuk bedrijventerreinen):

Wij verzoeken u deze luchtfoto te vervangen door een actueel exemplaar dan wel geheel te verwijderen. Onderstaande recente luchtfoto's laten een andere werkelijkheid zien:

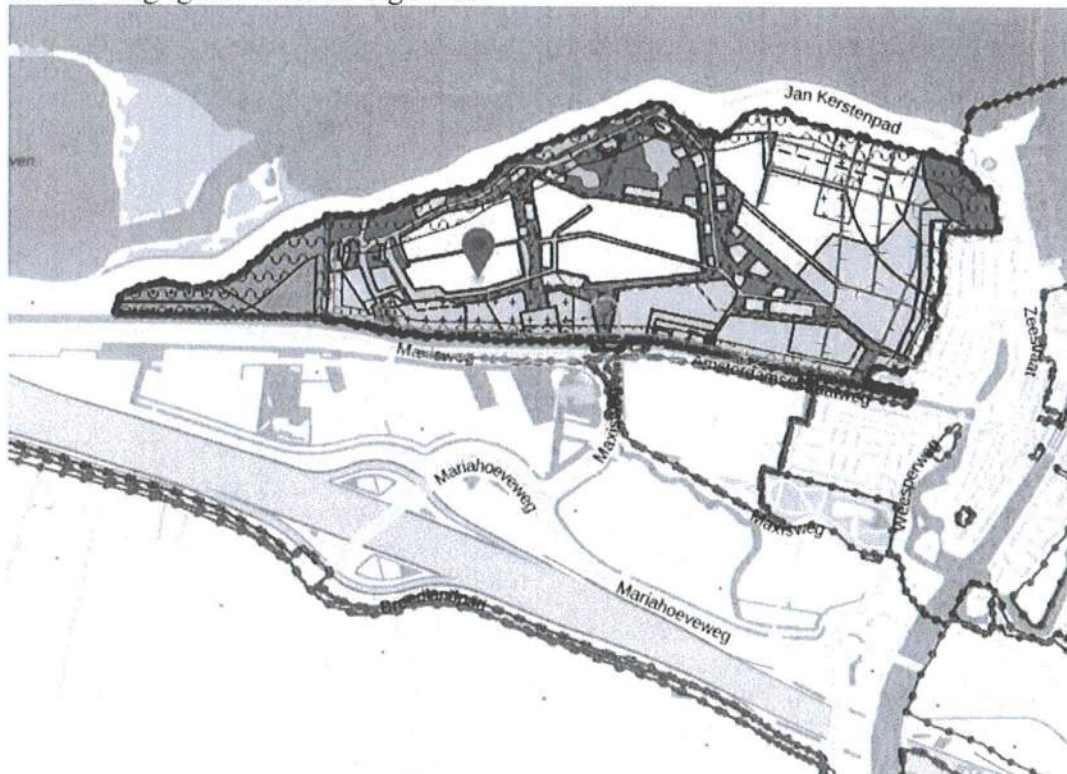

K N S F VASTGOED

Zoals ook kan worden herleid uit het bestemmingsplan worden de zandvlakken die binnen het plangebied van De Krijgsman zichtbaar zijn op voorgaande luchtfoto ingericht als woongebied en niet als bos. Ook is hierop te zien dat de inrichting van het rietland ten zuiden van De Krijgsman reeds heeft plaatsgevonden en ook al de naam Natuurgebied Waterlandtak-West heeft gekregen.

Bovendien toont de bestemmingsplankaart voor De Krijgsman de plekken welke met de bestemming 'groen' worden ingericht:

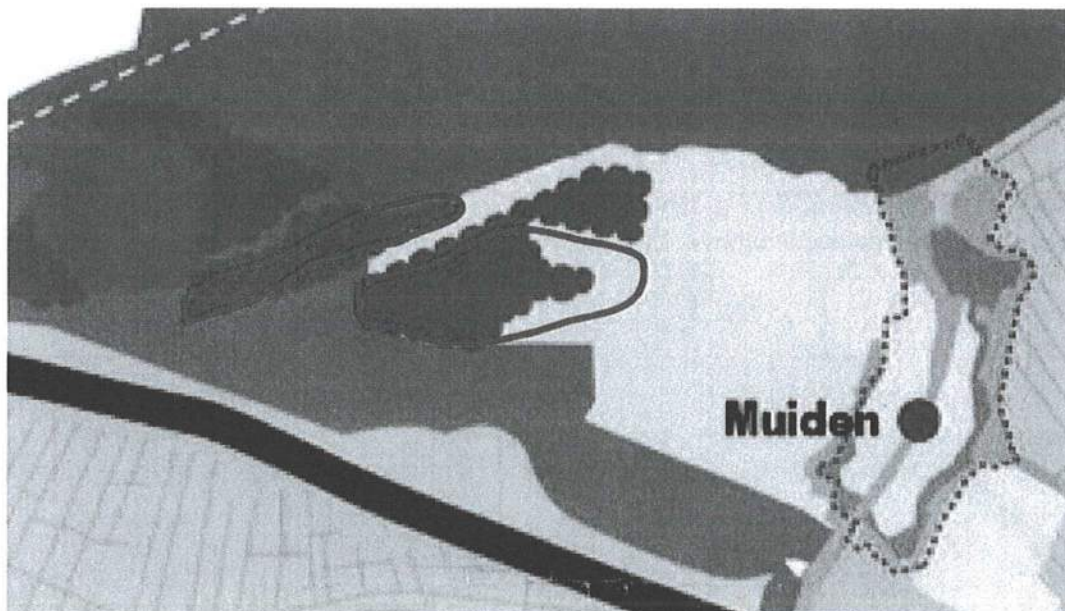

Juist omdat in de Omgevingsvisie beschreven staat wat de gemeente als gewenste ontwikkelingen voor ogen staat, is het belangrijk om de huidige situatie als uitgangspunt te nemen, in tekst en afbeeldingen.

K N S F VASTGOED

Wij verzoeken u dan ook om de Omgevingsvisiekaart te corrigeren door de hieronder aangeduide stukken bos te verwijderen van de kaart.

Op (de uitsnede van) onderstaande kaart is met deze symbolen (zoals o.a. in de legenda van deel A pagina 23 vermeld) weergegeven dat er sprake is van een 'knelpunt fauna' en een 'faunapassage' midden door De Krijgsman:

Faunapassage

Knelpunt fauna

De Omgevingsvisiekaart waarin deze symbolen zijn gebruikt, zijn zowel in deel A als in deel C van de ontwerp Omgevingsvisie te vinden; hieronder een uitsnede van die kaart:

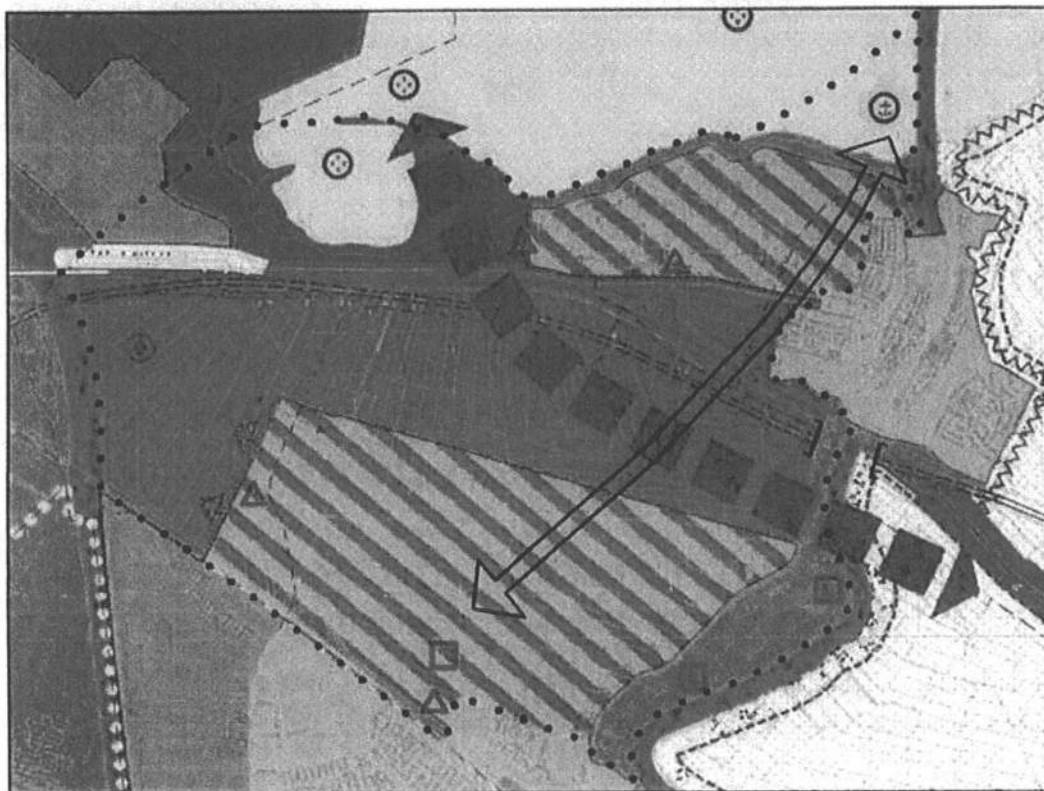
Van een 'knelpunt fauna' en een 'faunapassage' midden door De Krijgsman kan geen sprake zijn. Voor de ontwikkeling van De Krijgsman is een bestemmingsplan zonder natuurverbinding op die locatie vastgesteld en er is voor de ontwikkeling een Flora- en Faunaontheffing verleend. Faunaverbindingen zijn in divers beleid ten westen van De Krijgsman ingetekend geweest en de verbinding is inmiddels ook uitgevoerd:

K N S F VASTGOED

Streekplan Noord-Holland Zuid
Uitwerking Bloemendalerpolder / KNSF

(Ontwerp)
 N Schaal 1 : 15.000

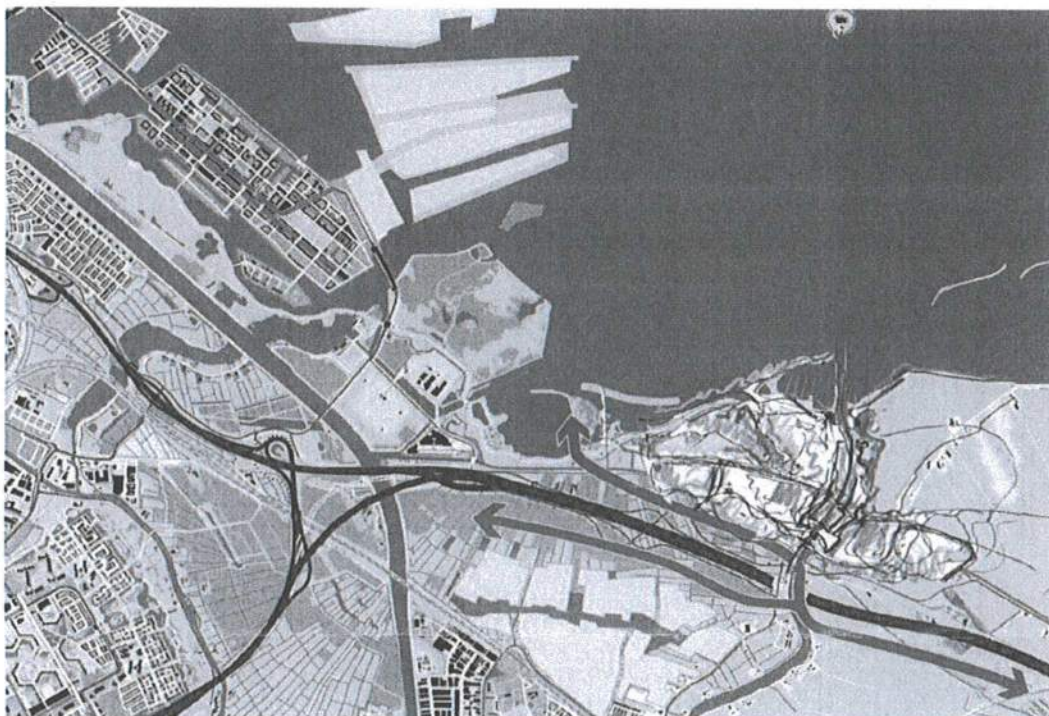

Legenda :

- Stedelijk gebied
- Stedelijk gebied met verweving groene en blauwe functies
- Natuur / recreatie, waarbinnen agrarisch gebruik mogelijk is
- Natuur
- Natuur / water
- Agrarisch met betekenis natuur
- Uitwerkingsgebied Amsterdam

- Bestaande snelweg
- Snelweg, trace nader te bepalen
Overspanningsbrug met stroomlijnplaatmetaal
 Planologische Schiphol - Amsterdam - Amersfoort
- Hoofdontsluitingsweg (indicatief)
- (Recreatieve) verbindingsweg
- Rode contour
- PEHS verbindingszone
- Robuuste Ecologische verbindingszone (zijtak Natte as)
- Cultuurhistorische zichtlijn (groen-blauwe corridor)

- Nieuwe woningbouwlocatie
- Uitbreidingsrichting
- Kantoren
- Aqua-ecoduct
- Landgoed
- Reservering jachthaven
- Baggerberging
- Natuurontwikkeling
- Grens Bloemendalerpolder

Toekomstbeeld regio volgens diverse plannen (verlegging A1, ecologische verbindingszone, Bloemendalerpolder, buitenhaven bij Muiden, IJburg. Bron: Ambitiedocument 13-12-2013)

Wij verzoeken u de symbolen te verwijderen ter plaatse van De Krijgsman.

Samengevat verzoeken wij u de Omgevingsvisie te herzien op de in deze zienswijze aangegeven wijze, te weten:

1. Het corrigeren van de diverse exemplaren van de Omgevingsvisiekaart door de aangeduide stukken bos te verwijderen van de kaart.
2. Het verwijderen van de symbolen op alle relevante kaarten inzake 'knelpunt fauna' en 'faunapassage' ter plaatse van De Krijgsman.
3. Het vervangen van de oude luchtfoto in deel C op pagina 24 door een recente luchtfoto met de actuele situatie of de luchtfoto in het geheel te laten vervallen.

K N S F VASTGOED

Volledigheidshalve geven wij te kennen er van uit te gaan dat de bestemmingsplanmogelijkheden op zowel De Krijgsman als Hoogerlust in stand blijven na inwerkingtreding van de Omgevingswet, evenals de afspraken (Vaststellingsovereenkomst) die wij daarover met u hebben gemaakt. Wij ontvangen hiervan graag binnen 14 dagen uw bevestiging hiervan. Wij doen een dringend beroep op u om daarmee conflicterende teksten in de omgevingsvisie te corrigeren.

Wij zien uit naar uw reactie.

Met vriendelijke groeten,
KNSF Vastgoed II B.V.

Burgemeester en wethouders
Gemeente Gooise Meren

KvK nr. 40516730

01 jun 2022 / 000016

Datum 31-05-2022

Behandeld door

Telefoonnummer

Ons kenmerk 05202201

Uw kenmerk Zienswijze concept planMER

Natuurgebied Gooi en Vechtstreek

Onderwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Geachte College van B&W van Gooise Meren,

Graag maken wij van de gelegenheid gebruik te reageren op de Omgevingsvisie Gooise Meren. Wij willen u bovenal complimenteren met het ontwerp dat nu ter inzage ligt. Wij zijn van mening dat gemeente Gooise Meren natuur, landschap, biodiversiteit en verduurzaming hoog op de agenda zet met deze omgevingsvisie. De gemeente lijkt zich bewust van haar unieke ligging te midden van diverse waardevolle Natura 2000 gebieden en het Natuur Netwerk Nederland. Wij vinden het positief dat de gemeente dit als onderdeel van een prettige leefomgeving omarmt. Specifiek willen wij u complimenteren met paragraaf 10, deel B. Andere gemeenten kunnen een voorbeeld nemen aan het belang dat u hecht aan het versterken van natuur- en erfgoedparels.

Uw besluit om woningen te realiseren binnen bestaande kernen, middels verdichting, om het landelijk gebied en de natuur in de gemeente niet aan te tasten, ondersteunen en waarderen wij. De herontwikkeling van 'rafelranden' (6.2 deel A), tot prettige woonlocaties is een goede manier om meer woningen te realiseren en gelijktijdig landschappelijk en sociaalmaatschappelijk kwaliteitsverbeteringen te bewerkstelligen. Herontwikkelingen aan de randen van de kernen, kunnen op verschillende wijze impact hebben op de omliggende natuurgebieden. Het is van belang dat er geen uitbreiding van het bebouwde en verharde oppervlak plaatsvindt en natuurinclusief en klimaat adaptief te werk wordt gegaan (6.4 deel A). We vragen uw bijzondere aandacht voor robuuste ecologische verbindingzones op ontwikkelingslocaties en het mitigeren van verstorende effecten van toegenomen verkeer, geluid, schaduwwerking en toename van (soms ongewenste vormen van) recreatie in de natuurgebieden.

Een ander belangrijk aspect voor de natuur in Gooise Meren is het hydrologisch systeem van ondergrondse kwelstromen. Op de zandgronden in het Gooi infiltreert regenwater, dat onder andere in het Naardermeer en de Oostelijke Vechtplassen omhoogkomt als kwel. Zowel de kwantiteit als kwaliteit van kwel is van belang voor het behalen van de Natura 2000

instandhoudingsdoelstellingen in de natuurgebieden. Bebouwing, verharding en versnelde afvoer van hemelwater verhindert infiltratie. Zorgdragen voor voldoende grondwater en kwel is mogelijk door in te zetten op vergroening binnen de bebouwde kom, piekberging van regenwater en het beperken van bemalingen en onttrekkingen voor drinkwaterwinning. Wij adviseren u dit thema op te nemen in de omgevingsvisie.

De gemeente is zich bewust van de invloed van energieopwekkingsinstallaties op biodiversiteit en landschap en zet zoveel mogelijk in op energieopwekking binnen de kernen en op al verharde locaties. We ondersteunen de gemeente in haar ambitie om natuurgebieden en omliggend landelijk gebied vrij te houden van nieuwe energiesystemen (6.6 deel A) zoals zonneparken. Graslanden en sloten in het landelijk gebied zijn foerageergebied van diverse vogels, waaronder de purperreiger, een Natura 2000 doelsoort. Bij ontwikkelingen op al verhard oppervlak hopen wij dat de gemeente oog houdt voor koppelkansen die de biodiversiteit en ecologie versterken, te denken valt aan ecologische verbindingen en groene daken.

Gemeente Gooise Meren ondersteunt het Rijk en de provincie in hun streven om bodemdaling te remmen, stoppen of herstellen (6.5 Deel A) door vernatting van veengebieden. De integrale visie van de gemeente op veenoxidatie, verdroging, waterhuishouding, biodiversiteit en klimaatverandering is te prijzen.

Wij hopen dat de gemeente Gooise Meren middels actieve participatietrajecten, met bewoners en stakeholders zoals Natuurmonumenten uitvoering gaat geven aan deze, door ons zeer positief ontvangen, omgevingsvisie.

Hoogachtend,

 Gebiedsmanager Gooi- en Vechtstreek
Natuurmonumenten

Contactpersoon:
Ninouk Vermeer
n.vermeer@natuurmonumenten.nl
06 83 50 87 95

Zienswijze 20

Aan het college van Burgemeester en Wethouders
Gemeente GooiseMeren

Betreft : zienswijze omgevingsvisie

Van : (vz) - Vereniging Buurtplatform Rembrandtpark en Componistenkwartier

Geacht college,

Dank voor gelegenheid inzage te krijgen in de 'Omgevingsvisie'. Het is een omvangrijk werkstuk dat veel onderwerpen samenbrengt.

In deze zienswijze stip ik graag enkele punten aan. Ik doe dat vanuit het belang voor onze wijk en haar bewoners. Ik schrijf dit op persoonlijke titel, maar wel vanuit mijn rol als voorzitter van de vereniging 'RemCom'.

Ik noem alleen de hoofdlijnen. Dat bespaart u veel leeswerk. Vanzelfsprekend staan we paraat om zaken toe te lichten.

De kern van deze zienswijze is **balans** tussen en **haalbaarheid** van onderwerpen ('schijf van vijf') in uw visie.

Onze wijk telt 4000 inwoners. Op korte termijn komen er ca. 500 huizen bij. Ik noem Borgronden, Naarderheem. Dat is 20% van de door genoemde ambitie van 2800 wooneenheden op basis van verdichtings beleid. Dat legt een aanzienlijk druk op bijvoorbeeld verkeer en veiligheid en maatschappelijke voorzieningen. Uw visie om samen na te denken over de inrichting is prachtig maar mist de regie (en de mogelijkheden?) van de gemeente om hier samen tot keuzes en oplossingen te komen. We hebben het initiatief genomen om rond een van de 'slagaders' in onze wijk – de Amersfoortsestraatweg – een veel langere horizon te nemen dan gangbaar bij omgevingstafels, die project gebonden zijn en niet kijken vanuit een integrale visie. Zienswijze : breng balans tussen groeivisie en noodzakelijke aanvullende maatregelen. Doe iets met de aanvullingen die vanuit vele kanten worden aangedragen. Neem regie.

De leefomgeving nog mooier maken, is een ambitie die wij onderschrijven. Maar de praktijk is weerbarstig. Binnen onze wijk schiet het onderhoud van groen en publieke ruimte tekort. Het holt achteruit. Vele malen zijn daar opmerkingen over gemaakt. Rond een 'key asset' heeft u een zienswijze ontvangen. Het onderhoud van trottoirs verrommelt en is op punten niet veilig. We hebben begrepen dat onderhoudsniveaus verlaagd zijn door budgettaire beperkingen. Zienswijze : breng visie met haalbaarheid in lijn. Ook het punt van inrichting en veiligheid vraagt om aanvullende maatregelen (suggesties zoals aangereikt in de recente verkeersschouw) en controle door handhaving. Zienswijze : neem dit mee in uw implementatie plan, schuif het niet terzijde.

Verduurzaming – van het gas af in 2050. Zoals het Arcadis rapport ook zegt : een groot deel van de huizen geeft geen basis voor een ambitieus plan. Er moet heel veel gebeuren. In 23.1 worden lijnen aangegeven rond de financiële uitvoerbaarheid. De verdeling tussen publiek en privaat is onduidelijk. Er zullen aan beide zijde enorme investeringen nodig zijn. In de 'financiering' staat het woord 'neutraal'. Zienswijze : de 2050 ambitie moet veel beter worden uitgewerkt en met name ten aanzien van de financiering in de publieke infra structuur om met onze kenmerkende huizen een oplossing te vinden, dan wel de bestaande infrastructuur te benutten (voor 'groen' gas / waterstof).

Zienswijze 21.

Burgemeesters en wethouders van de Gemeente Gooise Meren

betreft: Zienswijze Ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

01 jun 2022 / 000003

Muiderberg, 31 mei 2022

Geacht College,

Hierbij treft u aan de zienswijze van de Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug ten aanzien van de ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren die vanaf 21 april j.l. ter inzage lag.

Indien gewenst willen wij te allen tijde deze zienswijze mondeling toelichten.

Gaarne worden wij van het verdere verloop op de hoogte gehouden.

Vriendelijke groet,

Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug

Zienswijze Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug

Inleiding

De stichting heeft kennis genomen van de concept Omgevingsvisie Gooise Meren. Alvorens over te gaan op onze zienswijze volgt eerst een introductie over het buurtschap Hakkelaarsbrug en de Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug (SBH) om een indruk te geven met welke achtergrond de stichting de concept Omgevingsvisie heeft bestudeerd.

Buurtschap Hakkelaarsbrug

Het buurtschap Hakkelaarsbrug ligt grotendeels binnen de bebouwde kom van Muiderberg ongeveer 1 kilometer ten zuiden van de Dorpskern. Het buurtschap bestaat uit ongeveer 50 woningen gesitueerd rond de Hakkelaarsbrug over de Naardertrekvaart.

Het buurtschap ligt in de onmiddellijke nabijheid (± 250 meter) van de spoorbrug van de Flevolijn over de A1 en de spoorbrug over de Naardertrekvaart. Een trein produceert (veel) meer geluid op een brug dan op een aarden baan.

Het buurtschap ligt in de onmiddellijke nabijheid (± 250 meter) van Knooppunt Muiderberg (Rijkswegen A1 en A6). M.u.v. het 230 meter lange scherm ter vermindering van het spoorgeluid bevinden zich ter hoogte van het buurtschap geen geluidschermen langs A1 en A6.

Het kruispunt Hakkelaarsbrug, Zuidpolderweg, Naardervaart en De Goog bevindt zich in de belangrijkste toegangsroute naar Muiderberg en wordt, vooral na de reconstructie van de A1 en A6 van 2014-2018 waarbij twee afslagen en opritten bij Muiden verdwenen, meer dan voorheen door doorgaand verkeer naar het Gooi en Flevoland gebruikt.

Verder ligt het buurtschap, overigens net als de dorpskern van Muiderberg en Muiden, in de aanvliegroute van de Buitenveldertbaan van Schiphol. Op deze baan wordt geland bij westen- en zuidwestenwind. Dit zijn (helaas) de overheersende windrichtingen.

Tevens loopt op een afstand variërend van 0 tot 200 meter de 380 kV Hoogspanningverbinding Diemen-Lelystad langs het buurtschap. Een aantal bewoners woont binnen het gebied waar meer dan 0,4 microtesla elektro-magnetische straling heerst.

Verder ligt het buurtschap op ongeveer 800 meter afstand voor decomposteringsbedrijf Den Ouden.

Tevens ligt het buurtschap aan de Naardertrekvaart, de enige toegang per boot tot Naarden.

Verder ligt het buurtschap aan de doorgaande fietsroute naar het Gooi en Flevoland.

Met enige ironie zouden wij kunnen stellen de ons buurtschap het infrastructurele 'afvoerputje' van Gooise Meren is. Met name de ontwikkelingen van de geluidsoverlast van de luchtvaart, het verkeer op de A1 en A6, het verkeer op lokale wegen en het spoor doen zich het eerst voor bij ons buurtschap. Het buurtschap is als het ware 'de kanariepiet in de kolenmijn'.

Welke ontwikkelingen signaleren wij:

- Muiden en Muiderberg en dus ook ons buurtschap liggen in de aanvliegroute van Buitenveldertbaan van Schiphol. Deze baan is sinds 1970 in gebruik. De aanvliegroute wordt

gebruikt bij westen- en zuidwestenwind. Helaas zijn dat de meest heersende windrichtingen in Nederland. Door de enorme groei van het luchtvaartverkeer is de overlast navenant toegenomen, ook 's nachts. De vliegtuigen zaten boven Muiden en Muiderberg tot voor een paar jaar meestal ruim boven de 1000 meter. Echter door de drukte in de lucht is deze hoogte meestal beneden de 1000 meter gekomen. Regelmatig is de hoogte 500-600 meter. Geluidsterkte neemt kwadratisch toe bij het verminderen van de afstand.

- De geluidsoverlast van de A1 en A6 is in 2018-2019 door Gooise Meren gemeten en heeft geresulteerd in de conclusie dat de geluidhinder groter is dan door Rijkswaterstaat (RWS) was voorspeld. Dit komt voornamelijk door de groter dan verwachte toename van het aantal voertuigen per etmaal. RWS heeft toegezegd de verkeersaantallen te gaan monitoren.
- Geluidhinder Lokaal Verkeer: door de toename van het aantal motoren en sportwagens is de relatief kleine groep die zich niet aan geluids- en snelheidsbeperkingen houdt in absolute zin een grote groep geworden.

Vooral op mooie weekenddagen ontstaat hierdoor veel overlast in verschillende gedeelten van Gooise Meren en dus ook in ons buurtschap. Voor de 'beleving' van motorrijders en bestuurders van sportwagens krijgen bewoners vooral langs wegen in het Buitengebied deze zgn. **PretHerrie** te verduren.

Er is maar één oplossing: handhaving van bestaande regelgeving v.w.b. geluid en snelheid. Door capaciteit-prioriteiten bij de politie vindt nauwelijks handhaving plaats.

Stichting Buurtschap Hakkelaarsbrug

De stichting werd opgericht in juni 2014 en dient ter behartiging van de gelijksoortige (collectieve) belangen van de inwoners. De directe aanleiding voor de oprichting was de inhoud van het concept Tracé Besluit Schiphol- Amsterdam-Almere 2014 waarin de bouw van de huidige (hoog)spoorbrug werd beschreven zonder dat enige geluidvoorziening voor het buurtschap zou worden getroffen. Door het voeren van protestacties en het indienen van zienswijzes is het gelukt om een 230 meter lang en 11 meter hoog scherm langs de spoorbrug te krijgen. Andere zaken waar de stichting zich heeft ingezet zijn het voorkomen van een doorgaande vaarroute door de Naardertrekvaart met uitgang naar het Gooimeer en informatievoorziening over de capaciteitsvergroting van de 380 kV Hoogspanningsverbinding Diemen-Lelystad.

De stichting houdt de vinger aan de pols bij ontwikkelingen die de belangen van het buurtschap betreffen maar de stichting is niet uitgenodigd en betrokken geweest bij Fase 1 en Fase 2 van deze Omgevingsvisie.

Zienswijze

Inleiding

Onze algemene indruk is dat de ontwerp-zienswijze een te positief beeld schetst van Gooise Meren, weinig concreet benoemd wordt wat de problemen zijn en weinig oplossingen schetst.

Onze grootste zorg is geluidsoverlast en daarin staan wij niet alleen, maar ook luchtverontreiniging en fietsveiligheid baren ons zorgen.

In de volgende paragrafen zullen wij een aantal van deze zorgen, die onzes inziens niet of onvoldoende aan de orde komen, toelichten.

Deel A

Hoofdstuk 3 De kracht van Gooise Meren – Paragraaf 3.1 Inleiding

Letterlijke tekst: *1. Goed leven in Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge 'leefkwaliteit'.*

Echter in de bijbehorende PlanMER wordt op pag. 118 het volgende gesteld over de huidige geluidssituatie:

*De gemeten geluidbelasting benadert of overstijgt de maximaal toelaatbare waarden. Op basis van de analyses die met behulp van de geluidbelastingkaarten uitgevoerd zijn, kan gesteld worden dat een groot deel van de inwoners van Gooise Meren te maken heeft met een **onaanvaardbaar** hoge geluidbelasting.*

Gaarne zien wij de zorg om deze onaanvaardbaar hoge geluidbelasting terug in de Omgevingsvisie.

Ook wordt in dezelfde PlanMER op pag. 123 het volgende gesteld over de huidige luchtkwaliteit situatie:

De gemeente voldoet aan de wettelijke normen voor NO₂, PM_{2,5} en PM₁₀, maar de in september 2021 herziene WHO-adviesnormen worden overal overschreden. De GGD krijgt regelmatig klachten over overlast en gezondheidsklachten als gevolg van houtrook.

Houtrook is te ruiken, maar NO₂ en fijnstof zijn onzichtbaar.

Gaarne zien wij de zorg om deze overschrijding van de WHO-adviesnormen terug in de Omgevingsvisie.

Hoofdstuk 4 – Aandachtpunten voor de toekomst – Paragraaf 4.2 Maatschappelijke trends en ontwikkelingen

Letterlijke tekst: *Er zijn veranderingen in de luchtkwaliteit en geluidsoverlast.*

Echter in de bijbehorende PlanMER wordt op pag. 118 het volgende gesteld over de autonome ontwikkeling:

Geluidsoverlast van vlieg-, weg- en spoorverkeer zal in de toekomst een knelpunt blijven en mogelijk verergeren door de verwachte bevolkingsgroei en toename aan verkeer. Er worden binnen het grondgebied van de gemeente enkele maatregelen getroffen om geluidsoverlast te beperken, maar de situatie zal naar verwachting niet aanmerkelijk verbeteren.

Gaarne zien wij deze zorg over de verslechtering terug in de Omgevingsvisie.

Ook wordt in de PlanMER het volgende gesteld over de autonome ontwikkeling:

De landelijke luchtkwaliteit blijft de komende decennia verbeteren doordat er de laatste jaren veel meer aandacht voor is gekomen. Voor fijnstofconcentraties komen hiermee autonoom de WHO-adviesnormen in beeld.

Het is maar zeer de vraag of de luchtkwaliteit de komende decennia blijft verbeteren. Elektrische auto's zijn, vanwege het accupakket, zo'n 20 % zwaarder dan 'fossiele' auto's. Daar de bandenslijtage het meeste fijnstof produceert gaan elektrische auto's niet schoner worden.

Over de luchtvaart de volgende passage uit het zeer recentelijke kwartaaloverzicht van de Klankbordgroep Schiphol/A1(A6):

Uit documentatie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) blijkt dat de uitstoot van schadelijke stoffen door het vliegverkeer alleen op het vliegveld zelf en slechts tot 900 meter hoogte

geregistreerd wordt. Volgens deze registratie komt jaarlijks zo'n 40.000 kilogram kankerverwekkend formaldehyde en ruim 5.000 kilogram eveneens kankerverwekkend benzeen vrij. Daarnaast wordt nog eens meer dan 400.000 kilogram deels kankerverwekkende vluchtige organische stoffen uitgestoten.

Wat boven 900 meter hoogte - en dus ook boven onze regio - wordt uitgestoten, is onbekend, maar gezien het brandstofverbruik van een vliegtuig op hoge snelheid zal dat een substantieel deel van de totale uitstoot zijn. Behalve kankerverwekkende uitstoot is ook sprake van emissies van stoffen die de natuur schaden (meer dan 3,5 miljoen kilogram NOx per jaar) en 240.000 kilogram zwaveldioxide. Ultrafijnstof wordt in het geheel niet geregistreerd. Deze leemte in de registratie is een ernstige tekortkoming die van wezenlijk belang is voor de volksgezondheid.

Gaarne zien wij deze zorg terug in de Omgevingsvisie.

Hoofdstuk 5 – Visie op de toekomst – Paragraaf 5.6 De leefomgeving (nog) mooier en gezonder maken

In deze paragraaf gaat het alleen over het uitbreiden van de woningvoorraad. Als de woningvoorraad toeneemt betekent dit niet per definitie dat de leefomgeving verbetert. Juist het bestrijden van geluidshinder en het verbeteren van de luchtkwaliteit verbeteren met name de leefomgeving.

Gaarne zien wij daar wat van terug in dit hoofdstuk zoals ook beschreven in Deel B Hoofdstuk 12.

Hoofdstuk 6 – Ruimtelijke visie – Paragraaf 6.8 – Hoe zorgen we voor een gezonde woon- en leefomgeving?

Ook in deze paragraaf vinden wij niets terug over geluidshinder en luchtkwaliteit.

Gaarne zien wij daar wat van terug in dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 7 – Visie per deelgebied – Paragraaf 7.5 – Recreatieve gebieden

Letterlijke tekst: *door het binnenwater en het buitenwater met elkaar te verbinden*.

Hier wordt mogelijk bedoeld op de ruim 2 jaar geleden 'afgeschoten' verbinding van de Naardertrekvaart met het Gooimeer.

Gaarne zouden wij zien dat hieraan wordt toegevoegd: zonder dat de toegang tot Muiderberg wordt belemmerd en zonder hinder van de bewoners rond de Hakkelaarsbrug.

Deel B

Hoofdstuk 9 – Samen leven in buurt, wijk en gemeente – Paragraaf 9.4.2 Handhaving en toezicht

Gaarne zouden wij zien toegevoegd: Handhaving van snelheids- en geluidsregels.

Hoofdstuk 12 – De leefomgeving (nog) mooier en gezonder maken – Paragraaf 12.3.2 - Gezondheidsbescherming

Letterlijke tekst: *Ons doel is de ervaren leefbaarheid van inwoners te verbeteren zodat in Gooise Meren niemand meer structureel overlast ervaart van verkeerslawaaï en luchtverontreiniging.*

Met alle respect maar dit is veel te vrijblijvend. Dit zou meer geconcretiseerd moeten worden. Bijv. voor vliegverkeer-overlast de rol van de gemeente in het BRS (Bewoners Raad Schiphol) serieus op te pakken. Voor overlast van A1 en A6 Rijkswaterstaat 'achter de velden te zitten' over de

verkeersaantallen. Voor lokale verkeersoverlast zorgen voor handhaving op snelheid en geluid al dan niet met digitale middelen (bijv. trajectcontrole).

Letterlijke tekst: *Binnen onze rol om de gezondheid te beschermen hebben we aandacht voor geluidsoverlast door vliegtuigen, treinen en gemotoriseerd verkeer op de snelwegen, industrie, luchtvervuiling, hittestress, verkeersveiligheid, bodemvervuiling, ongedierte en blootstelling aan allergenen (zoals de processierups) en insecten (zoals de teek).*

Gaarne zouden wij achter snelwegen zien toegevoegd: en lokale wegen.

In dit deze paragraaf wordt ook aandacht besteed aan de vermeende risico's van mobiele netwerken (5G). Deze alinea graag uitbreiden met de gezondheidsrisico's van 380 kV Hoogspanningsverbindingen. Om een idee te geven: bewoners van het buurtschap Hakkelaarsbrug worden al meer dan 50 jaar blootgesteld aan de elektro-magnetische straling van de 380 kV verbinding tussen Diemen en Lelystad.

Hoofdstuk 12 – De leefomgeving (nog) mooier en gezonder maken – Paragraaf 12.4.5 – Wegen en straatmeubilair

Letterlijke tekst: *Bij inrichting en beheer krijgen kwetsbare groepen - fietsers, voetgangers, mensen met een beperking - de hoogste prioriteit.*

Wij zouden graag drie punten hieraan willen toevoegen:

1. Aanbrengen van (slimme (dmv sensoren)) verlichting op donkere (fiets)wegen. Om een voorbeeld te geven: het fietspad langs de Naardervaart is na de SAA A1-reconstructie met vele brede kunstwerken geen verlichting geplaatst onder deze kunstwerken.
2. Aanbrengen van fietspaden langs 60 km-zone wegen. Bijv. Naarderstraatweg/IJsselmeerweg.
3. Snelheidsbeperkingen voor gemotoriseerd verkeer op smalle wegen met zwaar verkeer. Bijv. op De Goog waar de bus van de verbinding Amsterdam-Almere, die verderop over een vrije busbaan rijdt, zich met grote snelheid langs fietsers 'wurmt'.

Zienswijze 22.

Stichting Limiten en Valkeveen

01 jun 2022 / 000004

Burgemeester en wethouders van gemeente Gooise Meren

Naarden, 31 Mei 2022

Geachte College,

Bij deze de zienswijze van Stichting De Limiten en Valkeveen (stichting LeV) met betrekking tot het ontwerpdocument omgevingsvisie Gooise Meren van Maart 2022 'Samen wonen, werken, recreëren en ondernemen in een groen, historisch gebied'.

Ontwikkeling van het waterfront

In de visie wordt een ambitie omschreven gericht op de ontwikkeling van het recreatie potentieel van het waterfront. De insteek hierbij is het streven naar een waterfront als **"recreatieve continue lijn met balans tussen bruisende plekken en rust- en stiltegebieden."** Dit streven naar een aaneengesloten lijn van water- en oeverrecreatie wordt verbeeld op de kaart in deelplan A, pagina 26. De roze lijn volgt de gehele kuststrook vanaf Muiden via de Naardermeent en Valkeveen tot aan de grens met Huizen.

Vanaf de wijk het Naarderbos tot aan Huizen maken de oevers en ondiepe wateren onderdeel uit van het Natura2000 gebied Eemmeer & Gooimeer Zuidoever. Dit betreft een belangrijk natuurgebied voor verschillende watervogels. Zij vinden hier broed- en rustplekken en voedsel. Voldoende rust is van cruciaal belang om het gebied aantrekkelijk te houden voor de aanwezige vogelsoorten. Deze rust moet dus bewaakt worden. Het belang hiervan wordt ook onderschreven in het beheerplan van de Provincie Noord Holland mbt dit specifieke Natura2000 gebied. Zij geven aan dat het gebrek aan rust nog geen knelpunt vormt maar door klimaatverandering kan het recreatiesizoen langer worden waarbij de rust voor de vogels in het geding zou kunnen komen. Er wordt dus duidelijk aangestuurd op een pas op de plaats met betrekking tot verruiming van water- en oeverrecreatie in dit gebied. Naast de vogels maken nog veel andere diersoorten gebruik van het waterfront met omringend natuur- en bosgebied en agrarische graslanden zoals reeën, vossen, vleermuizen, dassen en marters.

Met het gegeven van een uiterst waardevol Natura2000 waterfront gebied en een beschermd natuurgebied is een visie gericht op verdere exploitatie van het recreatie potentieel langs het waterfront vanaf de woonwijk het Naarderbos tot aan de gemeente Huizen zeer onwenselijk. Met het formuleren van deze groei ambitie, weliswaar met een balans afweging tussen natuur- en recreatie, creëert u een leidraad die daarbij ook nog op voorhand in tegenspraak is met de beschermingsregimes van Natura2000 gebieden en

Natuur Netwerk Nederland. De visie voor dit waterfront en oeverstrook zou juist gericht moeten zijn op behoud en versterking van de bijzondere natuurwaarden die hier aanwezig zijn. Daar zien wij helaas maar weinig van terug.

Concluderend kan gesteld worden dat stichting LeV de voorgestelde lijn voor ontwikkeling van waterrecreatie langs de oevers van de Naardermeent en Valkeveen graag verwijderd ziet als groeiambitie om zodoende te waarborgen dat de rust voor de vogels en diersoorten in dit deel van het plangebied veilig wordt gesteld.

Recreatieve gebieden

In plan A wordt een opsomming gegeven van de recreatieve gebieden waar in de toekomst meer bezoekers en dagjesmensen naar zouden kunnen komen. Naast de jachthavens, het golfterrein Naarderbos, Forteiland Pampus, de strandjes en de oevers van de Vecht wordt ook hier expliciet het Speelpark Oud Valkeveen genoemd. Het kan zeker niet ontkend worden dat hier sprake is van een recreatief gebied. Opvallend is echter dat de overige genoemde recreatiegebieden een ontwikkel- en toekomstpotentieel hebben. Hier dient zich de noodzaak aan voor het formuleren van een toekomstvisie. Voor wat betreft het Speelpark Oud Valkeveen is dit niet aan de orde. Het speelpark zit aan de grenzen van haar capaciteit en verdere groei is onwenselijk. Verder speelt het speelpark geen rol met betrekking tot het beter onderling verbinden van de verschillende recreatiegebieden om zo de aantrekkingskracht op toeristen te vergroten. Er zijn goede fiets - en wandelverbindingen naar het speelpark en daarbij zal de doelgroep van het speelpark een grote voorkeur voor de auto blijven houden. Het is immers niet aannemelijk dat gezinnen met kleine kinderen te voet, met de fiets of met openbaar vervoer gaan komen.

Verder valt op dat het Speelpark Oud Valkeveen expliciet in de opsomming van recreatiegebieden is opgenomen maar dat op de kaart met deelgebieden (Deelplan A, pag 26) het speelpark niet als zodanig is gearceerd. Terwijl dit voor de overige genoemde recreatiegebieden wel het geval is. De vermelding van het speelpark als recreatiegebied is ook niet consistent. Op pagina 25 van plan A wordt expliciet Speelpark Oud-Valkeveen genoemd terwijl in plan C bij de opsomming van recreatiegebieden alleen de vermelding Oud- Valkeveen staat. Waarschijnlijk heeft u hier onbedoeld het woordje Speelpark laten wegvallen.

Stichting LeV pleit er sterk voor om de vermelding van het Speelpark Oud Valkeveen niet op te nemen als een apart te duiden recreatiegebied.

Met betrekking tot de recreatiegebieden wordt er gekozen voor 'hoogwaardige' recreatie waarbij massatoerisme zoveel mogelijk wordt vermeden. Een dergelijke visie toont geen duidelijke keuzes. Zeker met de aanvulling van de volgende uitgangspunten waarbij gesteld wordt dat "de recreant is te gast in onze natuur" en "er is voldoende parkeergelegenheid, waarbij voor topdagen mogelijk gekozen wordt voor tijdelijke (uitloop) parkeerterreinen" wordt het toekomstbeeld warrig en onduidelijk.

De visie krijgt hiermee een heel duaal en tegenstrijdig karakter. Enerzijds wekt het de indruk van een visie gericht op kwaliteit en hoogwaardige recreatie waarbij impliciet een kleinschalig karakter wordt nagestreefd. Anderzijds wordt er beoogd om op topdagen grote aantallen recreanten te ontvangen en daarvoor speciale parkeerterreinen aan te leggen.

Grond is een schaars goed in deze regio en daar waar nog grond beschikbaar is, heeft dit vaak gelukkig nog een natuurfunctie. Laten we dit zo houden en geen kostbare natuur inruilen voor parkeervlakken die slechts een aantal dagen in het jaar gebruikt gaan worden. Stichting LeV kan de visie die het college hanteert ten aanzien van toekomstige, tijdelijke parkeerterreinen bij recreatiegebieden niet ondersteunen en vraagt uitdrukkelijk om een aanpassing hiervan. Ter aanvulling nog de opmerking dat het noemen van overloopparkerterreinen buiten het bestek van een omgevingsvisie lijkt te vallen. Het betreft hier al een uitwerking van een doel en behoort daarmee tot het beleidsinstrument Programma's.

Mocht u naar aanleiding van bovenstaande zienswijze aanvullende vragen hebben, dan staan wij open voor verdere toelichting.

Met vriendelijke groeten

College van B&W van Gooise Meren

Datum : 31 mei 2022
Ons kenmerk : 22-11552-6.03.52
Uw kenmerk :
Bijlagen :
Betreft : zienswijze op de Ontwerp-
Omgevingsvisie Gooise Meren

Geacht college,

Graag reageer ik op de ontwerp-Omgevingsvisie Gooise Meren die ter inzage ligt.

Allereerst wil ik mijn waardering uitspreken voor de ontwerp-Omgevingsvisie zoals die nu voor ligt. Er is sprake van een heldere opbouw van de visie en ik stel vast dat goed onderkend wordt dat naast wonen, werken, mobiliteit ook de natuur, het landschap, de recreatie en het cultuurhistorische waarden in Gooise Meren van grote betekenis zijn en dus een stevige plek hebben gekregen in de visie. Dat geldt overigens ook voor de opgaven op het vlak van biodiversiteit, klimaat en verduurzaming. Hieronder treft u een aantal opmerkingen en suggesties aan.

Graag ondersteunen wij van harte de voorgestelde keuze inzake woningbouw om te kiezen voor verdichting binnen stedelijk gebied, vanwege de landschappelijke en cultuurhistorische waarde van het landelijk gebied. Dat wil zeggen bouwen in bestaande kernen. Overigens staat in het rode kader in H 6.2 in dit verband nog het woord 'vooral'. Wij geven u in overweging dit woord weg te halen en dus ook echt te kiezen voor verdichting in het stedelijk gebied en niet - als het ware - de deur open te houden voor bouwen in het landelijk gebied en of in natuurgebied.

Daarnaast geeft de visie aan dat in het geval van inrichten en bouwen, passende maatregelen worden genomen die bijdragen aan de onderwerpen klimaatadaptatie, hittestress, natuurinclusief bouwen, diversiteit, duurzame energie en circulariteit. Dat vinden wij een heel goede en vooruitstrevende doelstelling en wij zijn benieuwd hoe daar in het omgevingsplan (voor wat betreft normstelling) concreet vorm aan zal worden gegeven.

In de ruimtelijke ordening worden water en bodem steeds meer als sturend en als ordenend principe beschouwd. In dit verband willen wij u er op attenderen dat de ontwerp-omgevingsvisie weinig zegt over het watersysteem. Er is echter een belangrijke hydrologische relatie tussen het Gooi en de Vechtstreek die het sterkst tot uiting komt in de kwel, dat wil zeggen de ondergrondse toestroom van gebiedseigen water. Regenwater infiltreert in het Gooi en komt op sommige plaatsen (aan de randen van het Gooi en in de kern van de Vechtstreek o.a. in het Naardermeer) aan de oppervlakte of in de wortelzone van de bodem. Er is zowel sprake van de diepe als van lokale kwel. Deze kwel kenmerkt zich door een eigen waterkwaliteit als gevolg van het opnemen van mineralen uit de bodem. De natuurkwaliteit en de biodiversiteit van verschillende natuurgebieden zijn sterk gerelateerd aan (grond)water en de toestroom ervan. Dit essentiële verschijnsel speelt binnen Gooise Meren in het Naardermeer, in de Zanderij Cruysbergen en in het Gijzenveen (Hilversum).

.../2

Koester ons groene thuis

Goois Natuurreservaat

gooisnatuurreservaat@gnr.nl
facturen@gnr.nl
www.gnr.nl

KvK 41223080

Volg ons

 @ggoisnatuurreservaat
 @moogooi

2/..

Vanuit dit inzicht in het watersysteem is het belangrijk dat het op de hogere zandgronden van het Gooi -ook in Gooise Meren – gewenst is dat regenwater zoveel mogelijk wordt geborgen in de ondergrond en toegevoegd wordt aan de grondwatervoorraad en dat (lokale) grondwaterwinning en -bemalingen zo beperkt mogelijk blijven. Vertrekpunten hiervoor kunnen worden opgenomen in het Omgevingsplan. Concrete actiepunten kunnen zijn vergroening van tuinen (bijvoorbeeld actie steenbreek), afkoppelen van het hemelwater(systeem) en specifieke opvang van piekbuien. In deel B is hieraan ook aandacht gegeven. Wij geven u in overwegingen dit onderwerp ook te benoemen in de omgevingsvisie, deel A.

De Omgevingsvisiekaart is voorzien van kleurvlakken, lijnen en symbolen. Alhoewel de onderbouwing te vinden is in document deel C, moeten wij signaleren dat de kaart moeilijk zelfstandig leesbaar is. Wij hebben wel de indruk dat de kaart over het algemeen recht doet aan de genoemde waarden en keuzes die in de visie zijn gemaakt. Op één punt echter, zien wij toch wel een knelpunt en dat is de recreatieve continue lijn langs de IJmeer/Markermeer-kust die zich voorziet langs de Gooimeer-kust. Deze lijn suggereert dat ook in de op dit moment rustige zone tussen rijksweg A1 en speelpark Oud-Valkeveen in de toekomst wandelen en of fietsen mogelijk zou moeten zijn. Vanuit een oogpunt van natuur is dat zeker niet aan te raden. Dat zal leiden tot natuurverstoring van Natura2000 en NNN-gebieden van de Gooimeer-kust en de Zanddijk. Het is overigens ook niet nodig want er is een goede recreatieve ontsluiting om de oostelijk gelegen natuurgebieden van Valkeveen, Oud-Naarden en de Naardereng vanuit de vesting te bereiken, namelijk via de Oostdijk. Wij verzoeken u de recreatieve lijn hierop aan te passen.

In de visie zijn deelgebieden (H7) onderscheiden die in deel C zijn uitgewerkt. Bij het deelgebied Natuurgebieden zou u nog kunnen aangeven dat u bijdraagt aan zorgvuldig en duurzaam beheer van het Goois Natuurreservaat door actieve participatie in de Stichting Goois Natuurreservaat (verbonden partij).

De vesting Naarden en de Schootsvelden zijn opgenomen onder deelgebied Recreatiegebied. Dat dekt naar ons idee onvoldoende de lading. Deze gebieden zijn onderdeel van het landelijk gebied en hebben meerdere functies/waarden zoals extensieve landbouw, cultuurhistorisch landschap, natuurwaarden en recreatief medegebruik. Wij geven u graag in overweging hiervoor naar een meer passende aanduiding te zoeken.

In het geval u nog vragen hebt of een nadere toelichting wilt, kunt u gerust contact op nemen met onze senior beleidsadviseur, de heer

Graag wens ik u succes met de vaststelling van de Omgevingsvisie.

Met vriendelijke groet,

directeur-rentmeester

Koester ons groene thuis

Zienswijze 24.

Aan:
Burgemeester en Wethouders
Gemeente Gooise Meren

01 jun 2022 / 000002

Datum: 1 juni 2022

Betreft: **zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gemeente Gooise Meren**

Van: Klankbordgroep Schiphol/A1 Gooise Meren
info@minderhindergooisemeren.nl

Geachte leden van het college van Burgemeester en Wethouders,

Graag maken we van de mogelijkheid gebruik om een zienswijze in te dienen betreffende de ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren die op 21 april 2022 ter inzage is gelegd.

In de ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren is vastgelegd wat de kernkwaliteiten van Gooise Meren zijn. Zo gaat hoofdstuk 3 (Deel A) over 'De kracht van Gooise Meren'. Wat echter ontbreekt is de vervelende vraag: wat zijn 'De zwaktes van Gooise Meren'. Juist door het erkennen en daarna oplossen van deze zwaktes zal de kracht van Gooise Meren toenemen.

In het PlanMER en het Logboek van de Omgevingsvisie Gooise Meren worden een aantal van deze zwaktes wel benoemd. Het gaat ons in het bijzonder om de volgende punten:

- De toenemende geluidsoverlast van vliegverkeer naar en van Schiphol. Met name Muiden en Muiderberg worden hierdoor getroffen maar ook in andere woonkernen neemt de overlast toe.
- De toenemende geluidsoverlast van de snelwegen A1 en A6 die vooral Muiderberg, Muiden en Naarden treft, maar ook Bussum.
- De toenemende geluidsoverlast van motoren en sportwagens op lokale wegen in de gehele gemeente.

Het zou goed zijn om in hoofdstuk 3 deze zwaktes te vermelden. Bijv. bij Muiderberg toevoegen: "Gelegen in de oksel van Knooppunt Muiderberg en daarmee geluidshinder van de A1 en A6 ondervindend, gelegen onder de aanvliegroute van de veelgebruikte Buitenveldertbaan van Schiphol en geuroverlast ondervindend van een composteeringsbedrijf."

In hoofdstuk 4 paragraaf 4.2 (deel A) wordt gesproken over "veranderingen in de luchtkwaliteit en geluidsoverlast". In het PlanMER worden in *hoofdstuk 4.5.4 Milieugebruiksruimte* in de *paragrafen 4.5.4.1 Geluidsoverlast* en *4.5.4.2 Luchtkwaliteit* genoeg punten aangedragen om hier concreter op in te gaan in de Omgevingsvisie. Dit zou kunnen worden opgenomen in Hoofdstuk 12 (deel B) paragraaf 12.3.2 Gezondheidsbescherming.

Hoofdstuk 5 paragraaf 5.6 (deel A) heeft een rechtstreekse relatie met Hoofdstuk 12 (deel B). Echter in paragraaf 5.6 gaat het alleen over paragraaf 12.2.1. De rest van dit zeer belangrijke hoofdstuk 12 wordt niet genoemd. Terwijl verschillende passages uit de PlanMER daar alle aanleiding toe geven, in het bijzonder:

Op pag. 118 wordt het volgende gesteld over de huidige geluidssituatie:

*De gemeten geluidbelasting benadert of overstijgt de maximaal toelaatbare waarden. Op basis van de analyses die met behulp van de geluidbelastingkaarten uitgevoerd zijn, kan gesteld worden dat een groot deel van de inwoners van Gooise Meren te maken heeft met een **onaanvaardbaar** hoge geluidbelasting.*

Gaarne zien wij de zorg over deze onaanvaardbaar hoge geluidbelasting terug in de Omgevingsvisie.

Verder wordt op pag. 118 het volgende gesteld over de autonome ontwikkeling:

Geluidsoverlast van vlieg-, weg- en spoorverkeer zal in de toekomst een knelpunt blijven en mogelijk verergeren door de verwachte bevolkingsgroei en toename aan verkeer. Er worden binnen het grondgebied van de gemeente enkele maatregelen getroffen om geluidsoverlast te beperken, maar de situatie zal naar verwachting niet aanmerkelijk verbeteren.

Gaarne zien wij deze zorg over de verslechtering terug in de Omgevingsvisie.

Op pag. 123 het volgende gesteld over de huidige luchtkwaliteit situatie:

De gemeente voldoet aan de wettelijke normen voor NO₂, PM_{2,5} en PM₁₀, maar de in september 2021 herziene WHO-adviesnormen worden overal overschreden. De GGD krijgt regelmatig klachten over overlast en gezondheidsklachten als gevolg van houtrook.

Houtrook is te ruiken, maar NO₂ en fijnstof zijn onzichtbaar. Gaarne zien wij de zorg om deze overschrijding van de WHO-adviesnormen terug in de Omgevingsvisie.

Ook op pag. 123 wordt het volgende gesteld over de autonome ontwikkeling:

De landelijke luchtkwaliteit blijft de komende decennia verbeteren doordat er de laatste jaren veel meer aandacht voor is gekomen. Voor fijnstofconcentraties komen hiermee autonoom de WHO-adviesnormen in beeld.

Het is maar zeer de vraag of de luchtkwaliteit de komende decennia blijft verbeteren. Elektrische auto's zijn, vanwege het accupakket, zo'n 20 % zwaarder dan 'fossiele' auto's. Daar de bandenslijtage het meeste fijnstof produceert gaan elektrische auto's niet schoner worden. Voor wat betreft de verslechtering van de luchtkwaliteit als gevolg van het (Schiphol) vliegverkeer, hierbij een citaat uit het meest recente kwartaalverslag van onze Klankbordgroep Schiphol/A1(A6):

Uit recente documentatie van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) blijkt dat de uitstoot van schadelijke stoffen door het vliegverkeer alleen op het vliegveld zelf en slechts tot 900 meter hoogte geregistreerd wordt. Volgens deze registratie komt jaarlijks zo'n 40.000 kilogram kankerverwekkend formaldehyde en ruim 5.000 kilogram eveneens kankerverwekkend benzeen vrij. Daarnaast wordt nog eens meer dan 400.000 kilogram deels kankerverwekkende vluchtige organische stoffen uitgestoten. Wat boven 900 meter hoogte - en dus ook boven onze regio - wordt uitgestoten, is onbekend, maar gezien het brandstofverbruik van een vliegtuig op hoge snelheid zal dat een substantieel deel van de totale uitstoot zijn. Behalve kankerverwekkende uitstoot is ook sprake van emissies van stoffen die de natuur schaden (meer dan 3,5 miljoen kilogram NO_x per jaar) en 240.000 kilogram zwaveldioxide. Ultrafijnstof wordt in het geheel niet geregistreerd. Deze leemte in de registratie is een ernstige tekortkoming die van wezenlijk belang is voor de volksgezondheid.

Gaarne zien wij deze zorg terug in de Omgevingsvisie.

Uiteraard zijn wij bereid om deze zienswijze mondeling toe te lichten. Wij verzoeken u om ons van de verdere procedure op de hoogte te houden.

Met vriendelijke groet,

Contactpersoon Klankbordgroep Schiphol/A1 Gooise Meren

Graag wil ik met deze zienswijze vooral aandacht gericht krijgen op Buurtschap Hakkelaarsbrug dat in de laatste jaren aanzienlijk aan kwaliteit van leefgenot en welzijn heeft moeten inleveren.

Hoofdstuk 3.1: Goed leven in Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge 'leefkwaliteit'

Dit geldt helaas niet helemaal op voor Buurtschap Hakkelaarsbrug. Gezien de ligging van de ongeveer 50 woningen wordt het buurtschap onvoldoende als eenheid beschouwd. Dit buurtschap heeft te kampen met geluidsoverlast.

Graag zie ik herziening van de maximumsnelheden en vooral handhaving daarvan:

- Op De Googweg mag men 50 km rijden terwijl er vele erftoegangen aanwezig zijn en de op- en afrit van de druk bezochte manege. Verkeersdrempels zijn op deze toegangsweg naar het dorp de juiste oplossing. De snelheid verlagen naar 30 km.
Het kruispunt verdient aandacht. Men nadert het kruispunt te snel en er wordt te hard opgetrokken. Een plateau aanbrengen of toepassing van ribbels zijn een oplossing.
De gemeente heeft niet voldoende geanticipeerd op de toename van het aantal motorrijders. Op mooie dagen in het weekend veroorzaken zij voor direct aanwonenden van het kruispunt veel geluidshinder. Lichte drempels ri. Zuidpolderweg, Naardervaart, De Googweg, De Goog zijn de oplossing.
Het onderhoud van De Hakkelaarsbrug vraagt meer aandacht vanwege het gebonk dat ontstaat als voertuigen passeren. De rubbers die ervoor moeten dienen dit geluid tegen te gaan werken na korte tijd niet meer optimaal. De gemeente zal er op toe moeten zien dat fa. Griekspoor die het onderhoud van deze brug doet, het probleem van het 'bonken' verhelpt.
Na realisering Tracébesluit Schiphol-Amsterdam-Almere 2014 is gebleken dat Rijkswaterstaat niet in staat is geweest het aantal gewenste berekende aantal dB's van zowel de A1 als A6 onder de beloofde 55 dB te houden ondanks het ZOAB-asfalt. De gigantische grote asfaltoppervlakten zonder enige onderbreking veroorzaakt extra geluidsoverlast, ook al is er weinig verkeer. Door de toename van het wegverkeer waaronder meer zwaar vrachtverkeer blijft het te veel aan weggeluid aanwezig. De gemeente zal Rijkswaterstaat hiervoor moeten benaderen. Bijvoorbeeld het realiseren van taluds met beplanting langs de A1 en A6 zou een oplossing kunnen zijn. Door de beplanting wordt bovendien ook nog fijnstof opgevangen.

01 jun 2022 / 000006

Hoofdstuk 8.4.4 Gemotoriseerd verkeer: het verbeteren doorstroming op de toegangswegen waar nodig, met regiogemeenten stellen we een regionaal plan op om verkeer via de juiste wegen te leiden naar snelwegen. De vormgeving van gebiedsontsluitingswegen optimaliseren we en we onderzoeken diverse kruispunten op doorstroming en veiligheid. Verder meten we structureel zaken als intensiteiten, snelheden en rijtijden en nemen we knelpunten weg.

- Na realisering van het Tracébesluit zijn er twee afslagen en opritten in Muiden verdwenen. Er is duidelijk sprake van toename van het verkeer op de Mariahoeveweg, Zuidpolderweg, Naardervaart, De Googweg en Amsterdamse Straatweg en wordt de maximumsnelheid regelmatig overschreden. Daarom is het van belang dat de gemeente meer toezicht houdt op overtreding maximumsnelheid.

Aandachtspunten voor de veiligheid:

Meer veiligheid voor wandelaars en fietsers. De verlichting op De Goog is er slechts voor de busbaan. In het donker lopen op De Goog blijkt in de praktijk gevaarlijk. Extra verlichting is gewenst.

De Naardervaart heeft een lang spoorwegviaduct waar verlichting ontbreekt, het voelt verre van prettig als je daar in het pikkedonker op de fiets rijdt.

Zienswijze 26.

01 JUNI 2022

02 jun 2022 / 000003

01 JUNI 2022

Aan

Burgemeester en wethouders gemeente Gooise Meren

en de gemeenteraad *WJL*

Betreft: Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren en concept PlanMer, (par. 1 t/m 9)

Geacht College,

Bij deze onze zienswijze met bijdragen uit het netwerk op het ontwerp -omgevingsvisie ' Samen wonen, werken, recreëren en ondernemen in een groen, historisch gebied'.

De zienswijzen van Vereniging Vrienden van het Gooi, en die van stichting Limiten en Valkveen onderschrijven wij. En zien we als aanvullend op onze reactie.

Vooraf

Het voorliggende pakket ontwerp-Omgevingsvisie met al zijn onderdelen met daarbij de zienswijze PlanMER Omgevingsvisie Gooise Meren en de verwerking van de aanbevelingen in het ontwerp zelf vormen een zeer groot pakket. Er is een heel traject gelopen en veel werk verzet met veel partijen vanuit de gemeente met inhuur van verschillende externe bureaus. Een pakket dat niet makkelijk toegankelijk voor een geïnteresseerde inwoners. Een duidelijker leeswijzer bij de stukken was welkom geweest.

Wij misten de gebiedsbiografie waaraan ook vanuit het TVE-netwerk is meegewerkt: Tussen Gooi en Vecht, meren en stuwval, Gebiedsbiografie van de gemeente Gooise Meren. Bussum, oktober 2020. Deze zou direct als onderlegger aan de visie zou worden gekoppeld. We misten ook de kustvisie en andere visies/beleidsstukken die de afgelopen jaren zijn opgesteld. Kortom graag een lijst met. alle gebruikte onderleggers toevoegen.

De rol die de gemeente zichzelf toedicht gaat ook uit van een vooronderstelling: we zijn één van de vele spelers. Maar is dat wel reëel? Er zijn altijd grote spelers en heel veel kleine spelers. Democratisch zijn de vele kleintjes in de meerderheid en zouden dus bepalen wat er gebeurt. In de praktijk gaat het anders; dan bepaalt de grote speler wat er gebeurt. De rol van de gemeente zou dan moeten zijn te voorkomen dat wat er gebeurt door één speler wordt bepaald. Dat komt terug in de visie A 8.1. Zorgt de gemeente voor een eerlijk speelveld? En hoe doet ze dat dan? Is dat eigenlijk wel mogelijk, een eerlijk speelveld? Heeft een groep bewoners (vrijwilligers) evenveel kansen als de goed betaalde lobbyisten van een groot bedrijf?

Deel A :Ontwerp-omgevingsvisie Gooise Meren, 8 maart 2022: zienswijze

Waar gaat het om in dit ontwerp Omgevingsvisie GM, 8 maart 2022?

Hierin wordt als uitgangskader aangegeven, de meest waardevolle eigenschappen van Gooise Meren, waarmee de identiteit wordt bepaald is als volgt benoemd:

1. Goed leven in Gooise Meren: ruim en rustig wonen met een hoge leefkwaliteit
2. Verbondenheid in die kernen met een uniek historisch en eigen karakter
3. Een bijzondere parel van natuur-, water- en geschiedenis
4. Centrale ligging, midden in Nederland en goed bereikbaar via goede wegen: het water, fietspaden en openbaar vervoer.

De ontwerp-omgevingsvisie is onderdeel van de regio Gooi en Vecht, waarvan de identiteit is samengevat in: groen, creatief en

historisch. Gooise Meren heeft dat vertaald in: groen, creatief, en historisch met veel aandacht voor natuur en geschiedenis.

De ontwerp-omgevingsvisie komt samen met de leefomgeving van de regio Gooi en Vecht, de leefomgeving van vijf van de Gooise Meren. Die geeft de hugging aan omgezonde leefomgeving, de leefomgevingsvisie, maar streekt ook bij het bepalen van plannen en de bestemming van de regio.

De leefomgeving van de regio bestaat uit vijf leefomgevingen:

1. Natuur: werken en verblijven op weg in de regio
2. Landbouw: landbouw, wijf en gemeente
3. Natuur: een goed parel (de natuur, de natuur met natuur en geschiedenis) verder versterken
4. Verduurzaming als vliegwiel voor de toekomst (we gebruiken het vliegwiel van de gemeente om ook andere doelen te halen)
5. De leefomgeving (niet meer en gezonder maken)

Met een aantal heldere kernpunten wordt duidelijk wat Gooise Meren tot Gooise Meren maakt. Daar kan iedereen zich in herkennen en dat is waardevol. Het is wel weinig concreet waar het botst en als dat gebeurt hoe er dan keuzen gemaakt gaan worden. Het gaat om 'ja-mits': het kan als het niet tegen de visie ingaat. Wie maakt dan de afweging, wanneer komt het in beeld of hoe zwaar weegt dat mits weegt? Afweging vereist vooraf heldere criteria, een afwegingskader of een leidraad. Het lijkt dat iedereen gelijk is die mee wil denken, plannen wil maken of wil participeren. In de praktijk weten we allemaal, is dat niet zo. Hoe gaat de gemeente zorgen voor gelijke behandeling?

1.1.

Wat hier een omgevingsvisie wordt genoemd is meer dan een omgevingsvisie

Het is ook al een uitwerking naar programmering en omgevingsplan. ('hfdst 1 pagina 4 ' De omgevingsvisie wordt verder uitgewerkt in programma's. Die gaan over de uitvoering. Ook maken we een omgevingsplan." Dit moet vooraf duidelijk in de stukken worden opgenomen.

Vraag: Het gaat dus over een visie (lange termijn, tot bv. 2040), programma's (? jaar) en omgevingsplan (het uitvoeringsbeleid)?

Het betreft dus onze identiteit, onze kwaliteiten en waarden. Nieuw beleid, nieuwe keuzes worden gebaseerd op een integraal beoordelingskader, het moet passen bij de nieuwe omgevingsvisie. NB Er wordt wel een overgangperiode in acht genomen.

2. 8.3. Zie ook deel B, 8.3 lokale initiatieven

Wat participatie betreft is het goed dat hier aandacht voor is. Zonder betrokkenen en hun betrokkenheid gaat het niet. Dat geldt ook voor participatie van beschermers van cultureel erfgoed. Maar is elke partij wel gelijkwaardig? Ook hier geldt: wie maakt afweging/keuze. Aan welke eisen moet het proces van participatie voldoen. Is een vragenlijstje op facebook voldoende? Wanneer is een proces goed en open? Als bijvoorbeeld het facebookvragenlijstje gepubliceerd wordt in de bijlage van een plan, is dat dan voldoende? Kortom: wat criteria vooraf over de kwaliteit van het participatieproces zijn wel nodig.

3.4

Identiteit: de kracht van Gooise Meren/ keuze van deelgebieden.

Genoemd worden 4 kern-kwaliteiten worden genoemd: " Goed leven in GM, ruim en rustig wonen met een hoge leef-kwaliteit'; verbondenheid in de kernen met een uniek historisch en eigenkarakter; een bijzonder parel van natuur-, water- en geschiedenis; centrale ligging, midden in ` Nederland en goed bereikbaar via goede wegen, het water, fietspaden, en openbaar vervoer".

Vraag; is de keuze van deelgebieden wel logisch? Je kunt juist ook vanuit de kwaliteit van de gebieden benomen, vooral als je die kwaliteit als uitgangspunten gebruikt om de dynamiek op te vangen?

5.4

Positief is dat erfgoedbehoud tot de schijf van vijf van de Gooise Meren behoort. In het aantal woorden gemeten wordt hier ook de meeste aandacht aan besteed. Maar er is geen aandacht voor wat er botst tussen de onderdelen van de schijf van vijf en hoe er dan keuzen worden gemaakt. Dat komt in hoofdstuk 6 wel aan bod, maar ook daar is het niet helder wie nu wanneer waarover gaat beslissen en hoe dat gaat gebeuren.

6.6. gaat het over erfgoedbescherming en ontwikkeling. Er is sprake van 'zorgvuldig omgaan' met nieuwe ontwikkelingen, ' rekening houden' met. Dat zijn nogal vage termen en houdt zeker nog geen keuzen maken in. Vraag is wel: welk afwegingskader komt er?

7

Hier gaat het om de deelgebieden. (1 centra, 2 wonen, 3 bedrijven, 4 natuur. 5 agrarisch land, 6 recreatie). Hoe gaat hier rekening gehouden worden met de schijf van vijf, met name erfgoed.

Past dat bij centra? Recreatie? In hoofdstuk 7.3 wonen: erfgoed wordt niet genoemd. Is dat toch niet logisch. Wat niet beschermd is (Naarden Vesting, Muiden) mag toch ook wel van belang heten en zich beschermd weten (Muidenberg).

7.5 recreatie

Hier ook geen aandacht voor erfgoed, dat zou wel logisch zijn. Het gaat niet alleen om het erfgoed zelf, ook om de omgeving. Gebouwen die bijvoorbeeld het majestueuze uitzicht op het Muiderslot zouden belemmeren zijn niet wenselijk. Waarom wordt er geen verbinding leggen tussen cultuur historische plaatsen en de cultuurhistorisch (natuur)gebieden eromheen. Bij elkaar zijn dat aantrekkelijk ensembles die identiteit / waarde aan het gebied geven en het verhaal vertellen. .

8.1.2

Plannen die niet passen in een omgevingsplan moeten wel passen in de omgevingsvisie. Los van het feit dat dit een onbegrijpelijke zin is, is ook hier de vraag: waar vindt een afweging plaats, wie neemt nu een besluit en op grond waarvan? Zijn er criteria? Er is sprake van scores. Scores waarop? Wie houdt het scorebord bij en hoe ziet dat scorebord er eigenlijk uit?

Deel B / thematische uitwerking/maart 2022

Vraag: Wat is de plaats in dit kader van de provinciale Omgevingsvisie (en verordening), alsook de landelijke NOVI en uitwerking in agenda's?

Hoe is de regionale koersdocument verder hierin meegenomen? www.regiogv.nl

8.3 lokale initiatieven / zie ook Deel A Hfts.2/ 8.3

Invzet op ondernemers gaat geheel voorbij aan identiteit en schijf van 5,

Wij sluiten aan bij zienswijze hierover bij PlanMER

Hier worden verwachtingen geschept die niet waar te maken zijn naar een aantal typen

ondernemers. NB door corona is wijze van werken en behoefte aan kantoorruimte veranderd.

Is het bedrijventerrein aan de Vaart in Naarden niet te transformeren naar wonen-werken? Dit is eerder in 2012 (?) genoemd in een 'atelier' over vaarroutes en schootsvelden) .

Zienswijze op het PlanMER Omgevingsvisie Gooise Meren, maart 2022

Het leveren van kritische input middels het PlanMER, dat niet alleen gericht is op milieuaspecten sec, maar breder de leefomgeving meeneemt is onmisbaar in dit soort processen.

In grote lijn onderschrijven we de zienswijze. Zoals weergegeven in het PlanMER Gooise Meren, 8 maart 2022

In grote lijn kunnen we ons vinden in de zienswijze van PlanMER

In ons commentaar richten we ons op enkele onderdelen, die we willen benadrukken of waar we een vraag of andere mening over hebben.

4.3.1 Bloeiende biodiversiteit

Hier blijkt dat de verwachting dat de biodiversiteit in Gooise Meren niet gaat verbeteren als Gooise Meren niet bereid is harde keuzes te maken in het geval van tegengestelde belangen vanuit landbouw en natuur.

De druk op de natuurgebieden ook qua recreatie in de regio is al zo hoog dat ook daar al de vraag is of verbetering van biodiversiteit haalbaar is. Er wordt hier ook gesproken van tegengaan van verslechtering in plaats van verbetering door Gooise Meren samen met Goois Natuurreservaat! (waarvan Gooise Meren ook bestuurder is). Dus ook op dat vlak is geen verbeteringsslag te maken en zulle harde keuzes moeten worden gemaakt.

De natuurgebieden zijn in wezen de parken van de kernen van Gooise Meren en bij een verdere verdichting van de kernen c.q. groei van de bevolking in Gooise Meren zelf, maar ook in het aanpalende Amsterdam Zijn deze gebieden hard nodig voor extensieve recreatie: wandelen en fietsen, wat onbekommerd verpozen.

Zienswijze: Het is aan te bevelen om in het kader van de omgevingsvisie een basiskwaliteit voor de natuur vast te stellen. Alle ontwikkelingen in het beheergebied van de gemeente zal minimaal hieraan moeten voldoen en mogelijk verstreken.

Tabel 17 (pag. 71) De beoordeling van de huidige situatie en autonome ontwikkeling voor de opgave Landschap

We onderschrijven de conclusie van in PlanMER. Het beleid van de gemeente om in het landelijk gebied geen nieuwbouwwijken, bedrijventerreinen of zonneweiden te realiseren en dat dat t sterk bij zal dragen aan het behoud van het landschap.

Dat de gemeente meerdere maatregelen neemt om het heidelandschap, de Zuiderzeekust en het polderlandschap te beschermen. Bij de meerdere maatregelen om de beleefbaarheid en toegankelijkheid van landschappen te vergroten is de vraag hoe ver dat gaat en welke criteria daarbij gehanteerd gaan worden. Bescherming en versterking natuurlandschap NNN en natura 2000 gebieden moet maatgevend voor hoeveel toeristisch-recreatief (mede) gebruik een gebied kan hebben. Als Aandachtspunt noemt PlanMER ook dat in de Nota Koers en Keuzes geen beleid opgenomen is waarmee de openheid van het landschap in het buitengebied van Naarden en Bussum behouden blijft.

Zienswijze: Hoe zit dat met aanplant van bomen? Waar zou dat kunnen?

In de visie Buitenruimte stelt de gemeente dat er een algemene consensus is dat het open landschap en de zanderijen =, weilanden en bossen voor alles behouden moeten blijven.

De Gooi en vechtstreek kent al velerlei fietsroutes

Zienswijze: Er zou eerder sprake moeten zijn van verbetering fietsroutes check op mogelijk vervallen van bepaalde (delen van) routes.

Pag. 63

Daar schrijft PlanMER "Het buitengebied van Gooise Meren levert een belangrijke bijdrage aan de verblijfskwaliteit en de groenblauwe kwaliteiten van de gemeente en het geeft karakter en identiteit aan de leefomgeving. De diversiteit van landschappen binnen één regio in de Randstad is uniek. Het buitengebied bestaat grotendeels uit beschermd natuurgebied; deze gebieden behouden daardoor de komende decennia hun landschappelijke waarde. Niet-beschermd landschappen staan onder druk doordat andere opgaven zoals de energietransitie, recreatie, mobiliteit en wonen ook ruimte vragen en kunnen leiden tot negatieve effecten. Daarnaast leiden ontwikkelingen als bodemdaling in veengebieden en klimaatverandering tot toenemende druk op en veranderingen van het landschap. Mee eens.

p. 64

'De gemeente wil in het buitengebied van Naarden en Bussum, met name in de polders en het plassengebied, de openheid van het landschap behouden.' En 'Zuiderzeekust wordt ook in stand gehouden.'

Zienswijze: Ook hier dreigt verrommeling door uitdijend overdag-toeristisch speelpark met het driegend in beslag nemen van steeds meer natuurgebied als parkeerruimte met alle gevolgen voor regio -inwoners, biodiversiteit, uitloopgebied voor inwoners van de kernen van Gooise Meren en een beleid passend in de kustvisie waarin een duidelijk advies is weergegeven hoe om te gaan met het kustgebied.

Hier geldt de vraag hoe de in het Plan MER gegeven advies om ten behoeve van de participatie een 'motiveringsplicht' van de gemeente vast te stellen? Hoe dan de participatie zou kunnen worden geregeld, ook met landschap- erfgoed vrijwilligersorganisaties, bewoners. De gemeente zijn immers verplicht om te participeren met burgers/bedrijven, maar vorm en inhoud zijn zelf te bepalen. Daar geven landschaps- , natuur- en erfgoedvrijwilligers/-organisaties graag mede vorm en inhoud aan.

Tabel 18

"De gemeente beschrijft niet concreet in haar Nota Koers en Keuzes hoe de natuur daadwerkelijk beschermd zal worden tegen negatieve gevolgen die op kunnen treden bij een toename van het aantal bezoekers aan de gemeente. Uit de Passende Beoordeling blijkt dat hier mitigerende maatregelen voor nodig zijn. Dit gezien haar ambitie om de groeiende stroom bezoekers binnen de perken te houden. "

Dit onderschrijven we volkomen, echter de voorstellen daarvoor dienen smart te zijn. 'Niet significant' bijvoorbeeld is een te vaag en plooibaar criterium en ook de wijze van onderzoek en de periode waarover, en vanuit welke O-situatie (zijn er eerdere O-situaties?) wordt gerekend.

"De gemeente Gooise Meren is bekend om het cultureel erfgoed. Grote delen van het gebied hebben als onderdeel van de Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie een hoge cultuurhistorische waarde. (Unesco wereld erfgoed status 2021)."

ZDit staat nog niet goed opgenomen in de tekst en wat de betekenis daarvan is voor de gebouwde werken en de landeschappelijke context.

Tabel 19.

" Geeft bezoekersaantallen voor cultuur en 'attracties' weer in de gemeente namelijk van 3 musea en het Filmhuis Bussum.(bron 2017)"

Hier mist het Speelpark Oud Valkeveen als toeristisch trekker met in 2018 al een 220.000 bezoekers in het seizoen (begin april tot eind oktober. (Bron NRC interview)

Waarmee de druk op natuurgebieden al over het gewenste maximum zit gezien de functie als uitloopegebied, de parken voor inwoners en regio. Het kost al de grootst moeite om de kwaliteit van flora, fauna, een gezond milieu op minimum peil te houden of krijgen.

Gooise Meren schrijft daarover:

"Op de lange termijn zet de gemeente Gooise Meren in op lokaal en regionaal toerisme, waarbij het behoud van natuur en cultuur centraal staat. Het feit dat 80% van de bezoekers uit de regio komen en dit ook het streven is van de gemeente, maakt Gooise Meren minder kwetsbaar voor een afname van buitenlandse toeristen als mogelijk langdurig effect van COVID-19."

"De gemeente wil voorkomen dat er recreatie in haar culturele centra en natuurgebieden steeds grootschaliger wordt en stelt dat ze het als belangrijke uitdaging ziet om een goede balans te vinden tussen recreatie en natuur. De gemeente zet daarom in op extensieve recreatievormen". Daarom zijn wij voor een maximale belasting van natuurgebieden, Een advies hierover van m.n. GNR is belangrijk!

'De gemeente is al geadviseerd om zonering te gebruiken om recreatie en natuurfuncties te scheiden en om met recreatie- en natuurorganisaties in gesprek te gaan. Zonering wordt tevens genoemd in de Nota Koers en Keuzes als maatregel voor Muiden, maar verder is het niet duidelijk hoe de gemeente de natuur wil beschermen. In de Passende beoordeling (bijlage 2) zijn suggesties voor mitigerende maatregelen". Die suggesties vinden wij echter nog te vrijblijvend.

4.3.2 Robuust erfgoed /4.3.2.1 Cultureel erfgoed

Positief is dat in de komende jaren de gemeente een aantal stappen zet om haar erfgoed beter te beschermen. Het gemeentelijke monumentenbestand wordt geactualiseerd waardenkaart. Deze plicht geldt al voor beschermde stads- en dorpsgezichten en monumenten, maar het uitbreiden ervan zorgt dat erfgoed zonder status ook beschermd wordt. Belangrijk is dat de gemeente hier ook consequenties aan verbindt, zoals bijvoorbeeld dat voor het her-ontwikkelen van panden die gecategoriseerd worden als waardevol dezelfde regels gelden als voor monumentale panden. Ook heeft de gemeente al stappen gezet om het archeologisch erfgoed beter in kaart te brengen. Dat traject is al een eind op streek, maar nog niet afgerond.

Tot slot van onze zienswijze:

Een sterke samenleving in buurten en wijken, gemeenschappen wordt als belangrijk aandachtspunt genoemd, waarbij de mensen worden aangemoedigd om met plannen te komen om de gemeente aantrekkelijker te maken.

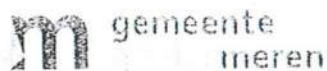
Ook vanuit TVE wordt ingezet op een actievere houding binnen haar netwerk. (Niet voor niets hebben 24 leden deelgenomen aan de cursus Erfgoedvrijwilligers en de Omgevingswet, georganiseerd vanuit erfgoedvrijwilligersverenigingen AWN (archeologie) en Heemschut(monumenten) voor het netwerk van TVE georganiseerd) Dat leden meedenken vanuit een groter verantwoordelijkheidsgevoel voor hun leefomgeving met daarin landschappelijk, onder- en bovengronds erfgoed, de natuur- en erfgoedparels in de schijf van 5. Erfgoed geeft identiteit, een 'ziel' aan de leefomgeving en gemeenschappen. De Natuur- en erfgoedparels zijn wat ons betreft richtinggevend in de uitwerking van de omgevingsvisie, de schijf van '5'.

Onze vrijwilligersorganisaties denken en doen graag mee in een verdere vervolmaking van de omgevingsvisie Gooise Meren, en uitwerking in programma' en omgevingsplan. En de zeggenschap van burgers in uitvoeringstrajecten.

=====
Namens inbrengers vanuit het netwerk St. Tussen Vecht en Eem:

cc. secreataris@tussenvechteneem.nl (mede postadres) o.v.v. zienswijze O.visie GM 08032022

Bewijs van ontvangst

01 JUNI 2022

Ondergetekende,

Medewerk(st)er van het Klant Contact Centrum verklaart op woensdag 1 juni om 15:14 uur een brief, gericht aan gemeente Raad te hebben ontvangen van:

Naam

Adres

Postcode en woonplaats

Telefoonnummer

Mobiel nummer

E-mail adres

Onderwerp van de brief : Zienswijze ontwerp omgevingsvisie.
Gm en plan concept MER 8-3-2022.

Ondergetekende zorgt er voor dat deze brief ter registratie wordt aangeboden, waarna de brief zo spoedig mogelijk in behandeling wordt genomen door de desbetreffende afdeling.

Met vriendelijke groet,

Gemeente Goossemeren

GEMEENTE GOOSEMEREN

Medewerk(st)er Klant Contact Centrum

Burgemeester & Wethouders van de gemeente Gooise Meren

Betreft: Ontwerp-omgevingsvisie Gooise Meren

Geacht college,

De Seniorenraad Gooise Meren heeft genomen van de Ontwerp-omgevingsvisie. Het is een bijzonder ambitieus document waarin de lat hoog wordt gelegd en het is een goede basis voor het opstellen van een omgevingsplan. Navolgend is in tabelvorm onze reactie aan.

Cursieve teksten zijn ontleend aan de omgevingsvisie

Pagina		Toelichting
Leesbaarheid figuren en foto's		
A	4	De teksten in de foto zijn ook bij sterke vergroting nauwelijks leesbaar. Contrasterende kleur kiezen! Dit geldt voor alle vergelijkbare figuren.
A	7	De plattegrond is alleen in kleur leesbaar. Dit geldt voor alle plattegronden. De sectie heeft betrekking op Muiderberg. Plaats hier dan een karakteristieke fotocollage van Muiderberg (Dorpstraat/Brink)
C	18	
Wonen		
De omschrijvingen van aantallen en klassen van woningen zijn verwarren en deels tegenstrijdig. Er moet worden gestreefd naar heldere en eenduidige teksten		
A	8	Hier staat: Ongeveer een kwart van de woningen is een sociale huurwoning, 15% is een particuliere huurwoning
A	18	Hier staat in het kader dat tot 2025 2800 woningen worden bijgebouwd waarvan 350 sociale huurwoningen <i>om het percentage huurwoningen op peil te houden. Dit laatste is onzin en dit wordt diverse malen in de omgevingsvisie herhaald. (350 van 2800 =12%)</i>
B	28	Hier staat dat het aandeel sociale huurwoningen in de gemeente 20% bedraagt. Om dit minimaal gelijk te houden worden 350 sociale huurwoningen toegevoegd van de ervoor genoemde 2800 woningen, maar dat is maar 12%.
B	28	12.2.2 21 ^e regel: <i>We kiezen voor het bouwen van woningen voor onze eigen bewoners.</i> Is de gemeente daartoe wel gerechtigd?
D	19	Punt 5. Hier is de doelstelling 1/3 betaalbare huur- en koopwoningen.
D	20	Punt 1. <i>Voorzien in de woningvraag. Tot 2040 ruim 2100 woningen.</i> Komt dit bovenop de 2800 tot 2025? En betreft dat nieuwbouw of wordt daar ook ombouw van winkels en ander vastgoed in begrepen?
D	20	Punt 2. Hier worden afspraken over de norm 1/3 in het betaalbare segment alleen gekoppeld aan de corporaties.
Mantelzorg		
A	8	<i>We werken daarbij aan belangrijke onderwerpen zoals mantelzorg.</i> Dit is een van de grootste uitdagingen voor de toekomst. Komt helaas alleen terug op pag. A12 als aandachtspuntje: <i>Er is meer (mantel)zorg nodig.</i>
Winkelen		
A	12	<i>Hier staat: Globalisering en digitalisering hebben invloed op het winkelen.</i> Die invloed moet niet worden onderschat.

A	27	We kiezen voor levendige en sterke winkel- en centrumgebieden.
Vervoer		
A	22	We maken een netwerk van goed bereikbare, aantrekkelijke en toegankelijke haltes van het openbaar vervoer. Voor een aantal zaken gaat de gemeente daar niet over. Dus zeg: we willen bereiken dat of dergelijke. Daarnaast willen we een goed werkend openbaar vervoer (bus) voor de kleine(re) kernen. Dit te bereiken is een illusie, er zullen andere oplossingen moeten worden gevonden (Op pag. B8 wordt dat genoemd)
B	8	Noem in de 3 ^e alinea de (noodzakelijke) parkeervoorzieningen voor scootmobielen.
Overgang van bestemmingsplan naar omgevingsplan		
A	30	Plannen die niet passen binnen het bestemmingsplan (later: omgevingsplan,), moeten wel passen in de omgevingsvisie. Zijn er, omgekeerd, overgangsregels voor bestaande plannen? De juridische aspecten van omgevingsvisie en -plan behoeven verduidelijking.
Schijf van 5, milieumengpanelen en scores		
De grafieken zijn een goed hulpmiddel om de ambities zo objectief mogelijk vast te leggen. Het beoordelen van de in de voorliggende visie gekozen ambities is zeer tijdrovend en kan daardoor in deze zienswijze niet worden meegenomen. Het vastleggen van de ambities in normen (in het omgevingsplan) vereist een uiterste zorgvuldigheid en moet t.z.t. ter visie worden gelegd.		
C	19	Gelden deze grafieken voor alle kernen? Gezien de grote verschillen tussen de kernen zou dat op zijn minst merkwaardig zijn. Zo ja, zet dat er dan duidelijk bij
D	5	In 20.1.2 wordt aangegeven dat de scores kwalitatieve inschattingen zijn. Wie neemt bij het ontbreken van normen en weegfactoren de uiteindelijke beslissing indien er een discussie is over een bepaalde score? De gemeente? En zo ja welk niveau?
D	9	De 2 ^e alinea stelt dat er in de omgevingsvisie een integraal afwegingsschema wordt opgenomen. Is het de bedoeling hierin kaders en normen op te nemen?
Participatie		
Net het participatieproces is inmiddels enige ervaring opgedaan. Onder meer de Emma locaties (o.i. een goed verloop), en de Verlosserkerk (o.i. discutabel verloop). De uitvoering van participatie vraagt veel van de betrokkenen, vooral van inwoners. Het zou goed zijn om doel en werkwijze van participatietrajecten in populaire vorm onder de aandacht van inwoners te brengen en het belang te laten zien om in voorkomende gevallen eraan mee te doen.		
D	6	7 ^e regel v.o. Het belang van het stimuleren en ondersteunen van mensen die niet zo mondig zijn kan niet genoeg worden benadrukt.
Plan MER		
D	11	Wanneer wordt het plan ter inzage gelegd of is dat al gedaan?
Relatie met de woonzorgvisie en andere beleidsstukken		
Er worden vele beleidsstukken opgesteld. Daarin staan ambities en uitvoeringsprogramma's. Zo ook bij voorbeeld in de Woonzorgvisie die momenteel wordt opgesteld. Deze soms normatieve regelingen moeten op elkaar worden aangesloten om werkbaar te blijven. Als de Omgevingsvisie en -plan gaan prevaleren dan moet de onderlinge samenhang duidelijk worden vastgelegd.		

Met vriendelijke groet,

Stichting Seniorenraad Gooise Meren

Gemeente Gooise Meren
t.a.v. College van Burgemeester en wethouders

Uw kenmerk : Ter inzage legging
Ons kenmerk : VRGV-AO-129
Inlichtingen bij : Arthur Overkamp
Hilversum : 1 juni 2022

Betreft : Zienswijze ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren

Geachte leden van het College,

De Veiligheidsregio Gooi en Vechtstreek, waaronder ook de brandweer valt, wil graag bijdragen aan het realiseren van een gezonde en veilige leefomgeving; een belangrijke maatschappelijke doelstelling van de nieuwe Omgevingswet. De Veiligheidsregio en de brandweer zijn in het voortraject regelmatig betrokken geweest bij de totstandkoming van de ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren. In juni 2021 hebben wij geadviseerd op de *Nota Koers en Keuze Gooise Meren* (v.7.4) en in december 2021 op een eerdere concept versie van de Omgevingsvisie.

Helaas moeten wij constateren dat in de nu ter inzage liggende ontwerp Omgevingsvisie (deel A t/m D van maart 2022, inclusief Plan MER en bijlagen), onze eerdere opmerkingen maar in zeer beperkte mate tot aanpassingen hebben geleid. Daarom willen we graag nogmaals een aantal van onze opmerkingen bij de Omgevingsvisie in een zienswijze naar voren brengen:

Algemene opmerkingen

Bij de eerdere *Nota Koers en Keuze Gooise Meren* (v. 7.4) hebben wij in juni 2020 de volgende reactie gegeven:

"Veiligheid is niet als integraal onderwerp in de visie beschreven maar deels gekoppeld aan de strategische opgaven waar de gemeente voor staat en dan voornamelijk aan verkeersveiligheid, sociale veiligheid en waterveiligheid."

Dat geldt ook nog voor de huidige ontwerp Omgevingsvisie Gooise Meren (maart 2022), waardoor niet optimaal recht wordt gedaan aan de maatschappelijke doelstelling van de Omgevingswet; het bereiken en in stand houden van een gezonde en veilige leefomgeving.

Voorgesteld wordt om een algemene tekst op te nemen over het belang van een veilige fysieke leefomgeving, mogelijk in Deel B bij hoofdstuk 9 "Samen leven in buurt, wijk en gemeente". Bij §9.4 kan onder het kopje "Veilige wijken" bijvoorbeeld onderstaande tekst worden opgenomen:

Fysieke veilige omgeving

Binnen de fysieke leefomgeving raakt veiligheid meerdere aspecten van de Omgevingsvisie en vormt daarom een integraal onderdeel hiervan. Dat geldt ook voor alle nieuwe ontwikkelingen, waarvan de risico's of de impact die ze hebben op de fysieke leefomgeving nog niet (volledig) bekend zijn.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen denkt de Veiligheidsregio daarom vooraf na over het beperken van ongewenste (fysieke) veiligheidsrisico's en adviseren we op benodigde maatregelen in het ontwerp. Dit doet de Veiligheidsregio samen met de gemeente, andere ketenpartners, maatschappelijke organisaties, de initiatiefnemer en betrokken omwonenden. Door dialoog en een goede belangenafweging dragen we zorg voor

bescherming tegen risico's van branden, rampen en crises en waarborgen we de hulpverlening.

Verschillende wettelijke plannen van de Veiligheidsregio, zoals het Regionaal Risicoprofiel, het Regionaal Beleidsplan, het Dekkingsplan en het Regionaal Crisisplan bieden nadere onderbouwing voor de advisering omtrent een veilige fysieke leefomgeving.

De veiligheidsregio's hebben landelijk een aantal kernwaarden geformuleerd, die zij gebruiken bij het adviseren over- en het borgen van veiligheid in de Omgevingsvisie. Deze kernwaarden¹ zijn:

- 1) De veilige leefomgeving bepaalt mede de kwaliteit van de leefomgeving
- 2) Samenwerken aan een veilige leefomgeving
- 3) De fysieke leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor een veilige leefomgeving:
 - Voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid
 - Afstand tot risico's vergroot de veiligheid
 - Bouwwerken en omgeving bieden bescherming
 - Bouwwerken en gebieden zijn veilig te verlaten
 - De omgeving maakt snel en effectief optreden van hulpdiensten mogelijk
- 4) Iedereen is bekend met risico's en weet hoe te handelen wanneer dat nodig is

Verder wordt fysieke veiligheid de komende tijd nog nader uitgewerkt in een aantal onderliggende of kaderstellende documenten bij de Omgevingsvisie. Dat geldt bv. voor de Beleidsvisie Externe Veiligheid, de Mobiliteitsvisie, Visie warmtetransitie en de Regionale Energie Strategie (RES). Voor de betreffende onderwerpen kan voor veiligheidsaspecten worden verwezen naar deze stukken. Het advies is om dan weer integraal naar veiligheid en gezondheid te kijken, omdat deze documenten ook weer nieuwe risico's kunnen introduceren.

Overige opmerkingen

Op een aantal plekken in de Omgevingsvisie voor Gooise Meren komen dezelfde onderwerpen naar voren, zoals in de thematische uitwerking (deel B) en in de gebiedsgerichte uitwerking (deel C). Enkele thema's, waarbij veiligheidsaspecten een rol spelen, zijn vergrijzing, verdichting van de bebouwde omgeving en de energietransitie en klimaatverandering. In samenspraak met alle betrokken partijen zullen keuzes gemaakt moeten worden over het gewenste beschermingsniveau. De onderstaande teksten kunnen in aansluiting op bovenstaande, algemene tekst worden opgenomen, of bij de specifieke onderdelen, gerelateerd aan deelgebied of thema:

1) Vergrijzing

De komende decennia zal sprake zijn van een flinke vergrijzing van de bevolking. Er is een toenemend aantal ouderen, dat langer zelfstandig blijft wonen en ook het aandeel verminderd zelfredzamen dat nog thuis woont zal stijgen. Bij ongewijzigd beleid zal dit leiden tot meer slachtoffers bij brand en ongevallen in huis. In het kader van het thema "Samen leven in de buurt, wijk en gemeente" vraagt deze ontwikkeling aandacht. Door samenwerking van diverse betrokken partijen, zoals gemeente, zorgorganisaties, woningcorporaties en Veiligheidsregio, kan gewerkt worden aan het borgen van een veilige woonsituatie, bijvoorbeeld bij levensloopbestendig bouwen.

NB. De tekst in deel B (§8.4.4; pag. 9) over Brandveilig Leven staat verkeerd en moet verplaatst worden. Dit heeft niet met "Gemotoriseerd verkeer" te maken, maar met Samen leven in de buurt, wijk en gemeente (§9.4 e.v.). De thuiswonende (verminderd zelfredzame) ouderen zijn een belangrijke doelgroep van de Brandveilig Leven- en wijkbrandweer activiteiten van de

¹ Zie: <https://www.brandweer.nl/gooienvechtstreek/brandweer-gooi-en-vechtstreek/omgevingswet>

brandweer, waarmee de bewustwording omtrent (brand)veiligheid wordt versterkt en de zelfredzaamheid van ouderen wordt vergroot.

2) Verdichting bebouwde omgeving

Voor de uitbreiding met nieuwe woningbouw wordt vooral ingezet op verdichting en inbreiding in bestaand bebouwd gebied². Deze ontwikkeling vraagt extra aandacht voor de doelstelling van het veilig wonen en werken. Bij de plannen tot verdichting rond OV-knooppunten, zoals het stationsgebied in Bussum, moet rekening worden gehouden met transport van gevaarlijke stoffen over het spoor. Een grotere dichtheid van personen in een gebied vraagt om meer aandacht voor ontvluchting bij een incident. Dit is ook juist de reden dat in de Omgevingsvisie voor woongebieden een hogere kwaliteit dan standaard wordt voorgesteld voor het milieuthema Externe veiligheid.³ Ook dient bij compactere bebouwing, waaronder hoogbouw, in combinatie met het verkeersluw maken van centrumgebieden, te worden beoordeeld hoe de bereikbaarheid voor hulpdiensten en de bestrijdbaarheid van incidenten kan worden gegarandeerd. Bij de transformatie van bedrijfspanden naar woongebouwen en de beoogde verdichting op bedrijventerreinen of elders in de bebouwde kom, spelen soortgelijke vraagstukken. Het gebruik van bedrijventerreinen voor meerdere functies moet geen grotere risico's voor veilig wonen opleveren.

3) Energietransitie en klimaatverandering

Door klimaatverandering zullen de waarschijnlijkheid en impact van weer-gerelateerde risico's, zoals clusterbuien en droogte, toenemen. Deze risico's hebben op hun beurt weer invloed op andere risico's zoals hittestress, wateroverlast, vitale infrastructuur, bereikbaarheid en doorstroming. Ondanks dat dit ons allen raakt, zullen vooral de ouderen en zwakkeren in de samenleving hier grotere hinder van ondervinden. Dit vraagt om een betere voorbereiding en meer samenwerking tussen gemeente, Veiligheidsregio, burgers, bedrijven en ontwikkelaars. De klimaatverandering zorgt voor de noodzaak tot een verdere verduurzaming van de samenleving en deze ontwikkelingen zullen op de voet gevolgd moeten worden. Ondanks dat de risico's nog niet volledig in beeld zijn, bevinden deze zich voor de energietransitie zowel op het vlak van energie-opwekking als van -opslag en -transport, maar ook bij het uiteindelijke gebruik. Om het transport te beperken zal zowel het opwekken als het opslaan steeds meer decentraal gebeuren in wijken en woningen zelf. Dit kan zorgen voor meer lokale risico's in woongebieden.

De circulaire economie zorgt daarnaast voor meer vervoer en hergebruik van afvalstoffen. Voorbeelden hiervan zijn het gebruik van bijvoorbeeld stro als isolatiemateriaal, het gebruik van kunststoffen voor de bouw van een woning en het hergebruik van brandwerende bouwmaterialen. Veiligheid blijft in deze situaties een aandachtspunt.

Bij de energietransitie (inclusief de RES) worden alternatieve energiebronnen in de bebouwde omgeving geïntroduceerd. Dit betekent voor de brandweer nieuwe risico's t.o.v. de huidige situatie, waarbij voornamelijk fossiele brandstoffen worden gebruikt. Dit verhoogt de kans op een incident. Voor sommige incidenten moet de brandweer nieuwe bestrijdingstechnieken gaan ontwikkelen.

4) Diversen

- Zoals in bijlage 2 bij de PlanMER is aangegeven, is het wenselijk in de Omgevingsvisie een passage op te nemen over aandachtsgebieden (voor brand, explosie of gifwolk) in relatie tot incidenten met gevaarlijke stoffen. Nadat de aandachtsgebieden in beeld zijn gebracht, moet worden bepaald hoe met de voorschriftengebieden wordt omgegaan. Voor de categorie "zeer kwetsbare gebouwen" moeten aanvullende maatregelen worden getroffen, maar in andere gevallen heeft de gemeente beleidsvrijheid.
- In de Omgevingsvisie ontbreekt het overstromingsrisico, dat aanwezig is in de lager gelegen delen van gemeente Gooise Meren (Muiden, Muiderberg, Naarden). Het is aan te bevelen hier rekening mee te houden bij toekomstige nieuwe ontwikkelingen.

² Zie Deel B §12.2.3 en Deel C §13.2 en §14.2

³ Zie Deel C §14, pag. 23

Graag worden wij geïnformeerd over uw standpunt ten aanzien van onze zienswijze.

Met vriendelijke groet,

Commandant Brandweer/Directeur Veiligheidsregio

t: 088 888 6666
e: info@ltonoord.nl
w: www.ltonoord.nl

Het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Gooise Meren

Hoofdkantoor:

Datum: 14 juni 2022

Referentie: NH/PdV/MvD/22.035

Betreft: **Zienswijze ontwerpomgevingsvisie Gooise Meren en concept-planMER**

Geachte leden van het College en de gemeenteraad,

LTO Noord heeft kennisgenomen van de ontwerpomgevingsvisie Gooise Meren, zoals dit door uw College is vrijgegeven voor inspraak. Graag maken wij, als belangenbehartiger van de agrarische sector en de agrarische ondernemers, van de gelegenheid gebruik om een zienswijze op de ontwerp-omgevingsvisie in te dienen.

Bodemdaling/veenoxidatie

In de visie wordt gesteld dat verhoging van het waterpeil het proces van bodemdaling/veenoxidatie zal stoppen/verminderen. Dit kan gevolgen hebben voor het agrarisch gebruik. LTO Noord heeft om diverse redenen bezwaar tegen de wijze waarop deze tekst is verwoord.

LTO Noord stelt dat bodemdaling een zeer beperkt issue is binnen deze gemeente. Het aandeel veengrond is beperkt en ook de drooglegging is beperkt.

Tevens is de genoemde problematiek complexer dan in de visie beschreven is. Het verband tussen slootwaterpeil en grondwaterpeil wordt momenteel onderzocht en is vermoedelijk niet zo eenduidig als in de visie wordt verwoord. Ook leidt vernatting van veen weer tot uitstoot van gassen die grotere gevolgen hebben dan CO₂. Daarbij zijn meerdere oplossingen in onderzoek (bijvoorbeeld onderwater-infiltratie, drukdrains, etc.) en is het voorbarig om verhoging van het waterpeil eenduidig als oplossing te noemen. Het opnemen van dergelijke beweringen en oplossingen belemmert de vrije benadering voor het doen van onderzoek en om tot een betere situatie te komen.

LTO Noord benadrukt graag dat het open landschap met name door de melkveehouderij behouden is en zal blijven. Het beheer van het landschap wordt betaald door de melk. Bij het opperen van een alternatieve invulling van een gebied (natte natuur) wordt het effect op de waterhuishouding en instandhoudingskosten dikwijls onderschat.

Verduurzaming in relatie tot de agrarische sector

In de visie wordt nadrukkelijk ingezet op verduurzaming. LTO Noord ondersteunt dit en ook vanuit de agrarische sector wordt fors ingezet op een duurzamere sector. Dikwijls worden duurzaamheids-ambities echter gefrustreerd door (gemeentelijke) regelgeving en een gebrek aan een structureel stabiel (beleids)kader. Vanuit de agrarische sector zien wij bijvoorbeeld kansen om de agrarische ondernemers en bedrijven een relevante rol in het opwekken van duurzame energie te geven. Daar waar de gemeente op andere aspecten ent op het ontwikkelen van een lokale marktstructuur wordt dit uitgangspunt op de elektriciteitsmarkt gepasseerd: de agrarische sector heeft daken beschikbaar om het net te voeden. Het zou mooi zijn als de gemeente hier een lans kan breken en lokale initiatieven

kan faciliteren. Vanuit dit perspectief hebben wij ook bezwaar tegen het uitsluiten van windmolens in het buitengebied; er zijn tegenwoordig kleinere of andere varianten (plat over de lengte van het dak) mogelijk die binnen het buitengebied een belangrijke bijdrage aan de verdere verduurzaming kunnen geven.

Positie agrariër onder druk: wij vragen perspectief

De praktijk leert dat de positie van de agrariër in Nederland onder grote druk staat. Ook deze omgevingsvisie bevat dergelijke signalen. Zo wordt met de omgevingsvisie een omvangrijk pakket voor het buitengebied gepresenteerd: het areaal bos en natuur dient toe te nemen (13.6 Groene zoom Muiderberg), uitbreiding van recreatie is gewenst en verder is er de druk van woningbouw en overige stedelijke voorzieningen.

LTO Noord constateert derhalve dat het ruimtebeslag op het buitengebied met de in deze omgevingsvisie geschetste lijn alleen maar zal toenemen ten koste van de ruimte voor agrariërs. Er wordt vooral veel van de sector gevraagd en het is onduidelijk wat er geboden wordt. De ruimteclaims hebben direct effect op de beschikbare gronden, de grondprijzen en daarmee op het investeringsvermogen en toekomstperspectief van bedrijven. In die zin verwijzen wij ook graag naar het bestemmingsplan voor het buitengebied van de gemeente Muiden, waarin helder verwoord is dat het buitengebied primair ten dienste staat van de agrarische sector.

Het is voor de agrariërs essentieel dat zij kunnen opereren binnen een stabiel ruimtelijk en beleidsmatig kader. De bedrijven hebben voldoende ruimte nodig om een gezonde, toekomstbestendige bedrijfsvoering te kunnen voeren die aan de moderne duurzaamheidseisen kan voldoen.

LTO Noord stelt dat de agrarische sector voldoende perspectief verdient daar de sector op meerdere aspecten een grote bijdrage levert aan het woon- en leefklimaat van de gemeente. Zo vervult de sector een moeilijk te vervangen rol in het behoud/beheer van het (cultuurhistorisch) landschap, de bescherming van de weidevogels et cetera en daarmee in de aantrekkelijkheid van de gemeente. De gebiedscultuur is mede gevormd door de agrariërs. Een actieve agrarische cultuur is essentieel voor het (voort)bestaan van het karakter en de beleving van het landschap.

Met perspectief doelt LTO Noord op een duidelijk ruimtelijk kader dat plaats biedt aan een inclusief speelveld, waarbij voor elke professionele agrarische ondernemer die past binnen het open agrarische landschap ruimte moet zijn. Een kader ook dat voldoende vrijheid biedt aan het ondernemerschap en dat de ondernemer voldoende faciliteert. Concreet vragen wij om ruimte voor de agrarische productie, maar ook voor de, zeker in deze gemeente, belangrijke neventakken. Economisch gezonde bedrijven kunnen beter invulling geven aan de maatschappelijke wensen.

Landbouw en natuur

Onder het punt 10.2.5 wordt gesteld dat Gooise Meren werkt aan een voedselvoorziening die in balans is met de groene natuurlijke omgeving, een voorziening zonder toevoeging van mest, zonder gewasbeschermingsmiddelen en met als basis kringlooplandbouw. Ook wordt ingezet op bescherming van weidevogels. LTO Noord onderschrijft het belang van een goede en gezonde balans tussen landbouw en natuur. LTO Noord mist in deze passage echter een reflectie op de bestaande praktijk en de inspanningen die de afgelopen decennia zijn gedaan vanuit de agrarische sector. Zo zijn er in Gooise Meren louter grondgebonden melkveehouderijbedrijven waar kringlooplandbouw en een duurzame bedrijfsvoering reeds de standaard zijn.

Ook zijn agrariërs al jaren betrokken bij het verbeteren van de weidevogelstand, bijvoorbeeld in de Noordpolder waar boeren en het collectief een actieve weidevogelpolder tot stand hebben gebracht. LTO Noord benadrukt ook dat de ter discussie gestelde bemesting juist essentieel is voor het behalen van de doelen, ook ten aanzien van de weidevogels. Bemesting is essentieel voor agrarisch gebruik en een gezond bodemleven, hetgeen resulteert in rijke habitats voor weidevogels. In die zin is het

vernatten, het versnipperen van het grasland en de aanleg van bossen (wat predatie in de hand werkt), zoals de gemeente voorstaat, juist onwenselijk. LTO Noord vraagt hier aandacht voor in de visie.

Overige punten

Onder 13.5 is vermeld dat de schootsvelden bij Naarden opgehouden dienen te worden. LTO Noord wijst erop dat deze gronden door de veehouders uit Gooise Meren voor de productie van voedergewassen voor het vee worden gebruikt. Wij gaan ervan uit dat gebruik geconsolideerd kan worden.

Verder geeft LTO Noord aan dat er in het ontwerptraject geen contact gezocht is met de (lokale) LTO Noord-afdeling om input te geven over de agrarische paragraaf. De voorzitter van de afdeling is op eigen titel naar een startbijeenkomst geweest en heeft hier een aantal speerpunten voor het agrarisch buitengebied ingebracht, waarmee overigens weinig gedaan is. Participatie is een groot goed binnen het omgevingsrecht, met de nu gevoerde werkwijze bestaat echter de indruk dat er vooral over de sector wordt geregeerd.

Wij verzoeken u vriendelijk om de omgevingsvisie op de bovengenoemde punten aan te passen.

Graag vernemen wij uw reactie. Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

Met vriendelijke groet,

Regiomanager LTO Noord regio West

Zienswijze 30.

1

2022.6.13 Zienswijze ontwerp omgevingsvisie maart 2022 Gooise Meren

Aan: Burgemeester en Wethouders van Gooise Meren

Per email indienen 14.6.2022:

Afzender:

Ter inleiding;

Wij hebben een melkveebedrijf met pensionstalling aan de Googweg te Muiderberg. We hebben ongeveer 60 ha grasland in gebruik, binnen gemeente Gooise Meren, voor het beweiden met de melkkoeien en het jongvee. En ook om gras te winnen voor de wintervoorraad wanneer er geen gras groeit en de weilanden te nat zijn om te beweiden of te bewerken.

Met ons zijn er nog ongeveer 20 tot 25 grotere en kleinere veehouderijbedrijven binnen Gooise Meren die de open weilanden beheren. Naast de grasproductie wordt er ingezet op weidevogelbescherming en ecologisch versterking van slootkanten en erven. Dit gebeurt in samenwerking met Agrarisch Natuurbeheer Collectief Noord Holland Zuid, Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. En met Provincie Noord Holland.

De openheid van het weidelandschap is een kernkwaliteit van het gebied. Dit is o.a. vastgelegd in De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.

In het kader van programma "De Groene Uitweg". Is er benoemd dat de driedeling van de landschappen het landschap binnen Gooise Meren zo bijzonder aantrekkelijk maakt. De driedeling valt uiteen in: **A de natte natuurgebieden** (Naardermeer), **B de drogere bos en heide zone**. (Meent, en heide.) **En C de open weidelandschappen**, o.a. in de nabijheid van de Vecht. (Noord en Zuid Polder, BOBM-polder enz.)

De door het Bestuur van Gooise Meren opgestelde ontwerp omgevingsvisie, geeft ons aanleiding tot de volgende opmerkingen:

Deel A

Pag. 14 Schijf van 5

U benoemt "Erfgoed parels verder behouden en versterken".

Het open weidelandschap in Gooise Meren is onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, en de Stelling van Amsterdam. Dit geeft ook aan dat het noodzakelijk is de openheid te bewaren en bewaken. Onze tekst suggestie: "Natuur, Open Weidelandschap en Erfgoedparels verder versterken".

Pag. 20 6.5 Antwoord op belangrijke vraagstukken. 4 Hoe gaan we bodemdaling tegen?

Het is goed hierbij op te merken dat er binnen Gooise Meren wel veenweide is, maar ook een aanzienlijk deel klei en zandgronden. (Onze inschatting ongeveer 40 % veengrond) Het is dus onjuist om de veenweide problematiek op al het weidelandschap van Gooise Meren te projecteren. Daarnaast is de veenweide problematiek het beleidsterrein van rijksoverheid en Waterschap.

Wanneer Gooise Meren hier dus wezenlijk iets mee wil doen zal het bestuur duidelijk moeten maken hoeveel menskracht en hoeveel budget er voor vrij gemaakt gaat worden.

Zie ook opmerking bij onderdeel: Verwerking aanbevelingen plan MER. Op pag. 10 van bijlage 2. "Geef in de omgevingsvisie duidelijk aan dat de gemeente bij de bodemdalingsproblematiek slechts een kleine rol kan spelen, gezien haar taak en eigendommen."

Verdroging: De wegzijging vanuit Utrechtse Heuvelrug/ Gooise Stuwwal vindt met name plaats door onderliggende zandlagen richting Horstermeer polder in Nederhorst den Berg, en richting Zuidelijk Flevoland. Het opzetten van water in polders in Gooise Meren om die verdroging tegen te gaan is minder dan een druppel op een gloeiende plaat. Vergelijk ook: Noord Polder tussen Muiden en Muiderberg ligt op 1.12 Meter onder NAP. Zuidelijk Flevoland op 3.65 Meter onder NAP. Gooise Heuvelrug NAP + 16 Meter

Pag. 21 6.7 duurzame energie. Naast zonnepanelen kunnen kleine windmolens een wezenlijke bijdrage leveren aan de energie transitie. De kleine windmolens geven juist dan stroom wanneer de zonnepanelen minder productie hebben. In najaar, winter en voorjaar. De kleine windmolens geven nauwelijks impact op het landschap gezien de max hoogte (20 M.), de uitstraling met houten wieken, en doordat ze aan de rand van de erven geplaatst kunnen worden.

Deel B

Pag 17 10.2.5

Is taalkundig onduidelijke paragraaf. Voedsel voorziening in balans. Is dat voor de inwoners van Gooise Meren? Of de landbouwproductie in balans met omgeving?

"Toekomst geen gewasbestrijdingsmiddelen"?! Gaat dit om gewas beschermingsmiddelen? Is EU en landelijke wetgeving. Als Gooise Meren daar iets mee wil, zal er budget en menskracht voor gereiseerd moeten worden.

Een natuurlijk en hoger waterpeil?! Peilbesluiten zijn aan het Waterschap. Bij hoog waterpeil ontstaat moerasbos. Hoe verhoudt zich dat tot open weidelandschap en weidevogels? En tot de open schootsvelden van Naarden en bij het Muiderslot?

"Geen toevoeging van mest". Mestwetgeving is verantwoordelijkheid landelijke overheid en EU.

Bemesting is onontbeerlijk om een rendabel veehouderij bedrijf te laten draaien. Het geproduceerde gras is noodzakelijk om het vee te voederen. Opnieuw hoeveel menskracht en budget gaat Gooise Meren vrijmaken voor dit dossier?

Weidevogelbescherming is al jaren gaande. Maar kan wellicht nog versterkt worden. De veehouders gaan daar graag met Gemmente Gooise Meren over in gesprek.

Pag 17 Veenoxidatie.

Zie opmerking eerder over wegzijging vanaf Utrechtse Heuvelrug. Waterpeil in Polders in Gooise Meren opzetten heeft geen of nauwelijks effect op verdroging in de hoger gelegen zandruggen.

Pag 19 Robuust Erfgoed.

De Stelling van Amsterdam, en de Nieuwe Hollandse Waterlinie blijven zichtbaar in open weidelandschap. Evenals de Schootsvelden van Naarden en bij Muiderslot. Agrarisch beheer is daarvoor onontbeerlijk.

Deel C Natuurgebieden

16.1 "We creëren een samenhangend netwerk van natuurgebieden en vergroten het netwerk van Natura 2000 gebieden. En we verbinden deze met elkaar dmv van nieuwe faunapassages". Het Nationaal Natuur Netwerk is beleidsveld rijksoverheid en provincie. Natura 2000 is beleidsveld rijksoverheid en EU. Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten?

16.2 Verhogen natuurwaarden. Op welke schaal is hiervoor de ambitie. "we herstellen de watergangen". Welke watergangen worden hier bedoeld? En op welke manier worden ze hersteld? En hoeveel budget en menskracht wordt hiervoor vrijgemaakt?

"Vernatten Polders". "draagt bij aan waterberging". Om water te bergen moet je het peil verlagen. Dan krijg je meer ruimte om water op te vangen bij piek buien. Weidevogels zitten niet in een moeras. Wel in agrarisch beheerd open polderlandschap met diverse maai en graas regime's. Zie ook initiatief van fam ter Beek in Noord Polder.

Deel C 17 pag 33 Agrarisch Buitengebied. Slechts beperkt gedeelte van de polders is veengebied. "omvorming naar recreatie en natuur". Welke budgetten en hoeveel menskracht gaat Gooise Meren hiervoor inzetten. Op welke wijze gaat Gooise Meren de gronden verwerven? "Belangrijk om keuzes te maken met draagvlak bij eigenaren en gebruikers" !!!!

Camperplaatsen. Gezien de groeiende vraag naar camperplaatsen zouden wij met de gemeente een plek willen zoeken op onze gronden die geschikt is om een camperplaats te realiseren. We snappen de bedrijven aan de dijkweg en de Noordpolderweg die niet meer verkeer willen op de smalle wegen. Maar wij hebben locatis aan twee baanswegen met goede ontsluiting waar wellicht iets mogelijk is.

Pag 34 "Behoud open weidelandschap". De beste garantie hiervoor is om het beheer bij de veehouders te laten. Deze zijn veelal eigenaar of gebruiker. Deze zijn zich bewust van de landschappelijke waarde en doen nu al volop aan weidevogel en slootkant beheer. Het vernatten van polders zal leiden naar een moeras bos net zoals in de bufferzone rond de naardermeer. De openheid zal verdwijnen en ecologisch is er nauwelijks winst.

Deel D Uitvoering

Pag 6 participatie: laagdrempelig en iedereen betrekken. LTO is niet uitgenodigd. De inbreng die LTO op de avonden heeft geleverd is genegeerd. LTO vertegenwoordigd de leden. Dit zij de agrarische ondernemers die voor eigen rekening en risico het open weidelandschap beheren en bewerken. Dit doen we om een inkomen te verwerven, en om het open weidelandschap in stand te houden.

2.3 Uitvoering geven aan de omgevingsvisie.

Pag 17 projecten tabel. "Beschermen weidevogels." Bij gebied staat nu: (beschermd) natuurgebieden. Weidevogels (de naam zegt het al). Vindt U in open weidelandschappen.

Nadrukkelijk in samenhang met veehouderij en agrarisch natuurbeheer. Er zijn hiervoor provinciale en rijks regelingen. Er wordt door de veehouders in Gooise Meren al veel gedaan aan weidevogel bescherming. In samenwerking met provincie Noord Holland. En met Collectief Agrarisch Natuurbeheer Noord Holland Zuid. In de beschermde natuurgebieden vindt U nauwelijks weidevogels.

Pag 17 projectentabel. "Ingrijpen in watersysteem" Is beleidsveld waterschap. De relatie tussen verdroging Utrechtse Heuvelrug en watersysteem in Gooise Meren is minimaal. Zie ook eerdere opmerking over hoogteligging en vernatting.

Pag 18 "Tegengaan droogte". Gaat Gooise Meren het weer beïnvloeden?

Bodemdaling en Veenoxidatie. Beleidsvelden rijksoverheid en waterschap. Hoeveel budget en menskracht gaat Gooise Meren hiervoor reserveren?

Tot Slot.

Wij zijn ons bewust van de diverse vraagstukken in het landlijk gebied. Wij zijn ook ondernemers die een financieel gezonde bedrijfsvoering nastreven. Wanneer Gooise Meren ambities heeft binnen de gemeente, waar wij aan bij kunnen dragen, zijn wij altijd bereid om daarover in gesprek te gaan.

Veehouderij van Diest VOF

Zienswijze 31.

Burgemeester en wethouders van gemeente Gooise Meren

Muiderberg, 29 juni 2022

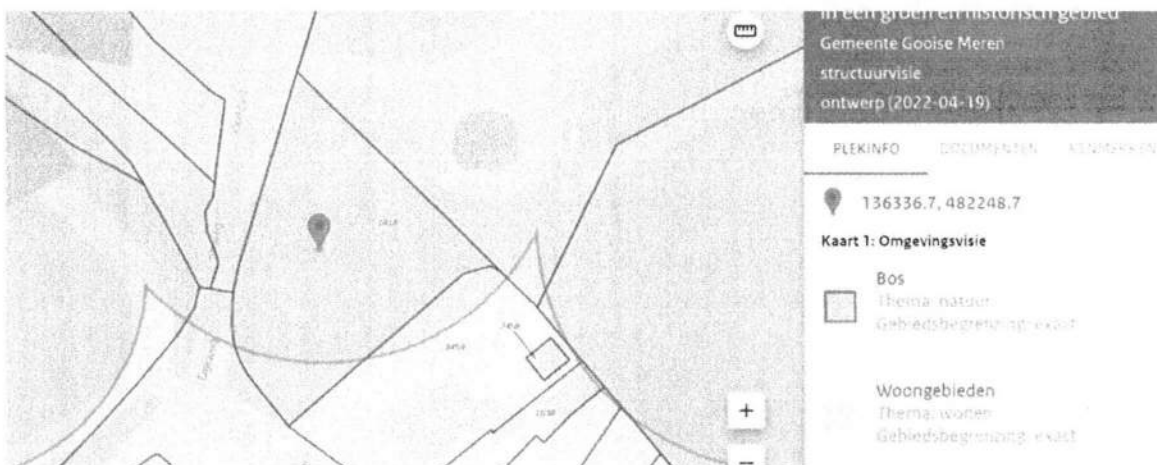

11 jul 2022 / 000007

Betreft: zienswijze omgevingsvisie

Geacht college,

Graag vraag ik uw aandacht voor het volgende. Wij hebben opgemerkt dat op de kaart behorende bij de Omgevingsvisie op de website Ruimtelijke Plannen (<https://www.ruimtelijkeplannen.nl/viewer/view>) ons perceel gelegen aan de Brink 29 te Muiderberg kadastraal bekend onder nr. 1818, nagenoeg geheel is aangeduid met de bestemming Bos thema natuur. Zie afbeelding hieronder.

Graag willen wij u er op attenderen dat dit niet conform de schriftelijke toezeggingen door de Gemeente Gooise Meren is. Graag verwijzen wij dan ook naar uw schrijven met kenmerk HZ_WABO-17-1294 d.d. 14 september 2017 en het herstelbesluit daarop met uw kenmerk UTR 18/643 en 18/649 WABOA V170 d.d. 26 april 2018.

Naast deze besluiten is e.e.a. ook bekrachtigd door uitspraken van de Rechtbank Midden Nederland en De Raad van State. In aansluiting daarop heeft uw college naar aanleiding van vragen over de aanwezigheid van NNN/EHS op een deel van ons perceel van de heer _____, namens Groen Links, op 25 juni 2018 het

volgende geantwoord: "Het betreft overigens slechts een zeer klein gedeelte van perceel, namelijk **enkele vierkante meters**." En "Bij de volgende herziening/vaststelling van het bestemmingsplan/omgevingsplan zal dit gerepareerd worden. Het gebied dat gelegen is in de NNN/EHS zone zal, in samenspraak met de provincie Noord-Holland, de bestemming **Groen** krijgen."

Wij verzoeken u vriendelijk e.e.a. alsnog te corrigeren en niet het gehele perceel maar slechts het zeer kleine deel van het perceel te bestemmen tot groen/natuur.

Wellicht is het een achterhoede gevecht maar naar mijn mening is zelfs de aanwijzing NNN/EHS van het zeer kleine stukje van ons perceel een misverstand. Langs de gehele straat volg de NNN/EHS aanwijzing van de Provincie de kadastrale grenzen achter de woningen. Alleen bij onze woning zijn enkele meters aangewezen als NNN/EHS. Opvallend is daarbij dat de in/uitrit van Brink 30 en 30a ook over ons perceel zou lopen. Wat zeker niet het geval is. Deze ligt namelijk een aantal meters achter onze perceelgrens. Het heeft er dus alle schijn van dat men per ongeluk de paar meter als NNN/EHS heeft aangewezen en deze aanwijzing een aantal meters naar de kadastrale grens zou moeten opschuiven. Daardoor zou de beschreven uitrit ook op de juiste plaats, namelijk binnen het perceel van Brink 30/30a belanden.

In afwachting van uw antwoord.

Met vriendelijke groet,

A . . .

Advies 1.

OMGEVINGSDIENST

FLEVOLAND & GOOI EN VECHTSTREEK

Gemeente Gooise Meren

Verzenddatum

09-06-2022

Bijlagen

-

Kenmerk

Z2022-006668/D2022-162746

Onderwerp

Advies ontwerp omgevingsvisie Gooise Meren

Geachte

Op 28 april 2022 heeft u mij verzocht om advies te geven op de ontwerp omgevingsvisie Gooise Meren. Hieronder leest u mijn advies met daaronder een toelichting op het advies.

Advies

Ik adviseer u:

1. In deel D onder "uitvoering geven aan omgevingsvisie" een project toe te voegen dat zich richt op een beleidskader voor het toestaan van een verhoogd geluidsniveau ten gevolge van verkeersgeluid en industriegeluid;
2. Deel D op hoofdlijnen aan te vullen met de verplichtingen die volgen uit het Besluit kwaliteit leefomgeving;
3. Bij de uitwerking van de omgevingsvisie naar het omgevingsplan de OFGV en andere partners zoals waterschap, veiligheidsregio en landbouworganisaties te betrekken en dit in de omgevingsvisie te benoemen;
4. Ambities te formuleren voor de ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot de aandachtsgebieden en nieuwe activiteiten vanuit de energietransitie (waterstof tankstations, EOS, lithium-ion batterijen). Het aspect externe veiligheid op te nemen in de Plan Mer (paragraaf 4.5.4 en botsproeven). In de omgevingsvisie deel c de effecten van de relatieve ambities voor externe veiligheid (mengpaneel) voor de deelgebieden aan te geven.

Toelichting**Ad. 1**

In het Besluit kwaliteit leefomgeving zijn standaardwaarden geluid opgenomen voor het toestaan van een geluidgevoelig gebouw. Overschrijding van de standaardwaarde kan na overweging van bron- en overdrachtsmaatregelen in het omgevingsplan worden toegestaan mits de grenswaarde geluid niet wordt overschreden. In specifieke gevallen kan overschrijding van de grenswaarde geluid worden toegestaan. In uw ontwerp omgevingsvisie hecht u grote waarde aan het voorkomen van geluidhinder. Door een afwegingskader hiervoor op te stellen in welke gevallen overschrijding van de standaardwaarde en de grenswaarde wordt toegestaan kunt u de leefomgeving voor wat betreft geluid zo optimaal mogelijk inrichten. Dit afwegingskader kan in het omgevingsplan worden opgenomen.

Onder de vigerende wetgeving hadden de voormalige gemeenten Bussum, Naarden en Muiden dergelijk beleid (Beleid hogere waarden Wet geluidhinder) reeds vastgesteld. Een deel van hetgeen in dit voormalige beleid was geregeld is weliswaar geregeld in artikel 5.78ab en artikel 5.78ac van het Besluit kwaliteit leefomgeving, maar met een beleidskader kunt u hetgeen in deze artikelen is geregeld specifiekere regelen.

Ad 2

In onderdeel D van de toelichting is in paragraaf 21.2 kort ingegaan op de vertaling van de omgevingsvisie naar omgevingsplan waarbij is vermeld dat "de stap naar het omgevingsplan beleidsmatig relatief eenvoudig is te maken." Inderdaad zijn de kernkwaliteiten van Gooise Meren in de omgevingsvisie al verdergaand aangegeven. De omgevingsvisie gaat echter naar mijn mening nog onvoldoende in op de niet beleidsmatige aspecten van het maken van het omgevingsplan. Voor wat betreft milieu geven bijvoorbeeld het Besluit kwaliteit leefomgeving aanwijzingen waar bij het maken van een omgevingsplan rekening mee moet worden gehouden.

Voor met milieuaspect geur is paragraaf 5.1.4.6 van toepassing. De verplichting tot het maken van bebouwingscontouren geur in artikel 5.97 maar met name ook de opdracht aan gemeenten in artikel 5.92 om rekening te houden met de aanvaardbaarheid van geurbelastingen op woningen zijn van invloed op de benodigde inspanningen en proces voor het maken van een omgevingsplan. Bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet vervallen nagenoeg alle rijksregels voor het omgaan en beoordelen van geur. De beoordeling van geur is sterk gedecentraliseerd naar de gemeenten. Artikel 5.92 van het Besluit leefomgeving betekent dan ook dat gemeenten een eigen beleidskader voor geur moeten vaststellen.

Ad. 3

U heeft in uw omgevingsvisie doelstellingen/omgevingskwaliteiten benoemd waarbij ten aanzien van het bereiken van die omgevingskwaliteiten en de inrichting van het omgevingsplan hiertoe uw partners een bijdrage kunnen leveren. Het gaat onder andere om:

- Verduurzaming (circulaire economie, klimaatadaptatie, duurzame energie)
- gebiedsgericht geluidbeleid (geluid in woongebieden/centrumgebieden/ bedrijventerreinen);
- veilige leefomgeving;
- bodemdaling;
- bodemkwaliteit;
- de thema's biodiversiteit, bodemdaling, aanpassing aan klimaatverandering, kwaliteitsrecreatie, water en toekomst landbouwbedrijven in het veenwijdgebied;

Door in de visie een tekst op te nemen over brede samenwerking en innovatie wordt het draagvlak om maatregelen te nemen verhoogd.

Ad. 4

Algemene opmerking

Het onderdeel externe veiligheid (vervoer en opslag van gevaarlijke stoffen) ontbreekt in de omgevingsvisie met uitzondering van de mengpanelen in deel C. De gemeente heeft als ambitie de leefomgeving mooier en gezonder maken. Externe veiligheid is ook onderdeel van een gezonde (veilige) leefomgeving. Nieuwe ontwikkelingen ten opzichte van de huidige situatie zijn de aandachtsgebieden bij risicobronnen (rijkswegen, spoorlijnen, aardgasbuisleidingen en Milieubelastende activiteiten). Ook nemen nieuwe activiteiten toe door de energie transitie waar nog geen beleid voor is zoals waterstoftankstations, de EOS en de opslag van lithium ion batterijen.

De omgevingsvisie is het instrument waar de gemeente haar ambities kan vastleggen voor de ruimtelijke ontwikkelingen in relatie tot de aandachtsgebieden en de toename van de nieuw activiteiten door de energietransitie. Geadviseerd wordt om ambities te formuleren voor deze aspecten van het onderdeel externe veiligheid.

PlanMER

In de PlanMER "Omgevingsvisie Gooise Meren" is onderzocht wat de effecten zijn van ambities die de gemeente heeft geformuleerd voor de omgevingsvisie. Ook is door middel van botsproeven gekeken of de ambities wettelijk uitvoerbaar zijn. Voor het onderdeel milieu zijn ambities geformuleerd voor geluid, luchtkwaliteit en bodemkwaliteit. Deze zijn in paragraaf 4.5.4 Milieugebruiksruimte beoordeeld en ook meegenomen in de botsproeven.

Het aspect externe veiligheid is niet meegenomen. In het beheergebied van de gemeente Gooise Meren zijn de volgende risicobronnen aanwezig die een effect kunnen hebben op de ruimtelijke plannen, die in de omgevingsvisie zijn uitgewerkt:

1. De rijkswegen A1 en A6
2. De spoorlijn Weesp - Amersfoort
3. Aardgasbuisleidingen o.a. W533-01, W533-03, W533-013 en W553-19
4. Inrichtingen

Het effect van deze risicobronnen op de ontwikkelingen en vice versa is nu niet meegewogen in de haalbaarheid van de omgevingsvisie. Geadviseerd wordt om het onderdeel externe veiligheid mee te wegen in paragraaf 4.5.4. Milieugebruiksruimte en op te nemen in de botsproeven.

Omgevingsvisie deel c Gebiedsgerichte uitwerking

In deel C deel zijn de ruimtelijke ambities voor de volgende deelgebieden uitgewerkt:

1. Levendige kernen (Bussum, Naarden, Muiderberg en Muiden)
2. Woongebieden
3. Bedrijventerreinen en grootschalige detailhandel
4. Natuurgebieden
5. Agrarische buitengebieden
6. Recreatiegebieden

Naast de ruimtelijk uitwerking zijn relatieve ambities voor milieuthema's uitgewerkt in een mengpaneel. Het is niet duidelijk of dit mengpaneel een relatie heeft met de milieu ambities uit de PlanMER. Het is niet duidelijk op grond van welke argumentatie het verantwoord is om bijvoorbeeld in het agrarisch gebied te kiezen voor een lagere kwaliteit voor externe veiligheid en welke effecten dit heeft. Wat betekent een lagere kwaliteit voor externe veiligheid in agrarisch gebied? Mogen er dan meer propaantanks geplaatst worden, mag er een bedrijventerrein gerealiseerd of mogen er meer slachtoffers vallen na een calamiteit. En wat betekent de keuze van een relatieve standaard in de levendige kernen voor woningbouwplannen nabij het spoor?

Geadviseerd wordt om de doorwerking van de relatieve ambities voor het aspect externe veiligheid voor alle deelgebieden in beeld te brengen. Zodat in de omgevingsvisie een afgewogen keuze gemaakt kan worden.

Vragen

Heeft u vragen over:

- het thema bodem dan kunt u contact opnemen met de heer via
telefoonnummer:
- het thema geluid dan kunt u contact opnemen met de heer via
telefoonnummer:
- het thema lucht/geur dan kunt u contact opnemen met de heer via
telefoonnummer:
- het thema externe veiligheid dan kunt u contact opnemen met mevrouw
via telefoonnummer:

Hoogachtend,

Waarnemend Directeur Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek

Ambshalve reactie 1

Omgevingsvisie Gooise Meren – Reactie PNH

Wonen

Goed dat het Woonakkoord in de omgevingsvisie voor Gooise Meren als basis wordt gebruikt en ook als document staat genoemd. Verder sluiten de genoemde speerpunten mbt woningbouw aan bij die van de provincie, zoals de focus op binnenstedelijk verdichten en het sparen van het landschap.

Gezonde Leefomgeving

Vanuit Gezonde Leefomgeving valt op dat de onderhavige visie goed inspeelt op thema's die voor een gezonde leefomgeving vanuit de gezondheidsbevorderende bril bekeken. Er is aandacht voor de zogenoemde gezondheidsbevorderende kant als (inheems) groen, bewegen/sporten, gezonde mobiliteit (lopen en fietsen), hittestress en klimaat adaptief bouwen. De gezondheidsbeschermende kant is thematisch goed benoemt, echter zijn met name luchtkwaliteit, geluid nog wat onderbelicht. De vraag is: wat is de visie van de Gooise Meren op geluid, wordt er bijvoorbeeld getoetst aan de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit of wordt er gestreefd naar WHO advieswaarden? Een ander voorbeeld, geluid is als een aandachtspunt voor de verstedelijke verdichting, industrie en geluidsoverlast veroorzaakt door inwoners genoemd, we missen de relatie tussen geluid, wonen en de A1. Daarnaast is het voor gezondheidsbevordering van belang om niet enkel te geluidshinder te verminderen, maar ook te focussen op het creëren van stille zones.

Mobiliteit

- Op p. 8. (paragraaf 8.4.3) staat: 'Daarbij komen er bij nieuwbouwlocaties direct OV-haltes en vervoer'. Dit is een goed streven, maar geen bevoegdheid van de gemeente. In de concessie wordt door Transdev in overleg met opdrachtgever (PNH) en gemeenten bepaald waar haltes en OV-verbindingen komen. Goed als er komt te staan dat bij de inrichting van nieuwbouwlocaties altijd vooraf *rekening wordt gehouden met OV*, zodat er ruimte is voor groot materieel en haltes.
- Meer in algemeenheid: kies in de omgevingsvisie bij nieuwbouwlocaties altijd voor het opstellen van een Mobiliteitsprogramma van Eisen (MPvE) – hiermee voorkom je dat nieuwbouwlocaties niet goed worden ingericht op eventueel vervoer. Geef dit document ook echt formele status.
- Op p.10 (paragraaf 8.4.5) staat nu niks over parkeerregimes en de functie daarvan (lokaal en in de regio). Tegelijkertijd staat op p.8 dat de gemeente met de provincie in gesprek wil over capaciteit op OV-knooppunt P+R Muiden. Deze capaciteit is mogelijk nodig voor het afvangen van autoverkeer A1 richting Amsterdam – alleen dan heeft het zin om te investeren in parkeercapaciteit. Goed als hier concreet gemaakt wordt hoe parkeerregime (bv in combinatie met kortingen OV) en differentiatie (bv korting parkeren recreatieve gebruikers slot Muiden) een bijdrage kunnen leveren aan verminderen mobiliteit en autoluwe kernen.

Groen

Helaas ontbreekt het Groene Hart en de status van NOVI-gebied. De bestuursovereenkomst wordt door de regio ondersteund. Wellicht is dit iets om aandacht aan te besteden in de visie.

Energietransitie

De RES staat nagenoeg niet genoemd in het stuk en dat terwijl er wel zoekgebieden voor zon in de gemeente aanwezig is die door de raad van Gooische Meren is vastgesteld.

De gemeenten hebben het uitvoeringsprogramma van de RES vastgesteld. Hierin is aangegeven dat gemeenten de zoekgebieden zouden verankeren in het omgevingsbeleid.

In deel B van de visie staat het volgende:

11.2.3 Opwekken van hernieuwbare energie in landelijk gebied Het landelijk gebied is ons zeer dierbaar. Het is belangrijk om de biodiversiteit te behouden en daar waar mogelijk te versterken. We willen het landelijk gebied niet belasten met ontwikkelingen als windmolens en zonneparken. Dit heeft slechte gevolgen voor de biodiversiteit. De inpassing van zonopwek systemen wordt niet uitgesloten, maar deze worden dan bij voorkeur gekoppeld aan bestaande objecten of verhardingen. Denk aan zonnepanelen in gecombineerde zon-geluidsschermen langs de snelwegen of een zonnedaken op parkeerterreinen of platte daken. Voor grootschalige zonneakkers zien we vanuit ecologisch en landschappelijk perspectief geen ruimte in het landelijk gebied. Hiervoor is de groene ruimte te schaars, en de potentiële ruimte binnenstedelijk, met name op daken, nog te groot. Het landschap wordt zoveel mogelijk vrijgehouden van nieuwe energiesystemen. Het is belangrijk om de biodiversiteit te behouden en daar waar mogelijk te versterken. De inpassing van zonopwek-systemen wordt bij voorkeur gekoppeld aan bestaande objecten of verhardingen.

De RES wordt hier helaas niet in genoemd en zou een goede toevoeging kunnen zijn. Er is (nog) geen sprake van een zon geluidsscherm maar van een grondwal met zonnepanelen. Het zou een belangrijke aanvulling zijn om het RES zoekgebied in deze omgevingsverordening te benoemen en zo ook te verankeren. Er ligt ook een zoekgebied over de nieuw te bouwen wijk Crailo en in de tekst wordt er geen link gelegd met duurzaam bouwen/ het zoekgebied zon.

In deel C van de visie staat onder 15.2:

Inzetten op duurzaamheid: In de Regionale Energie Strategie is onder andere aangegeven dat gebruik gemaakt moet worden van zon op daken. De bedrijfs en kantoorgebouwen op onze bedrijfsterreinen zijn bij uitstek in te zetten voor deze oplossingsrichting.

Ook hier zouden de aangewezen zoekgebieden toegevoegd kunnen worden.

Bij 23. Uitvoering geven aan de Omgevingsvisie in deel D ontbreekt de uitwerking van het RES- zoekgebied en/of het maken van de geluidswal met zonnepanelen. Daarnaast staat er wel een uitwerking van de wijk Crailo op de planning maar is er geen link met de RES waarin een zonzoegebied over dit woningbouwplan ligt.

Kusten

Vanuit kusten en energie valt op dat de identiteit en het daarmee samenhangend thema toerisme/natuur in een wat bredere regionale context beschouwd zou kunnen worden. Goed om te lezen dat het onderzoek van IMA volledig wordt meegenomen.

Aardkundige waarden

In het kader van aardkundige waarden beschouwen we de Omgevingsvisie van Gooise Meren als een ruimtelijk plan. Op basis van de Omgevingsverordening NH2020 zou er aandacht moeten worden besteed aan de bescherming van NNN en BPL:

'Een ruimtelijk plan ter plaatse van het werkingsgebied Bijzonder provinciaal landschap bevat regels ter bescherming van de voorkomende kernkwaliteiten.

'Een ruimtelijk plan ter plaatse van het werkingsgebied Natuurnetwerk Nederland en het werkingsgebied natuurverbindingen strekt in ieder geval tot de bescherming, instandhouding en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden.'

Helaas is hier in de Omgevingsvisie onvoldoende aandacht voor. In deel B wordt wel melding gemaakt van de aardkundige waarden binnen de gemeentegrenzen (par 10.3.1 Erfgoed binnen de gemeente, p 20):

‘Ten slotte bevinden zich ook delen van vier aardkundige monumenten binnen onze gemeente, namelijk ‘Vecht en Aetveldsche Polder’, ‘Naardermeer’, ‘t Gooi-Noord, Tafelbergheide, Bikbergen en Limitische Heide’ en ‘Bussumer- en Westerheide’.

Hier is onvoldoende aandacht voor de bescherming. Verder valt op dat er aandacht is voor aardkundige monumenten, terwijl die al sinds de komst van de OV NH2020 niet meer bestaan. Goed om te realiseren dat de bescherming van de voormalige aardkundige monumenten nu geregeld wordt via NNN en BPL. Dit zou in de Omgevingsvisie moeten worden gewijzigd. Het eenvoudigst zou zijn te spreken van *‘voormalige aardkundige monumenten (nu aardkundige waarden genoemd)’*.

is hiervoor het aanspreekpunt binnen de gemeente Gooise Meren.

Ambtshalve reactie 2.

Van:

Verzonden: maandag 30 mei 2022 16:47

Aan:

Onderwerp: enige opmerkingen naar aanleiding van de omgevingsvisie Gooise meren

Beste

Zoals afgestemd enkele inzichten vanuit het drinkwaterbedrijf PWN naar aanleiding van de omgevingsvisie van Gooise Meren.

Vanuit de drinkwaterwet hebben drinkwaterbedrijven de verplichting om het drinkwater met een temperatuur lager dan 25 graden aan klanten te leveren. De gemeente heeft de zorgplicht om bij de uitoefening van haar bevoegdheden het drinkwaterbelang zwaar te laten meewegen en daarmee een bijdrage leveren aan het veiligstellen van de openbare drinkwatervoorziening,

Energietransitie, drukte in de ondergrond en klimaatadaptatie (inrichting van de bovengrond) raken aan de mogelijkheid om veilig drinkwater te blijven leveren. De opwarming van drinkwater speelt bij de aanleg van warmtenetten en bij grote oppervlakken verharding. Vergroenen van de bovengrond kan opwarming verminderen. Het zou goed zijn als gemeente en drinkwaterbedrijf elkaars daarop vinden en verder helpen.

In hoofdstuk 12.4 van deel B zitten aanknopingspunten om drinkwatervoorziening een klein doch gepast plekje te geven.

Ergens in 12.4.4 watertaken staat "volksgezondheid", die paragraaf gaat alleen over de gemeentelijk watertaak riolering. Voor de volksgezondheid is het ook van belang dat het drinkwater niet te warm wordt, daarin kan de gemeente een rol spelen. Het invullen van de wettelijk zorgplicht en het zwaar meewegen van het drinkwaterbelang valt misschien wel onder het kopje "dienstverlening". De gemeente kan goed en veilig drinkwater mede-mogelijk maken.

In de omgevingsvisie lees ik in 12.4.5 wel over bovengrondse inrichting, maar niet over ondergrondse infra en inrichting. Onderlinge afstanden tussen kabels en leidingen zijn essentieel voor het goed functioneren van de leidingen. Door de ondergrond in te richten naar de NEN 7171 verzekert de gemeente zich ervan dat het gaat naar de laatste inzichten.

Misschien kan er één zin opgenomen worden over ondergrondse inrichting en de rol die de gemeente daarin heeft?

We steunen de uitgangspunten van paragraaf 12.4.2 waarbij we wel aandacht willen vragen voor de kwaliteit van het infiltrerend water. De vuillast van afstromen wegwater is hierin een aandachtspunt.

Mocht u nog vragen hebben naar aanleiding van deze mail, schroom dan niet om contact op te nemen.

Met vriendelijk groet,

1000